

J/6851

A legfőbb ügyész

országgyűlési beszámolója

az ügyészség 2011. évi tevékenységéről

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ügyészi szervezet	4
2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység	5
2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás	5
2.2. A vádhatósági tevékenység	18
2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	21
2.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a büntetőügyekben	26
3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	28
3.1. A magánjogi ügyészi tevékenység	30
3.2. Cégtörvényességi eljárások	31
3.3. Környezet- és természetvédelem	32
3.4. Fogyasztóvédelmi tevékenység	33
3.5. Szabálysértési, rendészeti eljárások	34
3.6. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység	35
3.7. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a magánjogi és a közigazgatási jogi ügyekben	36
4. A katonai ügyészség tevékenysége	37
4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység	37
4.2. A büntetőjogon kívüli katonai ügyészi tevékenység	41
5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata	42
5.1. Kérdések	42
5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység	44
5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása	44
6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	44
6.1. Nemzetközi kapcsolatok	44
6.2. Jogsegély-ügyek	48
6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	50
7. Az ügyészség személyügyi helyzete	53
7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete	53
7.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése	55

8. Az ügyészségi informatika	57
9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	60
10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	64
10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége	64
10.2. Az Országos Kriminológiai Intézet	65
Függelék: Statisztikai táblák és ábrák	

Tisztelt Országgyűlés!

Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 29. cikkének (5) bekezdésében, valamint az egyes házsabályi rendelkezésekről szóló 46/1994. (IX. 30.) OGY határozat (a továbbiakban: Házsabály) 89. §-ában foglaltak szerint az ügyészség 2011. évi működéséről a következő beszámolót nyújtom be:

1. Az ügyészi szervezet

A 2000. év kezdete óta történt változtatások (a fellebbviteli főügyészségek létrejötte, az ügyészségi nyomozó hivatalok nyomozó ügyészségekké való átalakítása, a fővárosban a büntetőjogon kívüli feladatok ellátására külön törvényességi felügyeleti ügyészség létrehozása) eredményeként az ügyészség szervezete stabilizálódott, a kialakult szervezeti keretek megfelelően biztosították az ügyészi feladatok ellátását.

A Legfőbb Ügyészség irányítása alá 2011-ben – az 5 fellebbviteli főügyészség mellett – 21 főügyészség tartozott, a fővárosban és a megyékben 137 helyi ügyészség működött. A hatályos rendelkezések szerint a helyi ügyészségek jártak el azokban az ügyekben, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe, illetőleg ellátják az ügyészségi nyomozásokkal kapcsolatos feladatokat. A helyi ügyészségek intézték az ügyek túlnyomó részét, így az ügyészek munkaterhe is ott – elsősorban a fővárosi kerületi ügyészségeken és a megyeszékhelyeken működő városi ügyészségeken – volt a legnagyobb.

A katonai ügyészi szervezet 2011. december 31-ig az egységes ügyészi szervezet integráns részét képezte; azt a Katonai Főügyészség és az alárendeltségében működő Katonai Fellebbviteli Ügyészség, továbbá az 5 területi katonai ügyészség (Budapest, Debrecen, Győr, Kaposvár, Szeged székhellyel) alkotta, amelyek egyenként több megyére kiterjedő illetékességi területükön főügyészségi jogkörben jártak el.

2011. november 28-án az Országgyűlés elfogadta az ügyészségről, valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló sarkalatos törvényeket, amelyek 2011. évi CLXIII., illetve 2011. évi CLXIV. törvényként a Magyar Közlöny 2011. évi 143. számában jelentek meg.

Az új ügyészségi törvény – a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvénnyel azonosan – már nem rendelkezett a megszűnő katonai ügyészségről, a katonai ügyészek – e jogállásukat megtartva – 2012. január 1-jével betagozódtak az ügyészi szervezetbe, s a katonai büntetőeljárásra tartozó ügyek mellett más ügyek felderítésében, nyomozásának felügyeletében,

vádképviselőtében is részt vesznek. Ezért a 2011. évről szóló beszámoló foglalkozik utoljára külön fejezetben a katonai ügyészi tevékenységgel.

A Magyar Ügyészképző Központ 2011-ben is elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és a jogi szakvizsgára való felkészítését végezte. Az ügyészséghez tartozik – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet.

2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység

Az ügyészi tevékenység jelentősebb részét a büntetőjogi tevékenységgel összefüggő feladatok alkotják. Az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként érvényesíti az állam büntetőigényét a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben (a továbbiakban: Be.) meghatározott feltételek szerint; irányítja, felügyeli, illetve elvégzi a vádat előkészítő nyomozási eljárást, képviseli a közvédat a bírósági eljárásban, felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett. A büntetőjogi szakágban végzett munka mennyisége a 2010. évben iktatott és elintézésre váró ügyek számához képest növekedett, az ügyek száma a beszámolás évében 987.846 volt (2010: 952.877).

2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás

2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok és általános megállapítások:

A 2011. évben az összébűnözés terjedelme az előző évekhez képest némi emelkedést mutat, ez azonban nem változtat a bűnözés – az elmúlt hosszabb időszak átlagában megmutatkozó – konszolidálódásán. A beszámolás tárgyát képező 2011. évben 451.371 *bűncselekményt* regisztráltak. A korábbi évek adataihoz képest (2008: 408.407; 2009: 394.034; 2010: 447.186) a bűncselekmények számának *csökkenő tendenciája megállt*. A regisztrált *bűnelkövetők száma csökkent*: 2011-ben 112.895 bűnelkövetőt regisztráltak (2008-ban 116.584; 2009-ben 112.830; 2010: 122.529).

A bűnözés szerkezet szerinti megoszlását – a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) rendszeréhez igazodva – a következők jellemzik:

A *személy elleni bűncselekmények* száma csökkent, tavaly összesen 27.204 ilyen bűncselekményt követtek el (2008: 20.880; 2009: 23.914; 2010: 27.897). A súlyosabb személy elleni bűncselekmény, az *emberölés* – ezen belül is a befejezett emberölés – száma azonban 2011-ben emelkedett: 142 befejezett emberölés történt, a megelőző évben 133. Emberölés kísérlete közel azonos számban fordult elő, mint a megelőző években, ez a tárgyévben 133 volt (2010: 142).

A regisztrált *bűncselekmények* legjellemzőbb, így az összébűnözés terjedelmét döntően meghatározó bűncselekmény-csoportja a vagyon elleni

bűnözés. A 2011. évben 256.175 vagyon elleni bűncselekményt regisztráltak (2008: 265.755; 2009: 253.366; 2010: 273.613), melynek az össz-bűnözésen belül mért aránya 56,8%. A leggyakoribb vagyon elleni bűncselekmény változatlanul a lopás, a csalás, illetőleg a szerzői, vagy szerzői jogokhoz kapcsolódó jogok megsértése. A lopások száma a megelőző évihez képest csökkent: 183.677 lopást követtek el (2010: 187.097), csökkenő tendenciát mutat a szerzői, vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértésének száma, a tárgyévben 15.557 ilyen bűncselekmény történt (2010: 24.298). A megelőző évhez képest kis mértékben csökkent a regisztrált csalások száma is, amely a 2011. évben 27.906 volt (2010: 32.137).

A 2011. évben – az előző évhez képest kevesebb – 14.001 *közlekedési bűncselekmény* történt (2008: 19.450; 2009: 17.664; 2010: 16.447). A közlekedési bűncselekmények között jelentős arányt képvisel az ittas járművezetés, ezek száma 2011-ben 7.623 volt. A megelőző évekhez képest (2008: 11.523; 2009: 10.438; 2010: 9.710) folytatódott a kedvező irányú változás. Az elmúlt évben 15.827 személyi sérüléssel járó baleset történt (2010: 16.248), ezek közül 563 járt halálos eredménnyel (2008: 868; 2009: 752; 2010: 649), amelyben 638 ember veszítette életét; 5.152 személy súlyos, míg 15.020 könnyű sérülést szenvedett. Az ittasan okozott személyi sérüléssel járó balesetek száma 1.645 volt. A balesetek közel harmadának oka az elmúlt évben is a gyorshajtás volt.

Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma a beszámolás évében 6.707 volt, ez szinte azonos a megelőző évvel: a 2010. évben 6.507 ilyen bűncselekményt követtek el (2008: 6.384; 2009: 6.365). A bűncselekmény csoporton belül az embercsempészás az előző évvel gyakorlatilag megegyezik (2008: 186; 2009: 180; 2010: 152; 2011: 155). Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és a hivatalos személy támogatója elleni erőszak 1.197 történt, a megelőző évhez képest alig mutat változást (2010: 1.186). Kis mértékben emelkedett az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények száma, 2011-ben 3.054 ilyen bűncselekmény történt (2010: 3.225). A közélet tisztasága elleni bűncselekmények száma az elmúlt évhez képest emelkedett: 2011-ben 740 korrupciós bűncselekményt regisztráltak (2010: 481). E bűncselekmény-csoportnak feltehetőleg csak töredéke jelenik meg a statisztikában, a korrupciós bűnözés terjedelmét a számok nem tükrözik.

A regisztrált *közrend elleni bűncselekmények* száma is egyik meghatározója a bűnözés egészének. Ide tartozik több erőszakos, illetve a társadalomra fokozottan veszélyes bűncselekmény, de magában foglalja az e bűncselekmény-csoport nagyobbik hányadát kitevő okirattal kapcsolatban elkövetett cselekményeket is. A beszámolás tárgyát képező évben 107.676 közrend elleni bűncselekményt regisztráltak, az elmúlt évek csökkenő tendenciája megfordult, a megelőző évhez képest is 15%-os növekedést mutat (2008: 72.547; 2009: 68.986; 2010: 93.612). Öröndetes, hogy a garázdaságok száma a 2011. évben csökkent, 12.724 ilyen bűncselekményt követtek el (2009: 10.384; 2010: 13.279). Az okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekmények száma, – amely magában foglalja a köz- és magánokirat-

hamisítást, illetőleg az okirattal visszaélést is – az előző évhez képest 32%-os emelkedést mutat: 80.215 okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekményt regisztráltak 2011-ben (2009: 45.846; 2010: 60.548). Az előző évhez képest elhanyagolható mértékben növekedett a kábítószerrel visszaélések száma, a 2011. évben 5.972 ilyen típusú bűncselekmény miatt kellett eljárni (2008: 5.458; 2009: 4.801; 2010: 5.761).

Az ismertté vált *gazdasági bűncselekmények* száma (32.490) a 2010. évben regisztráltakét (21.119) 54%-kal meghaladta, és mind az összes bűncselekményhez viszonyított arányát (7,2%), mind az előfordulási számát tekintve az elmúlt húsz év legmagasabb nagyságrendjét mutatja. A XXI. század első évtizedében nyilvántartásba vett összes bűncselekmények évenkénti közelítően azonos 420-460 ezer közötti számán belül a gazdasági deliktumok együttes esetszáma a 2001. évtől kezdődően (12.412 bűncselekmény, illetve 2,7%) évente töretlenül emelkedő tendenciájú volt. Az egyes kiemelkedő jelentőségű bűncselekmény-típusok tendenciát jelző változásai közül a következők érdemelnek említést.

Az adózási fegyelem javulását jelző, a hazánk uniós taggá válását követő 2005. évtől kezdődő időszakra jellemző, trendértékű bünesetszám csökkenés 2010-ben megtorpant ugyan, de a 2011. évben ismertté vált 1.554 adócsalás 23%-kal kevesebb az előző évi 2.009 bünesetnél és visszarendeződést jelzett a huzamosabb ideje megindult, kedvező irányú változáshoz. A költségvetés bevételeit csorbító bűncselekmények strukturális változása – a vámbűncselekmények nagyarányú csökkenésének eredményeként – Magyarországnak az Európai Unióhoz csatlakozása után következett be. Az uniós áruk szabad mozgásának elvéhez igazodó jogi szabályozás folytán alapvetően módosult a vámbűncselekmények iránya és jellege. Az országba belépő áruforgalomban csempészet elkövetési tárgya csak a nem közösségi áru lehet. A harmadik évezred első éveiben ezer körül volt a vámbűncselekmények száma. A határokon átlépő áruforgalom szabályait büntetőjogi üldözést igénylő csempészet magatartásával ismertté vált ügyek száma az utóbbi három évben már nem érte el a 400-at (2009: 366; 2010: 337; 2011: 399). A bűnüldözési hatóságok tapasztalatai és a piaci viszonyok ismerete alapján megalapozott következtetés vonható a nem közösségi eredetű – leginkább jövedéki – termékekre elkövetett csempészet nagyfokú látenciájára. A feltételezés objektív megalapozója a közismerten kiterjedt körben tapasztalható külföldi eredetű jövedéki termékforgalmazás, valamint az a tény, hogy az illegálisan behozott, jövedéki termékekre megvalósított, járulékos magatartást szankcionáló jövedéki orgazdaság bűncselekménye a 2011. évben is gyakran előfordult (2010: 359; 2011: 289).

A fizetőeszközök biztonságához fűződő fontos társadalmi érdek a pénzhamisítás, illetve a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűnözés figyelemmel kísérése, elemzése és a sértett jogtárgy jelentőségével arányos büntetési gyakorlat kialakítása. A pénzhamisítások száma az ezredforduló után 2007-ig nagymértékben emelkedett, a 2011. évben 1.302 pénzhamisítás vált ismertté, ami a 2010-ben regisztrált esetek számát (1.970) nem érte el. A pénzhamisítás felderített elkövetői között a büntetett előéletűek

és a visszaesők aránya magasabb, mint az egyéb gazdasági bűncselekményeknél. Elsősorban a pénzkímélő eszközök terjedése eredményezte, hogy a fizetési eszközök és a pénzforgalom biztonsága elleni bűncselekmények fő iránya eltolódott a pénzhamisításról a pénzhelyettesítő eszközökkel visszaélések különféle módjaira. A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos jogsértő magatartásokat (büntető törvényi tényállásokat) megvalósító cselekmények együttesen évek óta a legmagasabb és folyamatosan emelkedő esetszámúak a gazdasági bűncselekmények körében (2009: 6.328; 2010: 10.465; 2011: 13.545). Az ügykategórián belül a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítás büntette 2011-ben az előző évi bűnesetek számának 167%-ára emelkedett (2010: 293; 2011: 488), a készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének 2010. évi 10.172-es esetszáma 13.057-re, a korábbinak 128%-ára nőtt. A pénzhamisítást és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását, jogosulatlan felhasználását megvalósító bűnelkövetők gyakran bűnszövetségben, illetve bűnszervezetben, nem ritkán külföldi elkövetők részvételével valósítják meg a bűncselekményeket.

A piacgazdaság zavartalan működésének egyik garanciális eleme a hitelezői követelések kielégítésének biztonsága, amelynek büntetőjogi védelme a gazdasági rend oltalma céljából elengedhetetlen. A csődbűncselekmények számának alakulása jelzi a gazdaság működésében keletkezett zavarok gyakoriságát, azokat az eseteket, amikor az adós gazdálkodó szervezet fizetőképzetlenséggel fenyegető, vagy már fizetőképzetlen helyzetében a vagyonnal rendelkezni jogosult személy a hitelezői követelések teljesítésének alapjául szolgáló eszközöket elvonja, és ezzel a hitelezők kielégítését részben vagy egészben megghiúsítja. Ez a bűncselekmény tömeges elkövetés esetén torzulásokat eredményez az egymáshoz kapcsolódó gazdasági tevékenységek láncolatában. A 2011. évben csődbűncselekmény miatt 316 ügyben indult büntetőeljárás, ez az esetszám 10%-ot el nem érő emelkedést, a korábbi évekhez képest pedig több, mint negyedével kevesebb bűncselekményt jelez (2008: 416; 2009: 402; 2010: 295).

A gazdasági élet résztvevőinek fontos érdeke fűződik ahhoz, hogy a piac más szereplőinek vagyoni helyzetéről, annak változásairól olyan megbízható és valós tájékoztatást kaphassanak, aminek birtokában dönthetnek a partneri kapcsolatok kiépítéséről, vagy a kockázatot megismerve óvatos, esetleg elzárkózó üzletpolitika folytatásáról. Aki a számvitelről szóló törvény, vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok hatálya alá tartozó gazdálkodóként a rá nézve irányadó számviteli rendelkezések megszegésével, vagyoni helyzetének áttekintését vagy ellenőrzését megnehezíti, vagy megghiúsítja, a számvitel rendje megsértésének bűncselekményét követi el. A számviteli előírások megszegése miatti bűncselekmények száma az utóbbi években meredeken emelkedő tendenciájú volt, ami a számviteli fegyelem rohamos romlását jelezte (2009: 1.310; 2010: 1.094; 2011: 1.185 bűncselekmény). Hasonlóan jelentős emelkedés volt tapasztalható a felszámolási eljárások eredményes lefolytatását részben vagy egészben megghiúsító számviteli kötelezettség-szegések vétségének számában (2009: 1.580; 2010: 2.483; 2011: 2.337).

A versenytársakat és a fogyasztókat is károsító áru hamis megjelölésének büntetéből a megelőző évinél 56%-kal kevesebb került a büntetőeljárások statisztikai nyilvántartásába (2010: 354; 2011: 200). A rossz minőségű termék forgalomba hozatala miatti büntetőeljárások száma a beszámolási időszakban a 2010. évi esetek számának csaknem harmadára csökkent (2010: 16; 2011: 6 eset). A vásárlók és a fogyasztók sérelmére megvalósult bűncselekmények miatti büntetőeljárások ritka előfordulása ellentétes az ilyen magatartások köztapasztalat szerinti gyakoriságával, a regisztrált büntetőeljárások csekély száma a bűnüldözési munka javítását követeli.

Az előzőnél alig sikeresebb a bűnüldözés a pénzmosás tekintetében. Az elmúlt évtizedek szervezett bűnözésének bátorítói a bűnözői életvitel gazdasági hátterét, pénzügyi biztonságát és leleplezésének konspirációját biztosító pénzmosási magatartások. A bűnözésből származó illegális jövedelemnek a pénzügyi rendszer felhasználásával legalitás látszatát keltő elfedése az alapcselekmény későbbi felderítését és bizonyítását is megghiúsíthatja. A 2008. évben a látencia ködéből egyetlen pénzmosási bűncselekményt sem sikerült láthatóvá tenni, 2010-ben 17, 2011-ben csak 10 esetben derítettek fel pénzmosást. A pénzmosás elleni küzdelem érdekében büntetendő cselekmény a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztásának vétsége. 2011-ben e vétség gyanúja miatt egyetlen eljárás sem indult, noha kétséges, hogy a pénzmosás gyanúját keltő pénzügyi műveleteket az arra kötelezettek kivétel nélkül bejelentették.

A környezetkárosítás büntette és vétsége miatt indult eljárások száma közel azonos volt a 2010. évben feltárt ügyek számával (2010: 65; 2011: 68). Természetkárosítás miatt a 2010. évben ismertté vált 148 bűncselekménnyel szemben 2011-ben 101 ügyet regisztráltak, ami 32%-os csökkenést jelent, míg a hulladékgazdálkodás megsértésének tényállása kapcsán csaknem azonos számban indult eljárás (2010: 347; 2011: 340).

A gazdasági bűncselekményekkel érintett összeg 33,4 milliárd forint volt, amely kevéssel alacsonyabb, mint a 2010. évben kimutatott 34,5 milliárd forint, és lényegesen kisebb a 2009. évi 45,1 milliárd forintnál.

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A büntetőeljárás nyomozási szakasza a vád előkészítését szolgálja. A Be. az ügyészt bármely ügy nyomozására feljogosítja, meghatározott bűncselekmények nyomozását pedig az ügyész kizárólagos hatáskörébe utalja. Az ügyész a nyomozó hatóságtól – kivételesen – magához vont eljárások esetében is maga teljesíti a nyomozást. A kizárólagos hatáskörbe utalt nyomozásokat az ügyészség erre kijelölt központi (Központi Nyomozó Főügyészség), illetőleg területi szervezeti egységei (a megye székhelyén, illetőleg Budapesten működő nyomozó ügyészség) végzik. Az ügyészségi nyomozó szervekhez a 2011. évben 8.888 feljelentés érkezett (2008: 7.128, 2009: 8.124, 2010: 9.250). Az elrendelt nyomozások száma 3.964, a befejezetteké 5.207 volt. (Az utóbbi szám a tárgyidőszakban befejezett – a

korábbi évről áthúzódó nyomozásokra, és a nyomozás elrendelése után átvett ügyekre is – vonatkozik.) A befejezett nyomozásokban 4.386 bűncselekményt és 2.779 bűnelkövetőt regisztráltak.

A *Központi Nyomozó Főügyészség* illetékessége az ország egész területére kiterjed, hatáskörét pedig a Be. ügyészségi nyomozásra irányadó rendelkezéseinek keretei között a legfőbb ügyész – törvényi felhatalmazás alapján kiadott – utasítása szabályozza. Az ügyészi szervezetnek a hivatali bűncselekmények és a korrupció elleni eredményesebb fellépése érdekében létrehozott főügyészség elsősorban az országgyűlési képviselők, a nemzetközi jogon alapuló mentességet élvező személyek, a bírák, az ügyészek, valamint a rendvédelmi szervek magasabb beosztású tagjai által elkövetett – nem katonai büntetőeljárásra tartozó – bűncselekmények, a felsoroltak sérelmére vagy működésükkel kapcsolatban ellenük elkövetett bűncselekmények, a nemzetközileg védett személy, illetve a külföldi hivatalos személy elleni erőszak, továbbá a nemzetközi közélet tisztasága ellen elkövetett bűncselekmények miatt nyomoz.

A korrupciós jellegű bűncselekmények hatékonyabb üldözése érdekében módosított legfőbb ügyészi utasítás 2011. április 2-től jelentősen bővítette a Központi Nyomozó Főügyészség hatáskörét, ettől az időponttól kezdve hatáskörébe tartozik azoknak a közélet tisztasága elleni bűncselekményeknek a nyomozása, amelynek elkövetésével a városi, a megyei önkormányzat tagja, a városi, a megyei, a regionális és országos illetékességű közigazgatási szerv vezető beosztású dolgozója gyanúsítható megalapozottan, avagy elkövetőként e személyek valamelyike jöhet szóba, illetve a bűncselekményt e személyek vonatkozásában követik el. A kibővített hatáskörbe tartozó bűncselekmények nyomozására a főügyészségen külön szervezeti egységként megalakult a Korrupció Elleni Ügyek Osztálya. Törvényi felhatalmazás alapján a legfőbb ügyész, a büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes, illetőleg a Legfőbb Ügyészség kiemelt ügyek főosztályának (2012. január 1-jétől Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya) vezetője a hatáskörébe nem tartozó ügy nyomozására is kijelölheti a Központi Nyomozó Főügyészséget.

A főügyészségre 2011-ben 1.212 ügy érkezett, amely az előző évi 1.134-et közel 10%-kal meghaladja. Az érkezések közül 705 érdemi bűnügy (feljelentés), 507 egyéb kezdőirat volt. A feljelentések és egyéb iktatott ügyek közül 620 esetben áttételre került sor, túlnyomó részben azért, mert az elintézés más hatóság hatáskörébe tartozott. A Főügyészség a büntető feljelentések közül 115 ügyben feljelentés-kiegészítést rendelt el, majd döntő többségében bűncselekmény hiánya miatt 214 esetben a feljelentést elutasította. A feljelentést elutasító határozatok ellen 115 ügyben éltek panasszal, ezek közül a Legfőbb Ügyészség hatót talált alaposnak és döntésével egyidejűleg az ügyben a nyomozást elrendelte. 2011-ben a Főügyészség 176 ügyben (33 esetben feljelentés-kiegészítés után) rendelte el és – a korábbi ügyekben indultakkal együtt – 120 ügyben fejezte be a nyomozást. A nyomozás befejezését követően 17 ügyben 21 személy ellen vádat emelt, 91 esetben pedig nyomozást megszüntető határozatot hozott. A nyomozást megszüntető határozatok ellen 26 ügyben jelentettek be panaszt,

ezeket a felettes Legfőbb Ügyészség egy eset kivételével alaptalannak találta és elutasította.

A lefolytatott nyomozások jellemzően hivatali, illetve korrupciós jellegű vagyon elleni, továbbá közlekedési bűncselekmények voltak, és ezekben, illetve hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás gyanúja alapján végzett bizonyítás keretében vizsgálták a vádemelés feltételeinek meglétét. A bűncselekmény megalapozott gyanújának közlését 71 személy panasz bejelentésével sérelmezte, az általuk kifogásolt intézkedést a jogorvoslati hatáskörében eljáró Legfőbb Ügyészség 70 esetben megalapozottnak találta, egy személy panaszának pedig helyt adott és az ügyben terheltkénti részvételét megszüntette. A Központi Nyomozó Főügyészség 2011-ben 10 kiemelt ügyben folytatott nyomozást, és ezeken kívül több, a közvélemény figyelmének középpontjában álló jelentős ügyben is eljáró. Külön kiemelés érdemel a főügyészség korrupció elleni ügyek osztálya 2011. évi tevékenységének jellemzése. Az osztály a 2011. évben összesen 56 üggyel foglalkozott, 38 ügyben végzett nyomozást. A bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügyek közül az év végén még 28 ügyben folyt a nyomozás. A Főügyészség az ügyek 22%-ában 30 napon belül, 15%-ában 30-60 nap alatt, 63%-ában 60 napon túl fejezte be a nyomozást. Figyelemmel a nyomozott ügyek ténybeli és jogi megítélésének szerteágazó és munkaigényes bizonyítású jellegére, a Központi Nyomozó Főügyészség eljárásának időszerűségi mutatói 2011-ben megfelelőek voltak.

A *nyomozó ügyészségek* a tárgyévben 7.960 eljárást befejező intézkedést tettek. Ebből 2.747 esetben a feljelentést elutasították, 3.019 esetben a nyomozást megszüntették, 1.723 esetben vádemelésre került sor. További 471 esetben a nyomozás egyéb módon fejeződött be. A nyomozó ügyészségek eljárásában 2011-ben 196 személy elleni, 117 közlekedési (ebből 50 ittas járművezetés), 9 a házasság, család, az ifjúság és nemi erkölcs elleni, 3.326 az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni, 554 a közrend elleni, 10 gazdasági, 174 a vagyon elleni bűncselekmények körébe tartozott.

2.1.3. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet

A Be. 28. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyész a közvádoló. Az ügyész a vádemelés feltételeinek megállapítása végett nyomozást végeztet, felügyeli a nyomozó hatóság önálló nyomozását, illetve a törvényben meghatározott esetekben a nyomozást maga végzi. A *nyomozás feletti felügyelet* keretében az ügyész a törvényben meghatározott jogkörei felhasználásával biztosítja, hogy a nyomozó hatóság az önálló nyomozását törvényesen, a vádemelés kérdésében történő döntésre alkalmas módon teljesítse, gondoskodik arról, hogy az eljárásban résztvevő személyek a jogaikat érvényesíthessék. A törvény a nyomozás irányítása és felügyelete körében az ügyésznek széles körű rendelkezési jogkört ad: megvizsgálhatja és megváltoztathatja a nyomozó hatóság határozatait és a nyomozás során tett intézkedéseit, az esetleges jogsértés kiküszöbölése iránt haladéktalanul intézkedik, a nyomozó hatóságot a nyomozással kapcsolatban utasíthatja, utasításának végrehajtását ellenőrzi,

elbírálja a nyomozó hatóság határozatai, intézkedései, intézkedésének elmulasztása miatt bejelentett jogorvoslati kérelmeket. Az ügyész a nyomozás felügyelete során adott *utasításait*, a nyomozó hatóság pedig az ügyész rendelkezése alapján adott tájékoztatását főszabályként köteles írásban adni. A kivételesen – halasztást nem tűrő esetben – szóban adott utasítást, illetve tájékoztatást utólag írásban meg kell ismételni. Az elvégzett nyomozást követően az ügyész dönt a *vádemelésről*, vagy az eljárás más, a büntetőeljárás törvényben meghatározott módon történő befejezéséről.

A büntetőeljárás rendszerint feljelentésre indul meg. A feljelentés nem kötelezi a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására az arra jogosult hatóságokat; ha erre nem látnak alapot, akkor a feljelentést el kell utasítani. Nyomozás akkor indítható, ha a feljelentésben közölt adatok bűncselekmény gyanúját megalapozzák, és a nyomozás megindításának nincs törvényes akadálya. A törvényben meghatározott esetekben a nyomozó hatóság is elutasíthatja a feljelentést. A feljelentést elutasító határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi. A 2011. évben 21.956 feljelentést elutasító határozat érkezett az ügyészségekhez (2008: 16.345; 2009: 17.105; 2010: 20.023).

A nyomozó hatóság rendeli el a nyomozást, amennyiben a hatáskörébe tartozó ügyben a feljelentést nála teszik meg, vagy maga észleli a bűncselekmény gyanúját. A beszámolás évében a nyomozó hatóság 276.390 általa elrendelt nyomozásról értesítette az ügyészt (2008: 248.775; 2009: 253.023; 2010: 260.176).

2011-ben 121.034 nyomozást felfüggesztő határozat érkezett az ügyészséghez (2008: 8.909; 2009: 41.935; 2010: 111.761). Az utóbbi évek jelentős mértékű emelkedését az magyarázza, hogy 2009. augusztus 13-i hatállyal a Be. nem nyomozást megszüntető, hanem nyomozást felfüggesztő okként szabályozza, amikor az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható. Ez a következőkben ismertetendő, a nyomozás megszüntetésére vonatkozó határozatok statisztikai mutatóira is magyarázattal szolgál. Legnagyobb arányban az elkövető kilétének ismeretlensége vezetett a nyomozás felfüggesztéséhez.

Az elmúlt évben a nyomozás megszüntetések száma 66.916 volt (2008: 261.739; 2009: 174.748; 2010: 62.099).

Az ügyész az év folyamán összesen, a megelőző évről áthúzódott ügyekkel együtt 489.834 – az előzőekben részletezett – határozatot vizsgált meg. Ez összesen 7,2%-kal több, mint 2010-ben. A nyomozó hatósági határozatok túlnyomó többségét – 477.785 határozatot (97,5%) – az ügyész tudomásul vette, 5.686 határozat esetében az annak alapjául szolgáló iratokat bekérte, de intézkedésre nem látott okot. Az iratok megvizsgálása alapján 2.825 esetben (0,6%) a határozatot megváltoztatta, 3.538 esetben (0,7%) pedig a határozat megváltoztatása nélkül egyéb intézkedést tett.

A nyomozó hatóság önállóan végzett nyomozása felett az ügyész fokozott felügyeletet akkor gyakorol, ha az ügy ténybeli vagy jogi megítélése bonyolult, a terhelt személyi szabadságát elvonó kényszerintézkedés elrendelése, vagy a terhelt kihallgatása óta hosszabb idő eltelt, a nyomozás súlyos (tíz évet meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett) bűncselekmény miatt folyik, illetve, ha az ügyet kiemelt ügyvé nyilvánították. A fokozott felügyelettel érintett ügyek körét 2011. március 1-jétől kezdődően a legfőbb ügyész utasítása határozza meg, ezt megelőzően a Be. tartalmazta a fokozott felügyeletre vonatkozó rendelkezéseket. A leglényegesebb változás, – amely az alább részletezett statisztikai adatok tükrében is megmutatkozik, – hogy a törvényi szabályozás szerint a fokozott felügyelet bejelentése minden esetben kötelező volt, ha a gyanúsított személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedés hatálya alatt állt, annak kezdetétől fogva.

A fokozott ügyészi felügyelet gyakorlása esetén az ügyész a nyomozás iratait – a nyomozás teljessége és törvényességének biztosítása érdekében – havonta teljes terjedelmében köteles megvizsgálni és a szükséges intézkedéseket megtenni. Az írásbeliség ez esetben is kötelező. A nyomozó hatóság az ügyész utasításait akkor is köteles végrehajtani, ha az ügy bármely részletét érintően jogi álláspontja az ügyészi utasításban foglaltaktól eltér. A Be. változásai folytán a beszámolás évében 18,6%-kal csökkent a fokozott ügyészi felügyelet alá kerülő ügyek száma; 2011-ben az ügyészségek 5.801 (2008: 6.911; 2009: 7.671; 2010: 7.127) ügyben jelentettek be fokozott felügyeletet, amelyet 11.740 érdemi intézkedés követett (2010: 14.330).

A nyomozás során igénybe vehető legáltalánosabb jogorvoslati eszköz, a panasz szabályai a beszámolás évében jelentősen megváltoztak. A Be.-t módosító 2011. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: Novella) 2011. július 13-i hatályba lépésével a jogalkotó a jogorvoslati jogosultság körében gyakorlati tapasztalatok alapján ésszerű korlátozást vezetett be. A törvény teljes körűen felsorolja a panasszal támadható határozatokat, és annak biztosít jogorvoslati lehetőséget, akire az közvetlen rendelkezést tartalmaz, illetve akinek jogait vagy érdekeit az intézkedés vagy annak elmulasztása közvetlenül sérti. A panaszintézés szabályai változatlanok: a panasz elbírálására, ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta az ügyész, ha az ügyész hozta, a felettes ügyész jogosult. A panasz egyfokú jogorvoslat, további jogorvoslatra általában nincs lehetőség.

A törvényben meghatározott külön esetekben azonban a panaszt elutasító határozat felülbírálati indítvánnyal támadható (házkutatás, lefoglalás, motozás). Erről a nyomozási bíró dönt. A nyomozó hatóság határozatai elleni, elintézésre váró panaszok száma – az ismertetett törvényi változások ellenére növekedett, 2011-ben 47.317 volt (2008: 34.981; 2009: 38.408; 2010: 46.542). Ebből 28.097 panaszt a gyanúsítás ellen, (az összes elintézésre váró panasz 59,4%-a), 3.753 panaszt a feljelentést elutasító határozat ellen, 1.115 panaszt a nyomozást felfüggesztő, 6.864 panaszt a nyomozást megszüntető határozat ellen jelentettek be. 1.998 panasz sérelmezte az őrizetbe vételt, 1.032 panasz érkezett a házkutatás, 1.565 panasz a lefoglalás miatt, 2.893 pedig egyéb okból került bejelentésre.

A panaszok 9,6%-ának helyt adtak, 82%-át elutasították, az egyéb intézkedések aránya 6,1% volt.

A panaszok ügyészi elbírálását – intézkedések szerint részletezve – a következő adatok jellemzik. A gyanúsítás ellen bejelentett panasz 2,5%-ának (697) adott helyt az ügyész. A feljelentést elutasító határozat elleni panaszból az ügyész 1.146-nak (30,5%) helyt adott, ez az arány a megelőző évhez képest csökkent (2008: 36%, 2009: 24,5%, 2010: 32,8%). A panaszok harmadának megalapozottsága arra utal, hogy a feljelentés kiegészítésének lehetősége ellenére a nyomozó hatóságok a büntetőeljárás alapjául szolgáló egyszerű gyanú megítélésekor esetenként elhamarkodottan járnak el. A nyomozó hatóság nyomozást felfüggesztő határozata ellen 1.115 panasz érkezett (2008: 49; 2009: 313; 2010: 1.204), amelyből az ügyész 359 panasznak adott helyt (32,2%). E tény utalhat arra, hogy az ismeretlen tettes ellen indult nyomozásokban a nyomozó hatóság anélkül dönt a nyomozás felfüggesztéséről, hogy minden intézkedést megtenne az elkövető kilétének megállapítására. A panasszal támadott nyomozást megszüntető határozatok száma 2011-ben 6.864 volt (2008: 4.387; 2009: 4.893; 2010: 6.457). Az ügyész 1.678 (24,4%) panasznak helyt adott. A törvény 2009. augusztus 13-tól a nyomozó hatóság számára is lehetővé teszi a nyomozás megszüntetését akkor, ha a nyomozás adatai alapján nem állapítható meg bűncselekmény elkövetése. A nyomozást megszüntető határozatok elleni panaszokat azért kell különös körültekintéssel elbírálni, mert az ügyész azzal az eljárás befejezéséről, vagy annak folytatásáról dönt. A tárgyévben 1.998 bűnügyi őrizetbe vétel ellen jelentettek be panaszt (2008: 1868; 2009: 1868; 2010: 2000), amelyből az ügyész 109-nek (5,5%) helyt adott. Az alaposnak talált panaszok aránya gyakorlatilag megegyezik az előző évivel, amely változatlanul arra utal, hogy az őrizetbe vétel törvényi feltételei megítélését illetően a hatóságok nem mindig kellő megalapozottsággal jártak el.

A házkutatás ellen bejelentett panaszok száma 1.032 (2008: 787; 2009: 848; 2010: 1.027) volt, amelyből az ügyész 17 panaszt (1,6%) talált megalapozottnak. A lefoglalással kapcsolatban 1.565 panaszt jelentettek be (2008: 1.069; 2009: 1.228; 2010: 1.504), amelyből az ügyészi elbírálás során 140 (8,9%) bizonyult eredményesnek. A nyomozó hatóság egyéb intézkedése (vagy annak elmulasztása) miatt bejelentett összesen 2.893 egyéb panaszból 401-et talált az ügyész alaposnak.

Az ügyésznek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatait, intézkedéseit, illetőleg intézkedéseinek elmulasztása ellen is panasznak van helye. A 2011. évben saját ügyészi határozatok ellen 7.825 panaszt jelentettek be, a helyt adások aránya 4,1% (322 panasz); a panaszok 92,3%-át felterjesztették a felettes ügyészhez (7.226 panasz), 238 esetben pedig egyéb intézkedést tettek. Az alsóbb fokú ügyészség határozata elleni elintézésre váró 9.064 panasz 10,2%-ának (925 panasz) adtak helyt, 75,7%-át (6.859 panaszt) elutasították, 11,6%-ában (1.053 panasz) egyéb intézkedést tettek. A felülbírálati indítványok száma összesen 39 volt, a bíróság 5 indítványnak adott helyt.

Az ügyész a nála tett feljelentést maga köteles elbírálni, kivéve, ha a feljelentés kiegészítését a nyomozó hatóságra bízta. Ekkor sem válik a feljelentés elbírálása a nyomozó hatóság feladatává, ha a nyomozás az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik, vagy az ügyész magának tartja fenn. A 2011. évben – a tárgyidőszak első napján elintézetlen 136 üggyel együtt – összesen 24.179 feljelentést kellett elbírálni, az év utolsó napján 277 feljelentés maradt elintézetlen. Az ügyészségen tett összes feljelentések számának emelkedő tendenciája gyakorlatilag változatlan (2008: 17.791; 2009: 19.823; 2010: 24.672). A feljelentés alapján az ügyész 12.835 (53,7%) esetben nyomozást rendelt el, 2.710 esetben (11,3%) a feljelentést elutasította, 3.584 esetben (15%) a feljelentés kiegészítéséről döntött. Az elrendelt feljelentés kiegészítés alapján további 907 esetben rendelt el az ügyész nyomozást, ezért azok összes száma 13.742, a feljelentés kiegészítése 1.351 esetben a feljelentés elutasításához vezetett, ezért azok összes száma: 4.061. A feljelentés alapján tett egyéb intézkedésre 4.773 esetben (20%) került sor.

A biztosíték letétbe helyezése azt a célt szolgálja, hogy a külföldön élő terhelt engedéllyel elhagyhassa az országot a büntetőeljárás befejezése előtt. Kisebb tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése esetén erre akkor van lehetőség, ha a terhelt a várható vagyoni jellegű szankciót fedező biztosítékot letétbe helyezi. A 2008. évi XXVI. törvény szűkítette ennek feltételeit: nem engedélyezhető biztosíték letétbe helyezése, ha a bűncselekmény halált okozott. A biztosíték letétbe helyezéséről a terhelt kérelmére az eljárás vádemelés előtti szakaszaiban az ügyész, azt követően a bíróság dönt. A beszámolás évében előterjesztett 118 kérelemnek az ügyész 101 esetben helyt adott, 13 kérelmet elutasított. A 2010-es évhez képest az előterjesztett kérelmek számában ismét csökkenés tapasztalható (2010: 126 kérelem).

Az *előzetes letartóztatás* a büntetőeljárás során elrendelhető legsúlyosabb kényszerintézkedés. A terhelt személyi szabadságának teljes elvonását jelenti a bűnösség kérdésében hozott jogerős döntés nélkül [Be. 129. § (1) bekezdés]. Az előzetes letartóztatás célja, hogy a terhelt a hatóság, a bíróság által elérhető, jelenléte az eljárásban biztosított legyen, s szabadlábbon hagyása a bizonyítást ne veszélyeztesse, újabb bűncselekmény elkövetésével az eljárást ne akadályozza. A kényszerintézkedés alkalmazásának az is feltétele, hogy az eljárás célja más, ennél kisebb korlátozással járó cselekménnyel egyébként nem biztosítható. Alkalmazásának szükségességét illetően a nyomozó hatóság és az ügyész is rendelkezik mérlegelési jogkörrel, elrendelésére és meghosszabbítására azonban – az eljárás vádemelési szakaszában az ügyész indítványára – csak a bíróság jogosult. A törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett az előzetes letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

Az előzetes letartóztatás ügyészi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést. A 2011. évben 7.417 esetben érkezett előterjesztés az ügyészségekre a gyanúsított előzetes letartóztatásának elrendelésére. Ebből az ügyész 5.980 esetben (80,6%) indítványozta a kényszerintézkedés elrendelését, további 265 esetben pedig nyomozó hatósági előterjesztés nélkül tett arra javaslatot, így összesen 6.245 indítványt

terjesztett elő a nyomozási bírónál (2008: 5.660; 2009: 5.960; 2010: 6.355). A bíróság 5.712 esetben (91,5%) elrendelte az előzetes letartóztatást, 168 esetben lakhelyelhagyási tilalmat, további 104 esetben pedig a terhelt házi őrizetét rendelte el.

A tárgyév első napján 2.244, utolsó napján 2.331 terhelt volt előzetes letartóztatásban.

Az ügyész törvényi kötelezettsége annak biztosítása is, hogy az előzetes letartóztatás az elkerülhetetlenül szükséges időre korlátozódjék. Az előzetes letartóztatásokból 1.090 legfeljebb egy hónapig, 1.352 egy és három hónap közötti ideig, 2.052 három és hat hónap közötti ideig tartott, és 274-nek (4,6 %) az időtartama volt több mint egy év. Az év során 3.242 terhelttel szemben került sor előzetes letartóztatás melletti vádemelésre, 1.420 letartóztatottal szemben az ügyész, 296 letartóztatottal szemben a bíróság szüntette meg a kényszerintézkedést.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések közül legnagyobb számban az őrizetbe vétel elrendelésére került sor.

A nyomozás elvégzését követően a nyomozó hatóság az iratokat megküldi az ügyésznek. Ekkor az ügyész elsősorban azt ellenőrzi, hogy az ügy vádemelésre alkalmas-e. Az ennek keretében végzett vizsgálat alapján a következő intézkedéseket teheti meg: további nyomozási cselekményt végezhet, vagy annak elvégzéséről rendelkezhet, a nyomozást felfüggesztheti, megszüntetheti, az ügyet közvetítői eljárásra utalhatja, a vádemelés elhalasztásáról határozhat, vádat emelhet, vagy a vádemelést részben mellőzheti.

A nyomozást követő legjelentősebb intézkedés a *vádemelés*. A vádemelés az állam büntetőjogi igényének érvényesítése, amely megindítja a bíróság eljárását és egyúttal meghatározza annak kereteit is. „Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekmény miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.” [Be. 2. § (2) bekezdés.] Megalapozott a vád, ha olyan bizonyítékokon alapul, amelyek törvényes bizonyítási eszközökből származnak.

A 2011. évben a nyomozó hatóságtól *vádemelési javaslattal* érkezett és vádemelésre váró, befejezett nyomozások együttes száma 122.822 volt (2008: 113.217; 2009: 118.887; 2010: 127.893), az előző évről átkerült 6.519 elintézetlen ügygel együtt 129.341 (2010: 133.818) ügyet kellett a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgálni. A 129.341 ügyből 64.872 ügyben (50,2%) az ügyész vádat emelt, 17.936 ügyben (13,9%) a nyomozást megszüntette, 6.568 ügyben (5,1%) a vádemelést elhalasztotta, 3.881 ügyben (3%) az ügyet közvetítői eljárásra utalta, 109 ügyben (0,1%) a nyomozást felfüggesztő határozatot hozott, a többi ügyben egyéb intézkedést tett. A vádemelés típusai a következők szerint alakultak: 38.754 ügyben az ügyész vádiratot nyújtott be, 8.189 ügyben a terheltet bíróság elé állította, tárgyalás

mellőzésére 19.997 ügyben tett indítványt, 79 ügyben pedig a tárgyalásról lemondással, nyilvános ülésen bírálta el a bíróság a vádat.

A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal elintézésre váró ügyek száma összesen 7.186 volt. Az ügyész ebből 5.866 esetben (81,6%) a nyomozást megszüntette, 115 ügyben vádat emelt, 64 ügyben a vádemelést elhalasztotta, 8 ügyben pedig közvetítői eljárásra utalta. A nyomozást 4 ügyben felfüggesztette. A tárgydőszak utolsó napján elintézetlen ügyek száma 271 volt.

Az ügyésznek az ismertetett érdemi döntések meghozatalára 30, kivételes esetben 60 nap áll rendelkezésre. Nagy terjedelmű ügyben a felettes ügyész legfeljebb 90 napos határidőt engedélyezhet. A vádemelési javaslatok folytán szükséges intézkedésekre 98.644 esetben (80,5%) 30 napon belül, 17.842 esetben (14,6%) 30 és 60 nap között, 5.954 esetben (4,9%) 60 napon túl került sor. A 90 napos ügyintézési határidő túllépésére 1.343 esetben került sor. A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal érkezett ügyek elintézési határideje is hasonlóan alakult: az elintézésre váró ügyek 90,2%-ában 30 napon belül, 7,5%-ában 30 és 60 nap között, 2,3%-ában pedig 60 napon túl került sor az ügyészi intézkedésre. A beszámolási időszak utolsó napján az összes elintézésre váró 136.527 ügyből (vádemelési és megszüntetési javaslat) 7.172 ügy maradt elintézetlen.

A *közvetítői eljárás* kisebb súlyú ügyekben az elkövető és az áldozat között a bűncselekmény folytán keletkezett konfliktus kezelésének azon módja, amikor az állami büntetőigény érvényesítésével szemben a sértett és a terhelt közötti megegyezés és az okozott sérelem elkövető általi jóvátétele kerül előtérbe. A sértett sérelmeinek kompenzációja mellett célja az intézménynek a terhelt jövőbeni jogkövetésének elérése és a büntetőeljárás elhúzódásának megakadályozása. A közvetítői eljárásra utalásra általában a nyomozás befejezését követően – az ügyész mérlegelése alapján – kerül sor, bár a vádemelés után, az első fokú bírósági eljárásban is helye van. Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyész akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha a büntetőeljárás tartama alatt ahhoz a gyanúsított és a sértett előzetesen önként hozzájárul. A beszámolás évében 4.382 terhelt esetében került sor közvetítői eljárásra utalásra, 3.640 közvetítői eljárásra irányuló kérelmet az ügyész elutasított. Az eljárás eredményességére tekintettel 2.620 terhelttel szemben az ügyész az eljárást megszüntette. A közvetítői eljárás után 251 terhelttel szemben a vádemelés elhalasztására, 624 terhelttel szemben pedig vádemelésre került sor.

A bírósági út elkerülésének további eszközei a nyomozás megrovás alkalmazásával történő megszüntetése, a vádemelés részbeni mellőzése és elhalasztása.

A *vádemelés elhalasztásának* indoka a gyorsabb, egyszerűbb büntetőeljárás, ha a büntetőjogi szankcióval elérendő cél egyéb eszközökkel is elérhető. Alkalmazására a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményt megvalósító terhelttel szemben – az enyhítő körülmények nyomatékos túlsúlyára is

figyelemmel – kerülhet sor, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető. Vádemelés elhalasztására a 2011. évben 8.666 személlyel szemben került sor (2008: 6.715; 2009: 6.974; 2010: 8.168). A jogintézmény alkalmazásának eredményességét mutatja, hogy 4.664 személlyel szemben az eljárás megszüntetésére került sor, és kisebb részben, 1.437 személy esetében vált csak indokolttá a vádemelés.

Tavaly gyakoribb lett az eljárás gyorsítását és egyszerűsítését szolgáló jogintézmények alkalmazása: a beszámolás évében 1.279-cel több terhelt esetében utalta az ügyész közvetítői eljárásra az ügyet, illetőleg 498-cal több terhelttel szemben került sor a vádemelés elhalasztására.

Az eljárás egyszerűsítését és gyorsítását, a bíróságok munkaterhének csökkenését szolgálja, amikor a bíróság – az ügyész indítványára – *tárgyalás nélkül*, a vádlott meghallgatása és bizonyítás lefolytatása nélkül állapít meg büntetést, illetve alkalmaz intézkedést. A beszámolás évében az ügyész az összes vádemelés 29,8%-ában (19.997 ügyben) tárgyalás mellőzésére tett indítványt.

Az arra alkalmas ügyek gyors lezárását szolgálja a *bíróság elé állítás* intézménye is. Egyszerű megítélésű, bizonyítási nehézségektől mentes ügyekben alkalmazható a terhelt beismerése vagy tettenérés esetén. Bíróság elé állításra a 2011-ben az összes vádemelések 12,2%-ában (8.189 ügyben) került sor.

2.2. A vádhatósági tevékenység

Az elmúlt évben a bíróságok által jogerős ügydöntő határozataival befejezett ügyek és a terhelték számszerű növekedése mellett a tény és jogkérdések tekintetében bonyolult, nagyobb terjedelmű, esetenként a közvélemény fokozott érdeklődését kiváltó ügyek aránya is nőtt.

2011-ben a bíróságok 69.363 (2010: 67.311) ügyben 93.751 (2010: 91.073) terhelttel szemben hoztak jogerős ügydöntő határozatot. A harmadfokú eljárások száma folyamatos emelkedést mutat, öt év alatt közel megkétszereződött. A bíróságok ügydöntő határozatai a tárgyévben 110 ügyben (2010: 102), 141 terheltet (2010: 122) érintően harmadfokon emelkedtek jogerőre.

Az Alkotmánybíróság határozata 2011. január 1. napjától általános érvényűvé tette az ügyész első- és másodfokú tárgyaláson történő részvételét. A tárgyalási teher a beszámolási évben nyomasztó súllyal nehezedett a szakterület ügyészeire. A 2011. évben 52.037 (2010: 48.989) ügyben, 68.271 (2010: 51.154) terhelttel szemben került sor első fokú tárgyalásra.

A másodfokú eljárásban tárgyaláson befejezett ügyek száma 12.128-ra emelkedett (2010: 10.888), és nem jelentéktelen (17,7%) azon ügyek aránya, ahol az ügyészek kötelező részvételt nem igénylő nyilvános ülésen képviselték álláspontjukat. Az ügyész tárgyalási jelenlétének biztosítása jelentős

többletfeladatot rótt valamennyi főügyészség vezetésére, és az azzal érintett ügyészekre. A Fővárosi Főügyészség az ügyész tárgyaláson való részvételét többnyire csak magasabb szervezeti egységekből erre a feladatra kirendelt, illetve kijelölt ügyészek közreműködésével tudta biztosítani. Ennek következtében a kirendeléssel, kijelöléssel érintett egységek ügyészeinek munkaterhe is növekedett.

A harmadfokon eljáró bíróságok az ügyek 90%-át nyilvános ülésen bírálták el, amelyen az ügyész részvétele kötelező. További, jelentékeny megmértetést jelentett az ún. kiemelt jelentőségű ügyekkel kapcsolatos eljárási szabályok betartása.

A Legfőbb Ügyészség ügyészei a rendkívüli perorvoslati eljárások során 248 (2010: 226) ügyben és 113 (2010: 110) tárgyalási napon fejtették ki álláspontjukat a Legfelsőbb Bíróság előtt.

A tárgyalási teher csökkentése érdekében változatlanul nagy hangsúlyt kapott a büntetőeljárás gyorsításának és időszerűségének elősegítését szolgáló jogintézmények szorgalmazása.

A tárgyévben 8.245-re emelkedett (2010: 7.256) azoknak a terhelteknek a száma, akiknek ügye bíróság elé állítás keretében került elbírálásra. Ez a jogerősen elítéltek 8,8%-ának felel meg. Évek óta leggyakoribb a közlekedési bűncselekmények elkövetőinek bíróság elé állítása, de emelkedő tendenciát mutat az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények miatt ezen külön eljárásban felelősségre vont terheltek aránya is (2011: 5,5%: 2010: 4,7%).

Tárgyalás mellőzésével 19.998 (2010: 20.988) terhelt ügyében – az elítéltek 21,3%-ában (2010: 23%) – született jogerős ügydöntő határozat.

A tárgyalásról lemondás alapján, valamint a távollétükben lefolytatott eljárás szabályai szerint változatlanul csekély arányban került sor a terheltek felelősségre vonására (0,2%, illetve 0,3%).

A munkateher csökkentése és a differenciált felelősségre vonáshoz fűződő érdek érvényesítése érdekében a beszámolási időszakban is fokozott jelentősége volt a büntetőeljárás elterelését szolgáló jogintézmények igénybevételének. Vádemelés helyett, közvetítői eljárásra utalt ügyekben 2.665 (2010: 2.047) terhelttel szemben került sor az eljárás megszüntetésére. Vádemelés elhalasztása összesen 8.666 (2010: 8.168) terheltet érintett, amely 5.464 (2010: 4.851) terhelt esetében eredményezte a büntetőeljárás megszüntetését.

A bíróságok által kiszabott büntetések és intézkedések megoszlásának aránya – a büntetési rendszer átalakítása ellenére – lényegében évek óta változatlan.

A legsúlyosabb joghátránnyal, életfogytig tartó szabadságvesztéssel 2011-ben 10 terhelte sújtott a bíróság. Ez az előző évi 25-höz képest csökkenés, azonban az utóbbi 5 év átlagának megfelelő.

Szabadságvesztés büntetést a terheltek 36,3%-ával (2010: 33,9%) szabtak ki a bíróságok. A végrehajtandó, illetve felfüggesztett szabadságvesztések egymáshoz viszonyított aránya évek óta keveset változott. A bíróságok az elmúlt évben a terheltek 32,2%-át (2010: 33,3%) sújtották végrehajtandó szabadságvesztéssel, míg a szabadságvesztés büntetés végrehajtását a terheltek 67,8%-ával (2010: 66,7%) szemben felfüggesztették fel.

Emelkedett, de még mindig nem számottevő azon terheltek aránya, akikkel szemben a bíróságok közérdekű munka büntetést alkalmaztak (2011: 13,7%, 2010: 10,9%). A pénzbüntetésre ítélt terheltek aránya folyamatosan csökken (2011: 25,8%, 2010: 32,9%). A tendencia kialakulásában meghatározó szerepe van annak a jogszabályváltozásnak, amely az egy napi tételnek megfelelő összeget jelentősen megemelte. Figyelemmel arra, hogy a pénzbüntetés az érintett terheltek egy részével szemben kizárólag szabadságvesztésre történő átváltoztatással hajtható végre, a bíróságok más joghátrány alkalmazását választják.

Az első fokú bíróság ügydöntő határozata ellen bejelentett ügyészi fellebbezéseknek az összes fellebbezéshez viszonyított aránya a 2010. évhez képest lényegében nem változott (2011: 40,4%, 2010: 39,3%). Az ügyészek 2011-ben is – a mindössze 31,8%-os eredményesség ellenére – indokolt esetben következetesen szorgalmazták a súlyosabb joghátrány kiszabását. Ezen fellebbezések aránya tovább emelkedett (2011: 78,3%, 2010: 77,7%).

A büntetés enyhítése céljából 49 terhelt esetében, míg felmentés érdekében 15 terhelte érintően jelentettek be fellebbezést.

A másodfokú ügyészek által fenntartott fellebbezések eredményessége változatlanul kedvező, azok több mint fele eredményre vezetett (55,1%). A harmadfokú ügyészek által fenntartott ügyészi fellebbezéseknek közel fele volt eredményes (45 %).

A váderedményesség évek óta kedvező: 96,8%.

A rendkívüli jogorvoslati eljárásokban való közreműködés a tárgyévben is eredményesen szolgálta a jogalkalmazás egységességének követelményét.

A felülvizsgálati ügyek számának növekvő tendenciája folytatódott. A Legfelsőbb Bíróság a 2010. év 320 ügyével szemben 325 ügy iratait küldte meg nyilatkozattétel végett a Legfőbb Ügyészségnek, amely a terheltek és védőik által előterjesztett indítványok 6,4%-át támogatta, a főügyészségek által benyújtott indítványok 73,9%-át találta alaposnak. A Legfelsőbb Bíróság az ügyek 89,5%-ában (2010: 92,3%) a Legfőbb Ügyészség álláspontjával egyező döntést hozott.

A törvényesség érdekében jogorvoslat bejelentése iránti kérelmek száma csökkent (2011: 55, 2010: 74). Ez arra is visszavezethető, hogy az ügyészek által a kezdeményezők számára adott tájékoztatások folytán egyre ismertebbé válnak a jogintézmény alkalmazásának korlátai. A kérelmek közül 2011-ben 7 ügyben nyílt lehetőség jogorvoslati indítvány benyújtására. Az elbírált 4 ügyben a Legfelsőbb Bíróság valamennyi esetben helyt adott a Legfőbb Ügyészség indítványának.

Jogegységi indítvány benyújtására egy esetben került sor, míg a legfőbb ügyész a Legfelsőbb Bíróság Jogegységi Tanácsának elnöke által megküldött 2 jogegységi indítványra tett nyilatkozatot.

A perújítási eljárások kezdeményezésére – hosszú évek tapasztalataival egyezően – a beszámolási időszakban is csekély számban került sor. Az összesen 1.293 (2010: 1.185) perújítási ügyből 1110 esetben (2010: 1.029) indult eljárás a terhelték vagy védőik indítványára. A bíróságok az ügyész indítványára 151 (2010: 153) ügyben jártak el.

2.3. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (a továbbiakban: bv. felügyeleti) ügyészi tevékenység 2011. évi mutatói jól tükrözik az európai uniós kötelezettségek folytán jelentkező folyamatos feladatnövekedést, ennek az ügyészi tevékenységnek a további erősödését. A bv. felügyeleti ügyészekhez érkezett, intézkedést igénylő kezdeményezések száma 29,1%-os növekedéssel 12.599, a kezdeményezések alapján tett ügyészi intézkedések száma 30,9%-os növekedéssel 12.343 volt, az előző évvel azonos ügyészi létszám mellett.

A szakterület utóbbi évtizedekben folyamatosan növekvő jelentőségű feladatát képezi valamennyi büntetés, büntetőjogi intézkedés, a legsúlyosabb jogkorlátozással járó eljárásjogi kényszerintézkedés, továbbá az egyéb, nem büntető törvényekben előírt szankciók, jogkorlátozások végrehajtásának a jogállamiság szempontjából történő kontrollja. A végrehajtás hatékonyságát a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre biztosítja, amely feltételezi a rendszeres, a soron kívüli, és szükség szerint az azonnali ellenőrzést, vizsgálatot, adott esetben a haladéktalan büntetőjogi vagy büntetés-végrehajtási jogi intézkedési jogosultságot, valamint minden bűnüldöző, igazságszolgáltató, végrehajtó, igazságügyi igazgatási szerv irányába az indítványozási jogosultságot.

A fogva tartási helyek rendszeres – az utóbbi években már legalább havonta kétszer történő – ellenőrzése, a lényegüknél fogva eleve jogkorlátozást tartalmazó szankciók, intézkedések végrehajtásának törvényességi vizsgálata elősegítette a törvénysértések feltárását és megszüntetését, a felelősségre vonásokat, hatékonyan hozzájárult a nagyobb számban történő előfordulás megelőzéséhez. Ennek az ügyészi szakterületnek a jelentőségét a jogállamiság érvényesülését ellenőrző bizottságok eddig minden ellenőrzésük alkalmával hangsúlyozták és elismerték.

A személyes szabadsággal összefüggő esetleges törvénysértések, mulasztások megszüntetése az egyes esetekben egy jogállamban azonnali intézkedést igényel. Ezt biztosítja a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre, amivel ők az elmúlt évben is kitartó következetességgel éltek. A szakterület ügyészei ellenőrzéseik segítségével az elmúlt évben is feltárták a büntetés-végrehajtás területén előforduló jogszabálysértéseket, és azok megszüntetése, valamint megelőzése érdekében is határozottan felléptek.

2011-ben az előző évhez viszonyítva 45,3%-kal több volt a bv. felügyeleti ügyészi jelzések, 23,1%-kal a rendelkezések száma, illetőleg 700%-kal több fegyelmi felelősségre vonás kezdeményezésére került sor.

A bv. szervek tevékenységének jogszerűsége, ezáltal minősége alapvető feltételként befolyásolja a szankcionálás eredményességét. A büntetés-végrehajtási intézetek (a továbbiakban: bv. intézetek) normál befogadóképessége 12.604 főre méretezett. A fogvatartottak összlétszámának éves viszonylatban 837 fővel való emelkedése az év utolsó napján 17.210 főre növelte a zsúfoltságot (2011. december 31-én a telítettség szintje elérte a 136,5%-ot). A szigorodó jogszabályi rendelkezések hatására 2011-ben különösen az elzárást, illetve a szabadságvesztést töltők száma emelkedett (20, illetve 7%-kal).

Az év utolsó napján fogva tartott 17.210 fő közül 4.875 volt az előzetesen letartóztatott, közülük 2.552 volt 6 hónapnál hosszabb ideje előzetes letartóztatásban.

Éves viszonylatban 9%-kal nőtt azoknak az elítélteknek a száma, akiket a bv. bíró az elmúlt év folyamán enyhébb fokozatba helyezett. A szigorúbb fokozatba helyezések száma 7,6%-kal nőtt. Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazásának gyakorisága a megelőző évi 259-ről 312-ra emelkedett (20,5%-os növekedés).

A 2011. év folyamán 6.149 elítéltet bocsátottak feltételes szabadságra (2010-ben 5.427 főt). 1.582 (az előző évben 1.838) személynek a feltételes szabadságra bocsátását a bv. bíró nem engedélyezte, 1.261-et pedig azért zárt ki a feltételes szabadság kedvezményéből, mert az elítélt a szabadságvesztés letöltését önhibájából nem kezdte meg (2010-ben ez a szám 1.041 volt).

Az elmúlt évben a bv. felügyeleti ügyészek 9.909 vizsgálatot tartottak, ami éves viszonylatban 7,2%-os emelkedést jelent. Pozitív fejleményként értékelhető, hogy az elmúlt évben a 2010. évhez képest 33,1%-kal csökkent a bűncselekménnyel, 15,1%-kal a rendkívüli eseménnyel kapcsolatos vizsgálatok száma.

A bv. felügyeleti ügyészek által lefolytatott vizsgálatok tárgyát többek között az alábbiak képezték:

- a fogvatartottak anyagi és egészségügyi ellátása,
- a fogvatartottak bv. intézetben történő elhelyezése,
- a bv. intézetben lefolytatott fegyelmi eljárások törvényessége,

- a foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, közügyektől eltiltás és a kitiltás végrehajtása,
- az elkobzás végrehajtásának törvényessége,
- a bv. intézetben elhelyezett fogvatartottak szállítása,
- a szabadságvesztés foganatba vétele,
- a fogvatartottak elkülönítésére vonatkozó szabályok betartása,
- a kitoloncolás végrehajtásának törvényessége.

A szakterület ügyészeinek hosszú idő óta kiemelt feladatát képezi a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének folyamatos ellenőrzése. A 2011. évben a korábbi évekhez hasonlóan hazánkban a fogvatartottakkal való bánásmód – bár nem volt mentes az eseti jelleggel előforduló hibáktól, hiányosságoktól – általában megfelelt a nemzetközi jogi normákban és ajánlásokban megfogalmazott elvárásoknak, valamint a hatályos jogszabályokban előírtaknak. Az ügyészi szervek az esetenként feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a szükséges, törvényes intézkedéseket minden alkalommal megtették.

Jóllehet a fogvatartottak elhelyezési körülményei több fogva tartó intézetben szenvedtek különböző hiányosságoktól, ezek a legtöbbször nem eredményeztek törvénytörő bánásmódot, illetve nem vezettek az emberi méltóság sérelméhez. A büntetés-végrehajtási intézetek zsúfoltsága mellett alkalmanként a törvényes bánásmód sérelmét idézték elő az egyéb, elégtelennek minősülő fogva tartási körülmények – így a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló zárcák helyenként igen rossz állapota, a vizes helyiségek hiányosságai, a zárcákban kialakított mellék helyiségek nem megfelelő elkülönítése – is. A bv. felügyeleti ügyészek a túlszűfoltás, illetve a nem megfelelő fogva tartási körülmények miatt esetenként jelzéssel éltek az érintett büntetés-végrehajtási intézetek parancsnoka felé.

Az említetteken kívül a fogva tartási intézetekben tartott ellenőrzések, vizsgálatok során feltárt jellemző jogszabálysértések a következők voltak:

- a fogvatartottat nem a végrehajtási fokozatának megfelelően helyezték el,
- az elkülönítésre vonatkozó szabályokat nem tartották be,
- az örök emberi méltóságot sértő kifejezéseket használtak,
- késedelmes szabadítások történtek, az erről szóló bírósági értesítések késedelmes érkezése vagy a bv. intézet hivatásos állományához tartozó személyek gondatlansága miatt,
- a fogvatartottak szabad levegőn tartózkodása akadályba ütközött az évszaknak megfelelő meleg öltözet hiánya miatt,
- a kártérítési eljárás lefolytatására előírt határidőt nem tartották be,
- az orvosi rendelésre jelentkező fogvatartottakat nem állították elő a legközelebbi orvosi rendelésre,
- nemdohányzó fogvatartottakat tiltakozásuk ellenére dohányzó fogvatartottakkal együtt helyezték el,
- a fogvatartottak leveleit a bv. intézetből késedelmesen továbbították,
- a fogvatartottak vallásának megfelelő étkezést nem biztosították.

A házi őrizet ellenőrzésével kapcsolatban különösebb probléma az elmúlt esztendőben nem merült fel (2011. december 31. napján 214 fő állt házi őrizet alatt).

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Bűnügyi Nyilvántartó Hatósága (a továbbiakban: BNyH) működése vonatkozásában ellátott ügyészi törvényességi felügyeleti tevékenységhez kapcsolódóan említést érdemelnek a bírósági mentesítésről rendelkező bírói határozatok. Előfordult ugyanis, hogy a bírósági mentesítés törvényi feltételei a bírói döntés ellenére nem álltak fenn, s így a törvényeknek megfelelő állapot helyreállítása érdekében ügyészi intézkedés megtételére volt szükség. Ügyészi hatáskörbe tartozik a bíróságok által a BNyH részére eljuttatott jogerős bírói döntésről szóló adatlapok törlése, amennyiben a törlés feltételei fennállnak.

A tárgyévben a törlésre tipikusan rendkívüli jogorvoslat (mindenekelőtt perújítás vagy felülvizsgálat) és új összbüntetési ítélet miatt került sor. A büntethetőség elévüléséről szóló bírói végzések felülvizsgálata, valamint a mentesítési és selejtezési határidők törvényeknek megfelelő rögzítése – a korábbi évekhez hasonlóan – valamennyi esetben megtörtént. Az ügyészek több alkalommal észlelték az elévülést megállapító bírói határozatok jogszabályba ütköző voltát, amelyet követően a jogorvoslat érdekében a szükséges intézkedéseket minden esetben megtették. A jogsegély típusú ügyek feldolgozása – mind a BNyH megkeresése, mind a megkereső hatóságok számára a válaszok eljuttatása vonatkozásában – soron kívüliséget élvezett.

A körözési nyilvántartás törvényessége feletti ügyészi felügyeleti tevékenység keretében végzett ellenőrzés felszínre hozta az országos körözési nyilvántartás információs rendszerének (a továbbiakban: információs rendszer) hiányosságát. Az információs rendszer nem tartalmazta ugyanis a szabadságvesztés vagy közérdekű munka kiszabásáról rendelkező jogerős bírói ítélet számát, így nem felelt meg minden tekintetben a személy- és tárgykörözésről szóló 2001. évi XVIII. törvény előírásainak. A 2011. január 1-jétől hatályos rendelkezés gyakorlati érvényesülése azért fontos, mert a segítségével követhető nyomon, hogy mely ügyekben (mely büntetések végrehajtása érdekében) adtak ki a büntetés-végrehajtási bírák elfogatóparancsot, illetőleg mely ügyekben került sor azok visszavonására. A tapasztalt hiányosság miatt az ügyészség jelzéssel élt, amely az érintett szerv megfelelő intézkedését eredményezte. A körözési nyilvántartás működésének törvényessége érdekében végzett tevékenység felvetette a körözési információs rendszerhez való hozzáférés igényét, amelyre figyelemmel, a körözési nyilvántartás, illetve a szabadságvesztés büntetések foganatba vételének hatékonyabb ellenőrzése érdekében 2011 őztől az ellenőrzést végző ügyészek számára biztosított az „on-line” hozzáférés az információs rendszerhez.

A büntetés-végrehajtást érintő, ügyészségekhez benyújtott panaszok száma 844, az ilyen tárgyú kérelmek száma 1.377, a büntetés-végrehajtással kapcsolatos bejelentések száma pedig 460 volt.

A panaszok, kérelmek és bejelentések intézése során a fogvatartottak fogva tartással szorosan összefüggő ügyeiken túlmenően polgári jogi, társadalombiztosítási jogi, munkajogi, családjogi és több más jogághoz tartozó ügyben kértek a bv. felügyeleti ügyészekről felvilágosítást, intézkedést, vagy a kérelmüknek, a feljelentésüknek az illetékes szervhez történő továbbítását. Az intézeti élettel kapcsolatban a legtöbb kérelem a más bv. intézetbe szállításra irányult, a legtöbb panasz az elhelyezési és ellátási körülményekkel volt kapcsolatos, a bejelentések és a feljelentések többsége törvénysértő bánásmód miatt történt. Az év utolsó napján a rendőrségi fogdáknak összesen 243 főt tartottak fogva 748 férőhelyen. A rendőrségi fogdáknak történt elhelyezéssel kapcsolatban panasz nem merült fel.

A büntetés-végrehajtási bíró eljárásában 24.537 (ez 12,3%-os emelkedés 2010-hez képest) ügyészi elintézésre váró első fokú határozat született. A bv. felügyeleti ügyészek 13.832 ügyben voltak jelen a bv. bírói meghallgatáson, illetőleg tárgyaláson, és közreműködésükkel elősegítették a törvényes határozat meghozatalát, valamint az eljárás gyors lefolytatását (ez 7%-os emelkedést jelent az előző évhez képest).

A közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos intézkedést igénylő kezdeményezések száma éves viszonylatban 30,5%-kal, 12.283-ra emelkedett. A szabadságvesztés átváltoztatására irányuló ügyészi indítványok száma az előző évben 2.162 volt. A közérdekű munka végrehajthatósága megszűnésének megállapítására 2011-ben 801 esetben került sor. Figyelembe véve azt a körülményt, hogy az elmúlt év utolsó napján 14.222 elítélt töltötte közérdekű munka büntetését, az említett adatok jól érzékeltetik e büntetési nem végrehajtásával kapcsolatban jelentkező problémák súlyosságát.

Továbbra is zavarólag hat a jogfosztó büntetések és mellékbüntetések végrehajtásának törvényességére a megfelelő, részletes végrehajtási szabályok hiánya. A bv. felügyeleti ügyészek a feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében szükséges intézkedéseket e téren is minden esetben megtették. Az év utolsó napján 329 személy foglalkozástól eltiltás, 10.811 fő járművezetéstől eltiltás hatálya alatt állt, 2.581 személy kiutasított, 22 kitiltott, 20.908 fő közügyektől eltiltott volt, éves viszonylatban ezek száma nem számottevően, 34.475-ről 34.651 főre nőtt.

2011. december 31-én összesen 23.519 személy állt pártfogó felügyelet hatálya alatt. Közülük 3.122 fő feltételes szabadságra bocsátott, 5.039 személy próbára bocsátott, 9.647 felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt, 5.711 pedig olyan személy volt, aki a vádemelés elhalasztása folytán került pártfogó felügyelet hatálya alá. Közülük az év folyamán 669 főnek újabb bűncselekmény elkövetése, 713-nak a magatartási szabályok megszegése miatt szűnt meg a pártfogó felügyelete. A vizsgálati tapasztalatok továbbra is a magatartási szabályok betartásában, az ellenőrzési feltételek javításában látják a megelőző hatás erősítését.

A bv. felügyeleti ügyészi feladatok további növekedését eredményezte, hogy a 2010. év végén a kitoloncolások végrehajtásának törvényességi

felügyelete is a bv. felügyeleti ügyészekhez került. A feladatnövekedést kellőképpen érzékelteti, hogy 2011-ben 511 alkalommal összesen 4.048 fő kitoloncolására került sor.

2.4. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a büntetőügyekben

A felnőtt és fiatalok bűnelkövetői struktúrája az elmúlt évekhez hasonló arányt mutat, azaz az elkövetők mintegy 12%-a fiatalok (11.034) és gyermekkorú (2.714), ezen belül is a fiatalok arányszáma kisebb mértékű, de fokozatos emelkedést mutat (2009: 8,9%, 2010: 9,2%, 2011: 9,8%), míg a gyermekkorú elkövetőké 2% körül stagnál.

Mind a fiatalok, mind a gyermekkorú elkövetők jellemzően (61%-ban, illetve 54%-ban) vagyon elleni bűncselekményt követnek el, amelyek 7,8%-a, illetve 6,1%-a rablás. A kábítószerrel visszaélés tekintetében a fiatalok elkövetők száma az elmúlt évhez viszonyítva sajnálatos módon, ismételten 10%-kal, tovább emelkedett.

A gyermek- és fiatalok, mint sértettek száma továbbra is igen jelentősen emelkedő tendenciát mutat, ezen belül is az áldozattá vált gyermekek száma (8.683) nőtt aggasztó mértékben (33%-kal) a 2010. év adataihoz képest, amely tovább súlyosbodik azzal, hogy ez a arányszám az elmúlt évben is hasonló (29,1%-os) emelkedést mutatott.

A fiatalok ügyészeihez 14.611 ügy érkezett vádemelési javaslattal és 627 ügy nyomozás megszüntetési javaslattal. Az ügyek 87,3%-ában a nyomozást egy éven belül, további 11,3%-ában kettő éven belül fejezték be.

Az ügyészek a befejezett nyomozások iratait 83,6%-ban 30 napon belül feldolgozták, amely a megnövekedett munkateher mellett jónak értékelhető, figyelemmel arra is, hogy 60 napon belül az ügyek 98,4%-a elintézésre került. A bíróság elé állítottak száma tovább csökkent, mindössze 304 fő volt, ez a megvádolt fiatalok 4,7%-a, szemben az előző év 5,3%-ával. Tárgyalás mellőzésére az ügyész 1.177 ügyben tett indítványt, amely elintézés az ügyérkezéshez viszonyítva több éve hasonló arányú. Míg a megrovások száma csökkent (167 elkövető, az előző év 189-es adatával szemben), addig a közvetítői eljárásra utalások száma jelentős emelkedést mutat: 370 ügyben 582 fiatalok elkövető tekintetében alkalmazták, amely 127%-os emelkedést jelent a 2010. évhez képest. A vádemelés elhalasztására 1.331 ügyben 2.046 személlyel szemben került sor, amely adat lényegében megegyezik az előző évivel.

A vádemelés elhalasztását követően, annak eredménytelensége miatt 371 fiatalokkal szemben vádat kellett emelni, amely 12,8%-kal több az előző évinél.

A nyomozás során 576 fiatalok őrizetbe vételére került sor. A bíróság 360 fiatalok gyanúsított előzetes letartóztatását rendelte el, ez csekély mértékű emelkedést jelent.

A 2011. évben 6.470 fiatalkorúval szemben emeltek vádat a szakterületi ügyészek, ebből a bíróság 6.312 fiatalkorú tekintetében hozott jogerős ítéletet. A bíróság 90%-ban az ügyészi indítványokban foglaltakkal egyezően döntött. 253 fellebbezés benyújtására került sor, amely az elmúlt évi fellebbezések számához (214) viszonyítva majdnem 20%-os emelkedést jelent. A fellebbezést a másodfokon eljáró ügyész 217 vádlott vonatkozásában tartotta fenn. A tárgydíszakban a másodfokú bíróság 244 vádlott tekintetében bírálta el fellebbezést. Az ügyészi fellebbezések eredményességi mutatója országos átlagban 54,9%, azonban a megyei szóródás igen jelentős (0 és 100% között). A büntetés-kiszabás körében a szabadságvesztés alkalmazása kis arányú, de folyamatos emelkedést mutat; 2009-ben 6.309 fiatalkorú vádlottból 1.762 vádlottal, 2010-ben 6.007-ből 1.790-el, 2011-ben 6.312-ből 1.867-tel szemben szabott ki a bíróság szabadságvesztés büntetést, s ezek 20%-a végrehajtandó szabadságvesztés volt.

Míg a pénzbüntetés alkalmazása folyamatos csökkenést mutat (2009: 271, 2010: 196, 2011: 113 vádlottal szemben), addig a közérdekű munkát egyre szélesebb körben alkalmazza a bíróság (2009: 343, 2010: 461, 2011: 577).

A fiatalkorú vádlottakkal szemben túlnyomó részben (59,5%) egyéb büntetést vagy intézkedést alkalmazott a bíróság, azaz 3.755 vádlott vonatkozásában, amely arányaiban több éve állandónak tekinthető, hasonlóan a próbára bocsátás alkalmazásához, amely 2011-ben 3.321 volt.

A javítóintézeti nevelés intézkedés alkalmazására még mindig kevés számban, 210 esetben került sor, annak ellenére, hogy az ismételt bűnelkövetővé válás megelőzésére a javítóintézetek jóval szélesebb eszköztárral rendelkeznek, mint a büntetés-végrehajtási intézetek. Az alacsony szám visszavezethető arra is, hogy az eljárások elhúzódása miatt a jogszabályon alapuló életkori korlát megakadályozza az intézkedés alkalmazását.

A 2011. évben hatályba lépett, az eljárások gyorsítását célzó jogszabályi változások remélhetően azzal az eredménnyel is járnak, hogy a büntetés-kiszabási gyakorlat a szabadságvesztés helyett a javítóintézeti nevelés felé mozdul el. A személyi szabadságkorlátozások végrehajtására vonatkozó rendelkezések megtartását, különösen a bánásmód törvényességét az ügyészek valamennyi fogantatási helyen rendszeresen ellenőrizték.

A szakági ügyészek hatáskörébe tartozó ügyekben a váderedményesség 98,5% volt, amelyből levonható az a következtetés, hogy a vádemelések ténybelileg és jogilag rendszerint megalapozottak voltak.

A tárgydíszakban a fiatalkorú vádlottak ügyeiben eljáró bíróságok 6.470 jogerős határozatot hoztak.

Az eljárások időtartamát tekintve, a nyomozás elrendelésétől a jogerős bírósági határozat meghozataláig eltelt időt figyelembe véve a vádlottak

36,9%-a, míg a vádemeléstől az első fokú bírósági határozat meghozataláig a vádlottak 65,6 %-a tekintetében fejeződött be egy éven belül az eljárás. Az országos átlagtól azonban itt is jelentős megyei eltérések vannak. Az elmúlt év adataihoz viszonyítva megállapítható, hogy az időszerűség csekély mértékben javult.

3. A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

A magánjogi és közigazgatási jogi ügyészi munkát a 2011. évben még az 1972. évi V. törvény által kijelölt módszerekkel és intézkedési formák szerint meghatározottan végeztük. A beszámolási időszakban a szakági ügyészi tevékenység mérőszámait elsődlegesen a vizsgálatok elvégzése befolyásolta. A vizsgálatok lefolytatására jelentős befolyással volt a 10/2011. (III. 9.) AB határozat, mely a társadalmi szervezetekre nézve alkalmazhatatlanná nyilvánította az ügyészi tevékenységre irányadó törvényi előírásokat.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzetet idézett elő azáltal, hogy nem alkotta meg azokat a különös törvényi rendelkezéseket, amelyek alapján az ügyész – az Alkotmánynak megfelelően – törvényességi felügyeletet gyakorolhat az egyesületek felett. Az ügyészségről szóló 1972. évi V. törvényben előírt törvényességi felügyeleti szabályok és ügyészi eszközök főszabályként az államigazgatási szervek normatív és egyedi aktusaira voltak alkalmazhatók, az egyesületek feletti ügyészi kontrolleszközök azonban nem kerültek megalkotásra.

Az Alkotmánybíróság döntése a tárgyévre tervezett vizsgálataink közel ötödére volt kihatással, s ezáltal 19%-kal csökkent az ügyészség által elvégzett törvényességi felügyeleti vizsgálatok száma. Szintén csökkent (20,1%-kal) a törvényességi kérelmek száma (4.388-ról 3.507-re), ami azonban a 2010. évi kiugrónak számító növekedéshez képest lényegében az előző éveknek megfelelő szintet jelenti. Az ügyészséghez érkező kérelmek alapján tett ügyészi intézkedések száma arányaiban csak 16,5%-kal volt kevesebb az előző évinél.

A tárgyidőszakban a kiemelt ügyészi intézkedések (óvás, felszólalás, figyelmeztetés, jelzés, felelősségre vonás kezdeményezése) száma 2,2%-kal csökkent, s ezen belül az óvások számarányának (5.711-ről 5.132-re) mérséklődése 10%-os volt. Ugyanakkor nőtt a felelősségre vonás iránti eljárás-kezdeményezések száma. Míg 2010-ben 925 ügyben 1.025 személlyel szemben került sor eljárás kezdeményezésre, addig a beszámolási időszakban 1.358 ügyben 1.527 személyt érintően kezdeményeztek az ügyészek felelősségre vonást.

Megállapítható, hogy a vizsgálati tevékenység csökkenése és a kiadott ügyészi intézkedések arányszáma nem mutatott egyértelmű lineáris összefüggést az elmúlt évben. Ennek egyik oka, hogy a szakágba érkezett összes ügyirat mennyiség (148.069) 1,6%-kal volt magasabb az előző évinél.

2011-ben nagyszámú új jogszabály került kihirdetésre, de a jogszabály-módosítások száma is jelentős volt. A Legfőbb Ügyészségre véleményezésre érkezett jogszabálytervezetek közül észrevételeztük többek között az egyesületi jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló törvény; a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló törvény; az új szabálysértési törvény; a polgárőri tevékenységről szóló új törvény; az információs önrendelkezési jogról szóló, illetve a közérdekű adatok újrahasznosításáról szóló törvény; a Rendőrség Szolgálati Szabályzata tervezeteit, a lőfegyverekről szóló jogszabályok módosításáról szóló tervezeteket.

A 2011. évben a magánjogi és közigazgatási jogi szakágot érintően 278 jogszabálytervezet érkezett véleményezésre a Legfőbb Ügyészségre a tervezetek előkészítéséért felelős minisztériumoktól. Ezek közül az általunk tett érdemi észrevételek számaránya az előző évi 20%-ról 52%-ra emelkedett.

Több esetben a hatályban lévő szabályozás módosítására is javaslatot tettünk. Kezdeményeztük például a rendkívüli halálesetek kivizsgálásáról, a fegyvertartáshoz szükséges elméleti és jártassági követelményekről, a gépjárművek forgalomból való kivonásáról rendelkező jogszabályok módosítását.

Nem járt viszont sikerrel a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény módosítását kezdeményező megkeresésünk. A korábbi szabályozás szerint biztosított, a jogsértő tartalmú sajtótermékek közlésének felfüggesztésére, bírósági megtiltására vonatkozó ügyészi intézkedési lehetőségek ismételt szabályozása érdekében megtett többszöri kezdeményezésünket a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nem támogatta.

A jogalkalmazás során szerzett tapasztalatoknak a jogalkotásban történő felhasználása érdekében a Legfőbb Ügyészség a Nemzeti Erőforrás Minisztérium államtitkárának írott levelében jelezte, hogy mintegy 40 millió Ft-os kár érte a költségvetést azáltal, hogy Borsod-Abaúj-Zemplén megyében egyes tanköteles korú gyermekek után családtámogatási ellátásban részesülő szülők három hónapot meghaladóan úgy távoztak Kanadába, hogy a jogszabályban meghatározott bejelentési kötelezettségüket a családtámogatást folyósító szerv felé nem teljesítették. Az ügyészség figyelemfelhívásának hatására megalkotott és 2012. január 1-én hatályba lépett új jogszabályi rendelkezés a hasonló esetek elkerülése érdekében az érintett hatóságok számára hatékony együttműködést írt elő.

A Legfőbb Ügyészség és az Állami Számvevőszék között évek óta kiegyensúlyozott szakmai kapcsolat áll fenn. Ennek keretében az Állami Számvevőszék elnöke rendszeresen megküldi azokat a jelentéseket, amelyek az ügyészi törvényességi ellenőrzési tevékenység gyakorlása során felhasználható megállapításokat tartalmaznak. Az elmúlt évben 65 számvevőszéki jelentést küldtek meg tájékoztatásul a Legfőbb Ügyészségre,

melyeket ügyészi szakmai szempontból értékeltünk és szükség esetén megtettük az eljárás megindításához elengedhetetlen intézkedéseket.

3.1. A magánjogi ügyészi tevékenység

A bírósági peres és nemperes eljárásokban való ügyészi közreműködés célja a törvénysértések megelőzése és orvoslása, valamint annak elősegítése, hogy a jogaik érvényesítésére valamilyen okból képtelen személyek is részesüljenek jogi védelemben. Az ügyészi részvétel alapja a közérdek.

A magánjogi jogköröket megállapító jogszabályi rendelkezések lehetőséget biztosítanak az ügyész számára egyes, a bíróság hatáskörébe tartozó egyoldalú eljárásokban való részvételre. Mind az érkezett ügyek, mind pedig az érdemi intézkedések számát tekintve 2011-ben is az alapítványok és társadalmi szervezetek működése törvényességének biztosítása érdekében végzett ügyészi tevékenység volt a meghatározó.

Az elmúlt évben összesen 19.662 magánjogi tárgyú ügyet iktattak az ügyészi szerveknél. Ezek jelentős része a bíróságoktól érkezett (9.679). Az alapítványokkal és a társadalmi szervezetekkel kapcsolatos érdemi ügyészi intézkedések együttes száma 15.906 volt. Az 1.560 kereset túlnyomó többsége is (1.280) az alapítványokkal és a társadalmi szervezetekkel szemben a működés törvényességének helyreállítására, illetve a jogi személy megszüntetésére irányult. Az ügyészi intézkedések (kereset, fizetési meghagyás kibocsátása iránti indítvány, stb.) eredményességi mutatója 99,1%.

Az ügyészek a beszámolási időszakban 2.656 tárgyaláson vettek részt, amely az előző évhez viszonyítva mintegy 9%-os csökkenést jelent. Az ügyész által előterjesztett jogorvoslatok közül a fellebbezések száma a 2010. évi mutatókhoz (575) képest csökkent, 2011-ben 443 volt. A fellebbezések (csatlakozó fellebbezések) 97,2%-át alaposnak találta a másodfokon eljáró bíróság.

Az apaság vélelmének megdöntése, a gondnokság alá helyezés, a szülői felügyelet megszüntetése iránti ügyészi keresetek száma a 2011. évben 128 volt.

Az ügyészi szervek a rendszerváltozás óta fokozott figyelemmel kísérik az ingatlancsalási cselekményeket. A legfőbb ügyész jelentéstételi kötelezettséget előíró körlevele alapján a főügyészségek éves rendszerességgel beszámolnak az ún. lakásmaffia ügyekben tett ügyészi intézkedésekről. A komplex ügyészi fellépéssel a lakástulajdon jogellenes megszerzése miatti büntetőjogi szankcionálás mellett a polgári jogi jogkövetkezmények levonása iránt is történtek intézkedések. Így például a leitatott és begyógyszerezett sértettel tartási szerződést aláíratató személy ellen a jelentős kárt okozó csalás büntette miatti büntetőeljárás mellett polgári per is folyamatban volt, melyben a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt terjesztett elő keresetet a magánjogi szakterület ügyésze.

Az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXIV. törvény nyomán a Polgári Törvénykönyv hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1960. évi 11. törvényerejű rendelet (Ptké.) 36/A. §-a 2011. november 1-jétől hatályos szabályozása szerint az ügyész nemcsak a semmis szerződéssel a közérdekben okozott sérelem megszüntetése érdekében, hanem uzsorás szerződés esetén is indíthat keresetet a szerződés semmisségének megállapítása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt. Az ügyész akkor is élhet e hatáskörével, ha nem indult büntetőeljárás, vagy a büntetőjogi felelősség megállapítására nem került sor.

3.2. Cégtörvényességi eljárások

A polgári eljárásokban való ügyészi részvétel egyik formája a gazdasági jogi szakterületen a cégeljárásban való közreműködés. Az ügyészség feladata ezen a területen a cégbíróság bejegyzési, változásbejegyzési eljárásaiban elkövetett törvénysértések kiküszöbölésében történő közreműködés, illetve a cégek törvényes működésének helyreállítására irányuló eljárás megindításának kezdeményezése. A cégek törvényes működéséhez fűződő közérdeket érvényesíti az ügyészség a közhasznú jogállású nonprofit gazdasági társaságok és közhasznú tevékenységet ellátó szociális szövetkezetek esetében is, ezek közhasznú működésének törvényességi felügyelete külön törvény rendelkezése alapján az ügyészség hatáskörébe tartozik.

Az ügyészség 2011-ben is jelentős számban tett cégügyekben intézkedést, tavaly 993 esetben kezdeményezte a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását és 71 esetben keresetlevelet nyújtott be cégbejegyző (változásbejegyző) végzések hatályon kívül helyezése érdekében. A tárgyidőszakban cégalapítás érvénytelenségének megállapítására irányuló pert az ügyész nem indított.

A törvény az ügyészt is feljogosítja arra, hogy a fogyasztói szerződésekben alkalmazott vagy alkalmazás céljából nyilvánosan megismerhetővé tett általános szerződési feltételek tisztességtelen volta miatt bírósághoz forduljon a feltétel érvénytelenségének megállapítása, illetve az alkalmazásra ajánlástól eltiltás érdekében.

Az elmúlt időszakban az ügyészi szervek pénzügyi szolgáltatókkal, biztosítókkal, valamint ingatlanforgalmazással foglalkozó gazdálkodó szervezetekkel szemben nyújtottak be keresetet általános szerződési feltételek tisztességtelen volta miatt. A 2011. évben a korábbinál kisebb számban, 22 ügyben került sor keresetlevél benyújtására. A perindításra okot adó körülményről az ügyész jellemzően lakossági bejelentésből értesülhet, de sor került perindításra az ügyészi tevékenység során feltárt adatok alapján is. A keresetek túlnyomó részükben eredményesek és – miután az ügyész minden esetben indítványozza az ítélet rendelkezésének közzétételét – megfelelően elősegítik a társadalom sérelmet szenvedett tagjainak jogérvényesítését is.

3.3. Környezet- és természetvédelem

A környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos feladatainkat megkülönböztetett figyelemmel és az ügyészség szakterületeinek eredményes együttműködésével láttuk el az elmúlt évben is.

Elsősorban a környezetvédelmi hatóságok kötelezést elrendelő vagy bírságot megállapító határozataiból szerzünk tudomást a veszélyeztető és károsító magatartásokról, de emelkedik a büntetőjogi szakterület jelzéseinek száma is.

A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségtől érkezett 4.626 határozat törvényességét ellenőrizve információt nyerünk arra nézve is, hogy indokolt-e további ügyészi fellépés az ügyben, valamint ellenőrizhető a környezethasználó önkéntes teljesítése. A határozatok nyomán a főügyészségek polgári peres, büntető és cégtörvényességi felügyeleti eljárásokat kezdeményeztek a tevékenység komplexitását is bizonyítva.

A megyei főügyészségek a 2011. évben széles körben folytattak vizsgálatot, többek között zaj- és rezgésvédelemmel, vízjogi engedélyezéssel, levegő tisztaságvédelemmel, hulladékgazdálkodással, halászati tevékenységgel, vadgazdálkodással, telepengedélyezésekkel kapcsolatos hatósági eljárásokra vonatkozóan. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség 25 környezetvédelmi tárgyú vizsgálatot és utóvizsgálatot végzett és járt el az észlelt jogszabálysértések miatt. A Fejér Megyei Főügyészség az elhagyott hulladékokkal kapcsolatos jegyzői hatósági eljárásokat ellenőrizve megállapította, hogy súlyosan kifogásolható az eljárások, határozatok törvényessége, hiányos a jegyzők szakismerete mind a környezetvédelmi, mind az eljárási normák terén. Hasonló megállapításokra jutott a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség is a jegyzők környezet- és természetvédelmi hatáskörben folyó tevékenységét vizsgálva.

A törvényességi kérelmekben kifogásolt hatósági ügyekben az ügyészség eljárása az észlelt jogszabálysértések megszüntetése mellett a környezetvédelmi hatóságok gyakorlatának javítását és az egységes jogértelmezést is elősegítette.

Civil szervezetek és állampolgárok bejelentése mellett az elszámoltatásért és korrupcióellenes tevékenységért felelős kormánybiztos is számos kérelemmel fordult az ügyészséghez környezetvédelmi tárgykörben. Nagy volumenű beruházásokra, műemlékek átépítésére vonatkozó hatósági engedélyezések, természetvédelmi területek túlzott felhasználását engedélyező ügyek iratanyagát ellenőrizve az ügyészi szervek jogszabálysértések esetén több irányú intézkedést tettek. Folyamatosan nő az állatok védelmét szolgáló eljárások száma. Az engedély nélküli fakivágások miatt hatósági szigor alkalmazását is szorgalmaztuk intézkedéseinkben, például a Fejér Megyei Főügyészség óvással élt jegyzői határozat ellen, amelyben közel száz fa kivágását engedélyezték a „Velencei-tó Kapuja” beruházás területén és a fák pótlásáról sem intézkedtek megfelelően.

A környezetért való teljes körű felelősség érdekében az ügyész is jogosult keresetet indítani a tevékenységtől való eltiltás, valamint a környezetet, illetve a természetet veszélyeztető tevékenységgel okozott kár megtérítése iránt.

Az elmúlt évben az ügyészek 15 környezet- illetve természetvédelmi tárgyú ügyben éltek keresettel jogellenes tevékenységtől való eltiltás érdekében, továbbá az okozott kár megtérítése iránt. Perindítást megelőző önkéntes teljesítésre történő felhívásra jogellenes környezethasználóval szemben 30 esetben került sor.

Ügyészi kereset nyomán tiltott el például a Sárvári Városi Bíróság egy gazdálkodó szervezet a talajszennyező műtrágya előállításától. Keresetünk alapján a Zala Megyei Bíróság 40 millió forint kártérítésre kötelezett egy Kft.-t, mert víztározó szabálytalan üzemeltetése miatt ilyen értékben pusztultak el védett állatok. Védett növényfajok egyedének pusztítása miatt 50 millió forint kárösszeg megtérítése iránt nyújtott be keresetet a Bács-Kiskun Megyei Főügyészség. A perindítás előtt az ügyész rendszerint önkéntes teljesítésre hívja fel a környezet veszélyeztetőjét, károsítóját, s ha ez eredménytelen, bírósághoz fordulunk. A Heves Megyei Főügyészség szennyvíztisztító telepek működését kísérte figyelemmel, majd négy felhívással élt a határértéket meghaladó vízszennyezés csökkentése érdekében. Három szolgáltató beruházásokkal, korszerűsítéssel valóban csökkentette ezt követően a káros anyag kibocsátását, egy szolgáltató ellen azonban bírósághoz fordult a főügyészség a további szennyezéstől való eltiltása érdekében.

3.4. Fogyasztóvédelmi tevékenység

A fogyasztóvédelem területén változatlan az együttműködés a hatóságokkal, amelyek lényegében azonos számban küldték meg a főügyészségeknek bírságoló, kötelező határozataikat. Ezek rendszeres áttekintésével dönthet az ügyész arról, hogy a fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 39. § (1) bekezdésében írt keresetindításra van-e ok.

A közigazgatási hatósági eljárásokra alapozva került sor például perindításra a SPAR Magyarország Kft. ellen annak ismételt, a fogyasztók széles körét érintő jogsértő kereskedelmi gyakorlata miatt; egy Vas megyei székhelyű vaskereskedelmi cég ellen, mert sorozatosan megfelelő vásárlói tájékoztatók nélkül forgalmazott termékeket.

A fogyasztók védelmét célzó ügyészi tevékenységet kiterjesztve a Pest Megyei Főügyészség megállapodást kötött az élelmiszerlánc-biztonsági hatósággal. Annak ellenőrzési tapasztalatai nyomán nyújtott be a főügyészség keresetet a Penny-Market Kft. ellen, mert reklámjaiban folyamatosan megtévesztette a vásárlókat „Magyar termék” jelzésekkel, holott az érintett áruk egészben vagy nagy részükben külföldi eredetűek voltak.

Új jelenség, hogy 2011-ben több ügyészi közérdekű kereset indult a fogyasztói csoportokat szervező, működtető gazdálkodó szervezetekkel szemben, amelyek reklámjaikban, egyéb kommunikációikban az adott termékről, szolgáltatásról megtévesztő, hiányos, hamis információkat közöltek. Jellemző napjainkban, különösen az interneten is megjelenő vállalkozások esetén, a fogyasztást ösztönző magatartás. Az ügyészi fellépést különösen indokolttá teszi, hogy más eljárni jogosult fogyasztóvédelmi hatóság hatásköre nem fedi le teljes körűen a lehetséges jogsértéseket. Az ügyész jogköre ezen a téren megfelelő rugalmasságot biztosít. A fogyasztói befolyásolhatósággal leginkább érintett területeket kísérjük továbbra is figyelemmel.

Az ügyészséghez érkezett kérelem alapján indult eljárás a Wizz Air Hungary Kft. ellen a jogsértő magatartástól eltiltás végett. A Pest Megyei Főügyészség keresetet nyújtott be, mert a repülőjáratok sorozatos késései miatti utas panaszokat nem megfelelően intézték, az utasok az előírt ellátást nem kapták meg, továbbá a Kft.-nek az ún. akciós repülőjegy vásárlásra szóló reklámjai is tévesek, hiányosak voltak.

3.5. Szabálysértési, rendészeti eljárások

A szabálysértési területen az ügyészi munkára jelentős kihatással volt a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény, a KRESZ és az ún. objektív felelősségen alapuló közigazgatási bírságot szabályozó, a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény ismétlődő módosításai.

A beszámolási időszakban a szabálysértési eljárásokkal kapcsolatos ügyészi tevékenység mennyiségi és minőségi mutatói az előző évekhez hasonlóan emelkedtek. Az ügyészségre érkezett szabálysértési megszüntető határozatok száma 4,5%-kal nőtt, míg az érdemi ügyészi intézkedések száma jelentős mértékben, 29,8%-kal emelkedett. Az ügyészi szervek 340 (az előző évvel közel azonos számú) vizsgálatot folytattak a szabálysértési hatóságoknál.

A szabálysértési ügyekben benyújtott óvások száma 1.981-re emelkedett, ami az előző évihez képest 11,7%-os növekedést jelent. Az ügyészségre érkező – a szabálysértési törvény alapján előterjeszhető – panaszok száma a beszámolási időszakban 6,1%-kal csökkent. A szabálysértési ügyekben elrendelt elővezetések száma hasonló volt az előző évihez (20.701). Szabálysértési ügyben az elővezetés jóváhagyásának megtagadása a 2010. évihez közel azonos számú esetben fordult elő (0,7%-os emelkedés). A szabálysértési ügyekben azonban így is minden tizennegyedik elővezetésre törvénytörően került volna sor, ha az ügyész intézkedése nem akasztja meg az eljárást.

Az ügyészségeken tavaly előterjesztett törvényességi kérelmek 20%-a közlekedési szabálysértéssel volt kapcsolatos. A szabálysértéseket érintő kérelmek mennyisége némi csökkenést mutat, ugyanakkor a közlekedési közigazgatási ügyekben benyújtott kérelmek száma jelentősen, 32%-kal nőtt.

A megbízhatósági vizsgálatok ellenőrzése során az ügyészi szervek a 2011. évben 388 jóváhagyásra megküldött vizsgálatot elrendelő határozat közül 39 jóváhagyását tagadták meg, valamint 282 vizsgálatot befejező határozat ellenőrzését követően 5 óvással, 2 felszólalással és 3 jelzéssel éltek.

3.6. Közigazgatási jogi ügyészi tevékenység

Az ügyészi közigazgatási jogi tevékenység módszere a beszámolási időszakban még a törvényességi felügyeleti vizsgálat volt. Az ügyészségek az éves vizsgálati terveik kialakításakor fokozott figyelmet fordítottak a szociális ellátásokkal kapcsolatos hatósági ügyek törvényességének ellenőrzésére. Tapasztalatunk szerint ugyanis az e területen feltárt anyagi jogi és eljárásjogi jogszabálysértések nagy számban fordulnak elő, akadályozva ezzel a szociálpolitika által kitűzött közérdekű célok megvalósulását.

Több megyei főügyészség is vizsgálta a közgyógyellátásra jogosultság és az ellátás megállapítása körében a hatóságok (települési jegyzők, illetve az egészségbiztosítási szakigazgatási szerv) döntéseit.

Az ápolási díjjal, lakásfenntartási támogatással, a súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatásával összefüggő hatósági eljárások ellenőrzése során a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség összesen 96 óvást nyújtott be.

Az aktív korú személyek bérpótló juttatásra, valamint rendszeres szociális segélyre való jogosultságának megállapítása, szüneteltetése, illetve annak megszüntetése tárgyában folytatott vizsgálatának eredményeként a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség megalapozatlan és törvénysértő érdemi döntések miatt 63 ügyben nyújtott be óvást az eljáró hatóságokhoz. A hatóságok nem vizsgálták teljes körűen a jogosultsági feltételeket, vagy azokat figyelmen kívül hagyták. Jellemző volt az ellátás összegének törvénysértő meghatározása, a rosszhiszeműség hiányában az ellátás visszafizetésére kötelezés, a folyósítás törvénysértő felfüggesztése vagy a folyósítás szüneteltetése helyett az ellátás megszüntetéséről való törvénysértő döntés is.

A Veszprém Megyei Főügyészség 74 helyi önkormányzatnál vizsgálta az átmeneti segély és temetési segély tárgyában hozott hatósági határozatokat. Ennek során 205 óvás benyújtására került sor, mivel a juttatás megállapításakor a hatóságok a jogszabályokban előírt feltételeket nem vizsgálták.

A 2011. évben négy megyei főügyészség is vizsgálta a jegyzői birtokvédelmi eljárások törvényességét. Az ellenőrzés tapasztalatai szerint több eljáró hatóság még mindig nem ismeri, és nem alkalmazza a 2009-ben hatályba lépett jegyzői birtokvédelmi eljárásról szóló kormányrendeletet, ezért eljárásaikban, több esetben is törvénysértő döntéshozatalra került sor.

Építésügyi vizsgálataink, illetve építésügyi törvényességi kérelmeink közül kiemelésre érdemes, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Főügyészség bejelentés alapján vizsgálta a nyírbátori Ipari Parkban engedélyezett üzemcsarnok építési engedélyeit. Az üzemcsarnokok építésére kiadott építési engedélyekkel szemben 6 óvás benyújtására került sor, mivel az elsőfokú építésügyi hatóság engedélyezési eljárása során a határozatok meghozatalára építetői jogosultság igazolásának hiányában került sor.

Az elmúlt évben az ügyészségre érkező egyéb közigazgatási ügytárgyban iktatott 252 törvényességi kérelem jellemzően a mezőgazdasági támogatásokkal, továbbá a földhivatali eljárásokkal kapcsolatosan került előterjesztésre. Ez utóbbi esetszoporton belül többségében a telekalakítási ügyekben, a földhasználati nyilvántartási és az ingatlan-nyilvántartási eljárásokban hozott döntésekkel szemben nyújtottak be kérelmet. Számos törvényességi kérelmet (109) nyújtottak be adóigazgatási eljárásban hozott döntések ellen is.

Közigazgatási ügyben jóváhagyott elővezetésre a 2011. évben 1.437 alkalommal, míg ilyen ügyben foganatosítandó elővezetés megtagadására 102 esetben került sor.

3.7. Gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenység a magánjogi és a közigazgatási jogi ügyekben

A közérdekvédelmi tevékenységen belül a törvényességi felügyeleti tevékenység 10,3%-át a fiatalkorúak ügyészei végezték. A tárgyidőszakban az érkezés az előző évi adatokhoz képest 8%-os emelkedést mutat (15.293). Az ügyészi intézkedések száma 1.522 (az előző évben 1.323) volt.

Az ügyészi intézkedésekre alapvetően a különböző vizsgálatok eredményeképp került sor, amelyek részben a szabálysértési hatóságok határozatai törvényességének folyamatos vizsgálatán, részben a főügyészségek vizsgálati terveiben meghatározott területek átfogó vizsgálatán alapultak. A tárgyidőszakban érkezett törvényességi kérelmek száma 103 volt, amelyek száma több éve csökkenő tendenciát mutat.

A törvényességi felügyeleti tevékenységen belül meghatározó (80%) a szabálysértésekkel kapcsolatos, a szabálysértési, illetve a közoktatási törvényen alapuló feladatok teljesítése. A szabálysértési hatóságoktól érkezett megszüntető határozatok száma a tárgyévben 9,6%-os (12.118) emelkedést mutat és ezek körülbelül 5%-ában (642) történt kiemelt ügyészi intézkedés. Ez az arány azonban megyénként jelentős szóródást mutat. Egyes megyékben ügyészi intézkedésre egyáltalán nem került sor (Baranya megye, Komárom-Esztergom megye), míg más megyék fiatalkorúak ügyészei a szabálysértési ügyekben hozott megszüntető határozatok jelentős részében találtak alapot érdemi ügyészi intézkedésre (pl. Vas megye 38%-ban, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 15%-ban). A szabálysértési ügyekben mindössze 31 törvényességi kérelem érkezett.

A törvényességi felügyeleti ügyészi tevékenység másik jelentős területe a különböző szerveknél tartott vizsgálatok, amelyek száma (298) az előző évihez képest (227) 31%-os emelkedést mutat. A vizsgálatok elsősorban a jegyzői és a gyámhivatali hatáskörbe tartozó hatósági intézkedések törvényességére terjedtek ki, így ez évben is sor került a gyermektartásdíj állam általi megelőzése tárgyában hozott határozatok, a közoktatási törvényben meghatározott kötelezettségek megszegése miatt indult eljárásokban hozott határozatok törvényességének vizsgálatára. A vizsgálatok száma megyénként jelentős szóródást mutat, míg pl. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében a vizsgálatok, utóvizsgálatok száma 64 volt, addig több megyében saját kezdeményezésű vizsgálat elvégzésére egyáltalán nem került sor.

Az intézkedések száma több éve folyamatosan emelkedik (2009: 13.228, 2010: 17.379, 2011: 19.024), amelyek több mint 90%-a érdemi ügyészi intézkedés, ezen belül 606 óvás, 399 felszólalás benyújtására került sor, míg a felelősségre vonások száma 72 volt. A büntetőeljárás lefolytatása iránti kezdeményezések elsősorban a gyermektartásdíj állam általi megelőzése tárgyában végzett vizsgálatok által megállapított jogosulatlan kifizetések, valamint a szabálysértési hatóságok téves minősítésen alapuló határozatai miatt váltak szükségessé. Az intézkedések törvényesek és megalapozottak voltak, az 1.522 kiemelt intézkedésből mindössze hat volt eredménytelen, amely 99,6%-os eredményességet jelent.

4. A katonai ügyészség tevékenysége

4.1. A büntetőjogi katonai ügyészi tevékenység

A katonai ügyészség büntetőjogi feladatait a Be.-ben a katonákra vonatkozó eltérések figyelembevételével, az általános szabályok szerint látta el. A Be. 477. §-ának (1) bekezdése értelmében, ha a nyomozást nem a katonai ügyész végzi, nyomozó hatóságként az illetékes parancsnok (vezető) jár el. A kisebb súlyú katonai vétségek esetében a parancsnokok által folytatott nyomozások felett a katonai ügyészség felügyeletet gyakorol, illetve azok nyomozását a hatáskörébe vonhatja.

2011. december 31-ig a területi katonai ügyészségek a kizárólagos vádhatósági jogkörüket az első fokon eljáró fővárosi és a kijelölt további négy (Csongrád, Hajdú-Bihar, Győr-Moson-Sopron, valamint Somogy) megyei bíróság katonai tanácsai előtt gyakorolták. A fellebbezéssel és egyéb rendkívüli perorvoslatokkal érintett bűnügyekben – országos hatáskörrel – a Katonai Fellebbviteli Ügyészség teljesítette a vádhatósági feladatokat.

A katonai ügyészi nyomozások felett a felügyeletet – illetve a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága előtti, rendes és rendkívüli perorvoslati feladatokat – a Katonai Főügyészség látta el.

A Btk. 122. §-ának (1) bekezdése szerint katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, valamint a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet

és a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, akiknek katonai bűncselekményei (Btk. XX. Fejezet) miatt katonai büntetőeljárásnak [Be. 470. § (1) bekezdés a) pont] van helye.

A Be. 470. §-a (1) bekezdésének b)-c) pontjai alapján az elmúlt évben a katonai büntetőeljárás hatálya – a katonai bűncselekményeken kívül – kiterjedt a Magyar Honvédség tényleges állományú tagjai által elkövetett bármely bűncselekményre, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai által a szolgálati helyen, illetőleg a szolgálattal összefüggésben elkövetett más köztörvényi bűncselekményeire is.

A katonai büntetőeljárás hatálya kiterjed továbbá a szövetséges fegyveres erő tagja által elkövetett, magyar büntető joghatóság alá tartozó, szolgálattal össze nem függő köztörvényes bűncselekmények elbírálására is [Be. 470. § (1) bekezdés d) pont]. Ebben az esetben azonban a katonai büntetőeljárás során a NATO-val, illetve a tagállamaival kötött nemzetközi jogállási egyezmények speciális joghatósági és kölcsönös bűnügyi együttműködési szabályait is alkalmazni kell.

A katonai büntetőeljárásban a polgári személy büntársak büntetőjogi felelőssége – kizárólag szoros személyi vagy tárgyi összefüggés esetén is – csak akkor bírálható el, ha az eljárás elkülönítése egyébként nem lehetséges [Be. 470. § (3) bekezdés].

Ugyancsak katonai büntetőeljárásnak van helye akkor, ha a (magyar) katona büntetőjogi fogalma alá tartozó személy a feljelentett katonai bűncselekményt szövetséges fegyveres erő katonájával szemben, így például külföldön állomásozó békefenntartó alakulat tagjaként követi el (Btk. 122/A. §).

A tárgyévben a katonai ügyészségekre 1.884 új büntető feljelentés érkezett, amely 34,8%-kal volt kevesebb az előző évi adatnál (2010-ben 23%-os emelkedés volt). A feljelentettek száma összesen 1.756 volt, ezek közül 1.040 az ismeretlen tettes ellen tett feljelentés. Ez a számadat 48%-os csökkenést mutat (2010-ben 25,2% volt az emelkedés).

A területi katonai ügyészségek az előző évről folyamatban maradt 15 ügygel együtt 1.899 büntető feljelentés ügyében jártak el, amely 42,7%-os csökkenést jelent. Az év végén még 97 befejezetlen bűnügy volt.

A katonai büntetőeljárásban 1.192 ismertté vált bűncselekmény elkövetését állapították meg, a 883 ismertté vált katonai bűncselekmény az össz-bűncselekmények 74,1%-a. Ezek közül 803 eset volt szolgálati bűncselekmény, többségében szolgálatban kötelességzegés.

A tárgyévben a bűncselekmények 25,9%-a (309) volt köztörvényes bűncselekmény.

A személy elleni bűncselekmények száma 30 volt, melyek közül az elkövetők 7 esetben súlyos, 18 esetben pedig könnyű sérülést okoztak a sérülteknek. Az elmúlt évben egy esetben követtek el emberölést. 2 esetben foglalkozás körében elkövetett gondatlan vagy szándékos veszélyeztetést követtek el, míg zaklatás bűncselekménye 4 esetben fordult elő.

A közlekedési bűncselekmények száma 2004 óta csökkenő tendenciát mutat. A 2011. évben 23 ilyen bűncselekmény történt. A közlekedési bűncselekmények jelentős többsége (19) ittas állapotban történt gépjárművezetés miatt következett be.

A közélet tisztasága elleni bűncselekmények közül 25 esetben jártak el a katonai ügyészek a vesztegetés büntetvények különböző alakzatai miatt. A hivatali bűncselekmények közül kiemelendő, hogy 43 esetben követtek el hivatali visszaélést, 13 esetben pedig bántalmazás hivatalos eljárásban büntetést.

A vagyon elleni bűncselekmények aránya 6% volt. Ki kell emelni, hogy a korábbi évekkel ellentétben nem a sikkasztás, hanem a lopás bűncselekménye volt túlsúlyban (51 lopás, 3 sikkasztás).

A 716 fő ismert feljelentettből 176 (a feljelentettek 24,6%-a) volt a Magyar Honvédség tényleges állományába tartozó katona. A feljelentett rendőrök száma 339 volt, arányuk nőtt, mert ez 2011-ben 47,3% volt, a 2010. évi 36,5%-kal szemben. Radikálisan, 77,1%-kal csökkent viszont a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai ellen tett feljelentések száma. Ez 179 személyt érintett, és azt is hozzá kell tenni, hogy 2009-ben 74,4%-os, 2010-ben 17%-os emelkedés volt. A polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományába tartozó 10 személy ellen tett feljelentés jóval alacsonyabb a 2010. évi 33-nál. A büntetőjogi értelemben vett katonával együtt bűncselekményt elkövető polgári személyek száma – akik esetében a büntetőeljárások elkülönítése nem volt lehetséges – 12 volt a 2010. évi 79-cel szemben.

A katonai ügyészségek 1.410 ügyet fejeztek be (a 333 áttétel nélkül), ez 40,9%-os csökkenést jelent (2010-ben 21%-os emelkedés volt). Ebből 165 ügyben a feljelentés elutasításáról hoztak határozatot, a többi 1.345 ügyben pedig lefolytatták a nyomozást. Ez 37,7%-os csökkenés a korábbi évhez viszonyítva (2010-ben 29%-os volt az emelkedés).

Kizárólag a katonai ügyész nyomozott 1.182 ügyben, amely 30,1 %-os csökkenés az előző évhez képest.

A területi katonai ügyészségek a nyomozásokat az ügyek 52,5%-ában a két hónapos törvényi alaphatáridőn belül befejezték. A hat hónapon túli nyomozások száma 76 volt, és ezen ügyekből több ügy is más hatóságtól, hosszabb nyomozást követően került áttételre a katonai ügyészségekre.

A külföldön állomásozó magyar kontingenseknél 5 ügyben kellett nyomozást elrendelni összesen 8 bűncselekmény miatt, amelyből 1 katonai, míg 7 köztörvényi bűncselekmény volt.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések az előző évi 33-mal szemben a tárgyévben 10 gyanúsítottat érintettek. Az előzetes letartóztatással érintett terheltek ügyeiben a katonai ügyészek minden esetben soron kívüli eljárással törekedtek arra, hogy az elrendelt kényszerintézkedéseket a lehető leghamarabb megszüntessék. A kényszerintézkedések indítványozási gyakorlata törvényes és megalapozott volt. A katonai ügyészek kényszerintézkedés elrendelésére tett indítványát a bíróságok egyetlen alkalommal sem utasították el.

A tárgyévben az előző évi 55,9%-hoz képest 74,1%-ra nőtt a nyomozás-megszüntetések aránya. A 1.345 nyomozott ügyben 997 esetben kellett megszüntetni a nyomozást. Fegyelmi eljárásra 130 katonai vétséget elkövető gyanúsított ügyét utalták vissza.

A 2011. évben 691 ügy érkezett a Katonai Főügyészségre a 2010. évi 797-tel szemben. A határozatokból a korábbi 37 helyett 2011-ben 9 esetben kellett a határozatot hatályon kívül helyezni. Néhány esetben a tényállás felderítetlen volt, illetve 58 eljárási hiba történt, míg 24 esetben anyagi jogi hibák fordultak elő.

A területi katonai ügyészségek 328 ügyben, a nyomozott ügyek 24,4%-ában, 465 terhelt ellen emeltek vádat. Ez lényegében – kisebb eltérésekkel – azonos a 2010. évi adattal.

A korábbi évhez képest csökkent a bíróság elé állítások száma. 49 bűnügyben 52 vádlottal szemben alkalmazták ezt az eljárási formát (2010-ben 86 ügyben 97 vádlott volt). Tárgyalás mellőzésével 63 vádlottal szemben jártak el, amely enyhe csökkenést mutat, mert 2010-ben ez a szám 70 volt. Tárgyalásról lemondás nem történt.

Az illetékes katonai tanácsok 563 vádlottal szemben hoztak határozatot (2010-ben 534 vádlott volt). Az első fokú eljárásban a váderedményesség 90,6% volt, ez az arányszám az előző évhez képest nőtt, mert 2010-ben ez a mutató 89,5% volt. Jogerősen összesen 47 személyt mentettek fel, míg 18 fővel szemben megszüntették az eljárást.

A szabadságvesztés büntetést, mint legsúlyosabb büntetési nemet összesen 117 (2010-ben 98) vádlottal szemben szabtak ki. Megállapítható, hogy az előző évhez képest arányuk 18,3%-ról 23,6%-ra növekedett. A szabadságvesztés végrehajtását az ügyek 87,2%-ában függesztették fel, míg az előző évben a felfüggesztett szabadságvesztések aránya 84,7% volt. 15 vádlott ítélete végrehajtandó szabadságvesztés volt, azonos a 2010. évivel.

A Tököli Büntetés-végrehajtási Intézetben kialakított Katonai Büntetés-végrehajtási Intézetben letöltendő szabadságvesztésnek továbbra is lenne

létjogosultsága, annak ellenére, hogy 2011-ben csak egy terheltet érintett. Előzetes letartóztatását 7 fő töltötte ebben az intézetben.

A kiszabott szabadságvesztés büntetésekhez képest a büntetések zömét most is a pénz-főbüntetések tették ki, a tárgyévben 218 vádlottal szemben szabtak ki ilyen főbüntetést. Arányuk az összes elmarasztalt vádlott számához viszonyítva az elmúlt évhez képest 54,3%-ról 43,9%-ra csökkent. Ezen kívül 6 vádlottal szemben felfüggesztett pénz-főbüntetést szabtak ki. Önálló mellékbüntetésre és intézkedésre a tárgyévben 151 (2010-ben 120) vádlottat ítélték.

Katonai ügyészi fellebbezésre 69, míg védelmi fellebbezésre 68 vádlott esetében került sor. Együttes fellebbezés 22 esetben volt.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség tevékenységének alapvető ügyfeldolgozási és eredményességi mutatói más fellebbviteli ügyészségekhez képest is megállják a helyüket.

A vádemelés és a vádképviselési, ezen belül a fellebbezési tevékenység irányítása körében a Katonai Főügyészség figyelemmel kísérte az első és másodfokú bíróság előtti katonai ügyészi tevékenységet.

4.2. A büntetőjogon kívüli katonai ügyészi tevékenység

Az ügyészi vizsgálatok száma az elmúlt évben 364 volt (2010-ben 511). A központi terv szerint 17,3%-kal kevesebb, 239 (a korábbi évben 289), míg a helyi terv szerint 125, a korábbi időszakhoz (220) képest 33,2%-kal kevesebb vizsgálat történt. Ezekon kívül egy esetben vizsgálat, egy esetben utóvizsgálat tartására került sor.

A vizsgálatok során tapasztalt normasértések, illetve egyéb hiányosságok miatt összesen 27 ügyészi intézkedés történt. Ez a korábbi évhez viszonyítottan minimális csökkenést (de arányaiban növekedést) jelent. (2010-ben 511 vizsgálat esetében 28 ügyészi intézkedés volt.) Az ügyészi intézkedések körében 5 óvás, 3 felszólalás, 18 figyelmeztetés és jelzés, és néhány büntető-, fegyelmi, illetve kártérítési eljárás kezdeményezése történt.

A 364 vizsgálatból 237-et a rendőrségnél, 52-t a honvédségnél, míg 75-öt a büntetés-végrehajtási szerveknél folytattak le. Az ügyészi intézkedések közül 7 a honvédséget, 4 a büntetés-végrehajtási szervezetet, 16 a rendőrséget érintette. Az arányokat figyelembe véve azt lehet megállapítani, hogy a vizsgált témák területén a büntetés-végrehajtási szervezetek esetében volt stabilabb a törvényesség helyzete.

2011-ben a katonai ügyészek 42 esetben tartottak különböző témákban jogi előadást a Magyar Honvédségnél és más fegyveres testületnél. Ezekon összesen 1.967 katona, rendőr és a büntetés-végrehajtási állományba tartozó személy vett részt hallgatóként; a résztvevők száma 34,2%-kal volt kevesebb az előző évinél.

A fogadóórák száma csökkenést, a résztvevők száma emelkedést mutat, a tárgyévben 126 fő részvételével, 31 esetben tartottak ilyet a katonai ügyészek.

A fegyelmi, vagy egyéb értekezleten való részvétel terén a 2011. évben enyhe visszaesés tapasztalható, a tárgyévben 69 (2010-ben 82) alkalommal voltak jelen ilyen eseményen a katonai ügyészek.

A 2011. évben összesen 663 (2010-ben 494) törvényességi kérelem és beadvány érkezett a katonai ügyészségekre. A kérelmezők döntő mértékben (637 fő) továbbra is polgári személyek – közöttük fogvatartottak – voltak.

5. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata

A hatályos jogszabályok szerint a legfőbb ügyész tanácskozási joggal részt vehet az Országgyűlés ülésein, ahol az általános szabályok szerint az országgyűlési képviselők – azonnali-, szóbeli- és írásbeli – kérdést intézhetnek hozzá.

2011-ben az országgyűlési képviselők már nem interpellálhatták a legfőbb ügyészt, mivel a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény módosításáról rendelkező 2010. évi CXIII. törvény 2010. november 24-étől megszüntette a legfőbb ügyész interpellálhatóságát.

2011. november 3-án dr. Polt Péter legfőbb ügyész az ügyészségről szóló T/4745. számú törvényjavaslat, valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló T/4746. számú törvényjavaslat általános vitájának megkezdésekor felszólalt az Országgyűlésben.

5.1. Kérdések

Az elmúlt évben 9 esetben intézett képviselő azonnali kérdést a legfőbb ügyészhez, aki

- a „Cui prodest?-Repetitórium” címmel, valamint a „Kinek az érdeke?” címmel Hegedűs Lórántné (Jobbik),

- a „Mennyi közpénzt fordítottak nyilvánvalóan megalapozatlan eljárások lefolytatására?” címmel dr. Ipkovich György (MSZP),

- a „Meddig és miért járhatja le magát az ügyészség politikailag kényes ügyekben képviselt törvénytelen vádakkal?” címmel Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik),

- a „Kezdeményezi-e Simon Miklós országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését?” címmel dr. Harangozó Tamás (MSZP),

- a „Magyarország rémálma, avagy szűkül az előadóművészi szólásszabadság?” címmel dr. Dorosz Dávid (LMP) azonnali kérdésére adott választ; míg

- a „Szabadon elsétálhat Joav Blum?” címmel Kepli Lajos (Jobbik), és

- a „Bűnpártoló Főügyész?” címmel dr. Harangozó Tamás (MSZP) által benyújtott azonnali kérdésre dr. Belovics Ervin legfőbb ügyész helyettes;
- a „Mit tett az ügyészség a 2006 őszi rendőrterror felelőseinek felelősségre vonása érdekében, és mikor távolítják el a megtorlásokban részt vevő és a felelősöket mentető ügyészeket?” címmel Gaudi-Nagy Tamás (Jobbik) által benyújtott azonnali kérdésre dr. Varga Zs. András legfőbb ügyész helyettes válaszolt.

2011-ben 2 szóbeli kérdést tett fel képviselő:

- dr. Harangozó Tamás (MSZP) „Bűnpártoló főügyész?” címmel megfogalmazott kérdésére dr. Polt Péter legfőbb ügyész,
- dr. Lenhardt Balázs (Jobbik) „Mikor indítanak közérdekű keresetet a devizahitelek érdekében?” címmel megfogalmazott kérdésére dr. Varga Zs. András legfőbb ügyész helyettes válaszolt.

A tárgyévben a legfőbb ügyész 13 írásbeli választ adott az országgyűlési képviselők kérdéseire.

4 alkalommal dr. Molnár Csaba (MSZP) fordult írásbeli kérdéssel a legfőbb ügyészhez:

- „Tervez-e az ügyészség büntetőeljárást kezdeményezni a jogosulatlanul felvett költségterítések ügyében?”,
- „Továbbra sem hajlandó érdemi választ adni a képviselő kérdésére?”,
- „Mi az álláspontja a Legfőbb Ügyésznek az Orbán-kormány tagjainak cselekményeiről?”,
- „Mikor tervezi kihallgatni az ügyészség Orbán Viktort és Martonyi Jánost az ún. Sukoró-ügyben?” címmel.

3 alkalommal tett fel írásbeli kérdést dr. Simon Gábor (MSZP):

- „Miskolci fejlemények”,
- „Milyen intézkedést kíván tenni?”, és ismételten
- „Miskolci fejlemények” címmel.

1-1 alkalommal fordult írásban kérdéssel a legfőbb ügyészhez:

- Németh Szilárd (Fidesz) „Hol tart a Csepel Sport Club Alapítvány ügyészségi vizsgálata?”,
- Csizi Péter (Fidesz) „A város szeme előtt büntetlenül el lehet-e lopni a pécsi vízközművagyont?”,
- Varga Zoltán (MSZP) „Vagyonvesztés vagy értékkülönbözlet fizetés?”,
- dr. Staudt Gábor (Jobbik) „Mit kíván tenni az ügyészség a magyar ebtenyésztés és ebtartás területén a törvényesség helyreállítása érdekében?”,
- Bödecs Barnabás (Jobbik) „Gyömrő Polgármesterének Gyenes Leventének büntetőügyével kapcsolatos tájékoztatás és vizsgálat kérdése”, és
- dr. Vadai Ágnes (MSZP) „Miért lehet a Magyar Köztársaságban büntetlenül gyalázni a halottak emlékét?” címmel.

5.2. Az Országgyűlés egyes bizottságainak eljárásához kapcsolódó ügyészi tevékenység

Az Országgyűlés

– *Emberi jogi, kisebbségi, civil- és vallásügyi bizottsága* 2011. március 7-én dr. Kovács Attila legfőbb ügyészségi osztályvezető ügyészt és dr. Szabó Zsolt János Pest megyei főügyészségi ügyészt;

– *Nemzetbiztonsági bizottsága* 2011. július 4-én dr. Bánhegyi Gábor dandártábornokot, a Katonai Főügyészség katonai ügyek főosztályának vezetőjét, valamint dr. Hegedűs Antal dandártábornokot, a Budapesti Katonai Ügyészség vezetőjét;

– *Alkotmányügyi, igazságügyi és ügyrendi bizottsága* ellenőrző albizottsága 2011. december 5-én dr. Bodony István legfőbb ügyészségi ügyészt hallgatta meg.

5.3. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása

A legfőbb ügyész indítványozza az országgyűlési képviselők Alkotmányban biztosított mentelmi jogának az országgyűlési képviselők jogállásáról szóló 1990. évi LV. törvényben és a Hárszabályban szabályozottak szerinti felfüggesztésére irányuló eljárást.

2011-ben az Országgyűlés a legfőbb ügyész indítványára öt országgyűlési képviselő mentelmi jogát függesztette fel. Egy országgyűlési képviselővel szemben került sor vádemelésre közjogi tisztségének időtartama alatt.

A tárgyévben a Központi Nyomozó Főügyészség hét bíró és egy ügyész tekintetében kezdeményezte mentelmi joguk felfüggesztését, amire a későbbiekben sor került.

Szabálysértési ügyben egy ügyész esetében a mentelmi jog felfüggesztéséről döntött a legfőbb ügyész, továbbá egy országgyűlési képviselő és három bíró mentelmi jogának felfüggesztését kezdeményezte.

6. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

6.1. Nemzetközi kapcsolatok

6.1.1. Az Európai Unió Tanácsa soros magyar elnöksége ügyészségi feladatainak ellátása

Az ügyészség nemzetközi munkájának legfontosabb része a 2011. év első félévéhez kapcsolódik, melynek során Magyarország látta el az Európai Unió Tanácsa soros elnökségének feladatait.

Az elnökség ideje alatt a magyar ügyészi szervezet aktív közreműködésével a következő hét, az elnökségi rendezvények hivatalos listájára felvett esemény volt:

- Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) konferenciája a bírósági és ügyészképzés jövőjéről (Budapest, 2011. március 8-9.),
- A népirtás, az emberiség elleni és más háborús bűncselekményekkel kapcsolatos feladatok elvégzésére létrehozott kontaktponti hálózat 10. ülése (Hága, 2011. április 28-29.),
- Az Európai Unió Csalás-elleni Hivatala (OLAF) és az Európai Jogi Akadémia (ERA) „A csalás és a korrupció elleni harc” c. konferenciája (Budapest, 2011. május 5-6.),
- Az Eurojust és a Legfőbb Ügyészség közös stratégiai szemináriuma „Az igazságügyi együttműködés új perspektívái” címmel (Budapest, 2011. május 15-16.),
- Az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN) 36. plenáris ülése (Budapest, 2011. június 20-21.),
- Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) 14. éves közgyűlése (Budapest, 2011. június 20-22.),
- Az Európai Unió Tagállamai Legfőbb Ügyészei Konzultatív Fórumának a magyar legfőbb ügyész által összehívott ülése (Hága, 2011. június 23.).

A konferenciák kiemelt jellegét és jelentőségét mutatja, hogy közülük öt legmagasabb szintű, legfőbb ügyészi, egy pedig legfőbb ügyész helyettesi részvétellel zajlott. A Legfőbb Ügyészség három budapesti rendezvény esetében – a közreműködésen és aktív részvételen túl – jelentős szervezési, logisztikai feladatokat is ellátott.

A prioritásként kezelt európai uniós bűnügyi együttműködésben betöltött fontos szerepük miatt a következő három elnökségi rendezvényt emeljük itt ki:

- Az Eurojust stratégiai szemináriumának fő témája a 2009. december 1. napján hatályba lépett, az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 85. cikke, mely az Eurojust működésének jövőbeni kereteit határozza meg. A 130 fős rendezvényen 15 magyar ügyész vett részt, közülük egy levezető elnöki feladatot is ellátott.

A legfőbb ügyész angol nyelvű megnyitójában hangsúlyozta, hogy napjainkban párhuzamosan folyik a Tanács Eurojust megerősítéséről szóló új határozatának végrehajtása, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 85. cikkének tartalommal történő megtöltése.

A szemináriumot a rendkívül gyakorlatias és a részletekbe menően pontos megközelítésmód jellemezte. Ennek megfelelően az elméleti előadások után esettanulmányok elemzésével és a 85. cikk egy-egy fordulatának munkacsoportokban történő értelmezésével folyt a kétnapos intenzív munka. Tekintettel arra, hogy a rendezvényen jelen voltak a Tanács, a Bizottság és az Európai Parlament képviselői is, valamint arra, hogy a szemináriumról készült jelentést tárgyalta a CATS és eljutott minden illetékes EU

intézményhez, remélhető, hogy a konferencia eredményei felhasználásra kerülnek majd a vonatkozó uniós jogalkotási folyamat során.

– Az Európai Igazságügyi Hálózat 36. plenáris ülésén a legfőbb ügyész angol nyelvű megnyitójában elismerően szolt a Hálózat eddig elért eredményeiről, valamint kifejtette, hogy az Eurojust megerősítéséről szóló új tanácsi határozat végrehajtásával, a nemzeti koordinációs rendszerek felállítása által létrejön az EJN és az Eurojust összehangolt működésének feltétele.

A konferencia konklúziói értelmében a külföldi ítéletek elismerésének folyamatát fel kell gyorsítani és egységesíteni kell. A joghatósági összeütközéseket az eljárás korai szakaszában orvosolni kell, illetve lehetőség szerint meg kell előzni. A 2012. áprilisig felálló Európai Bűnügyi Nyilvántartási Információs Rendszer (ECRIS) nagy előrelépést jelent majd a bűnügyi nyilvántartásokra vonatkozó európai szintű információcserében.

– Az Európai Unió Tagállamai Legfőbb Ügyészeinek Konzultatív Fóruma 2010 májusában alakult. Mandátumának értelmében a fórum célja, hogy erősítse az EU belső biztonsági stratégiája aspektusát. A magyar elnökség feladata volt, hogy a mandátum alapján előkészítse, majd lebonyolítsa a Konzultatív Fórum első szakmai kérdésekkel foglalkozó ülését, ezáltal hozzájáruljon a Fórum munkamódszereinek kialakításához is.

A Konzultatív Fórum 2011. júniusi ülésén 25 tagállam képviseltette magát, ennek több mint fele legmagasabb, tehát legfőbb ügyészi szinten. Az ülést a magyar legfőbb ügyész angol nyelven vezette. A Konzultatív Fórum két önálló következtetést fogadott el a megtárgyalt témákról, a korrupcióról és az európai nyomozati parancsról szóló irányelv-tervezetről. A korrupcióról szóló következtetésnek különös aktualitást adott, hogy az ülés előtt mindössze 17 nappal jelent meg az Európai Bizottság korrupció ellenes intézkedéscsomagja, amelyet a Konzultatív Fórum elsőként kommentált. Az európai nyomozati parancsról szóló következtetés összegezte a magyar elnökségi félév intenzív munkájának eredményét tükröző véleményeket, valamint rámutatott a gyakorlati szempontból még vitás kérdésekre.

6.1.2. A soros elnökségi feladatokon kívül eső tevékenységek

A magyar elnökség idején kifejtett aktív tevékenység okán 2011-ben a kétoldalú legfőbb ügyészi találkozókra a második félévben került sor.

Orosz partnere meghívására a legfőbb ügyész az elmúlt év október 24-26. között háromtagú delegáció élén Moszkvába látogatott. A felek a tárgyalások során megállapították, hogy a két szervezet kapcsolatai nemcsak legfelső, de az együttműködési megállapodásnak köszönhetően szakértői szinten is sokat fejlődtek az elmúlt években. Mind a magyar, mind az orosz legfőbb ügyész kifejezte elkötelezettségét a szoros szakmai együttműködés folytatása iránt.

Ranka Carapic montenegrói legfőbb ügyész vezetésével 2011. december 12-14. között magas rangú delegáció járt Budapesten. A találkozó során a két legfőbb ügyész együttműködési nyilatkozatot írt alá. A felek hangsúlyozták annak fontosságát, hogy a magyar ügyészi szervezet – különösen a korrupció és a szervezett bűnözés elleni hatékonyabb fellépés terén szerzett tapasztalatainak átadásával – segítse Montenegró európai uniós csatlakozását.

A felsoroltakon kívül a legfőbb ügyész 2011-ben további hét alkalommal utazott külföldre. Négy alkalommal előadóként vett részt magas presztízsű nemzetközi konferenciákon: az Európai Unió Legfelsőbb Bíróságok Mellett Működő Ügyészségek Hálózatának ülésén Rómában május 26-28. között, ahol megválasztották a Hálózat következő soros elnökévé; az Európai Bírák és Ügyészek Egyesülete konferenciáján Párizsban szeptember 23-26. között; a görög és az orosz legfőbb ügyészség alkotmányos helyzetéről szóló tudományos ülésen szeptember 30-október 4. között Kos szigetén; az Európai Unió Legfőbb Ügyészek Konzultatív Fórumának a lengyel elnökség által szervezett ülésén Hágában december 15-16. között.

Az Európa Tanács Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsa (CCPE), melynek a magyar legfőbb ügyész is tagja, 2011-ben három alkalommal ülésezett.

Az Európa Tanácsnak az ügyész büntetőjogon kívüli tevékenységét vizsgáló szakértői munkacsoportjában (CJ-S-PR) 2011-ben a közjogi legfőbb ügyész helyettes intenzíven közreműködött a szakterület működéséről a Miniszterek Bizottsága által kiadandó ajánlás kidolgozásában.

A vezetői szintű látogatások mellett az ügyészség 2011-ben is nagy hangsúlyt fektetett az egy-egy konkrét szakmai terület helyzetét és aktuális kérdéseit előtérbe helyező szakértői delegációk küldésére és fogadására. Az Orosz Föderáció Legfőbb Ügyészségével fennálló együttműködési program keretében április 12-15. között egy orosz legfőbb ügyészségi szakértői küldöttség folytatott tapasztalatcserét Budapesten a büntetőjogon kívüli ügyészi tevékenységről. A viszontlátogatásra szeptember 11-14. között került sor a büntetés-végrehajtás feletti törvényességi felügyeleti szakterületen dolgozó négy magyar ügyész moszkvai látogatásával. Az ukrán Legfőbb Ügyészséggel kötött együttműködési program keretében október 25-28. között ukrán ügyészi küldöttség járt tanulmányúton Magyarországon a büntető anyagi jog, illetve a büntetőeljárásjog újraszabályozásának tanulmányozása céljából.

2011-ben három határmenti ügyészségi találkozóra is sor került: szeptember 15-16. napján Nagyváradon román-magyar, október 26. napján Ungváron ukrán-magyar, november 3. napján Besztercebányán szlovák-magyar főügyészi találkozó volt.

Az előző évek volumenéhez hasonlóan alakult a hivatalos egyéni külföldi ügyészi utazások száma. 77 nemzetközi rendezvényen összesen 121

ügyészségi alkalmazott vett részt. Különösen örvendetes, és a mind hatékonyabb európai uniós bűnügyi együttműködést példázza, hogy 2010-hez képest többszörösére nőtt a konkrét ügyben, külföldi kollégákkal való szakmai egyeztetés, vagy nyomozati cselekmény elvégzése érdekében teljesített külföldi kiküldetések száma. 2011-ben 13 alkalommal összesen 22 ügyész utazott ilyen célból külföldre. Ezen kiküldetések nagy része az Eurojust finanszírozásával létrejött koordinációs értekezlet volt.

6.2. Jogsegély-ügyek

6.2.1. A nemzetközi kapcsolatok bővülésével arányosan az utóbbi években elsősorban az Európai Unió tagállamaival folytatott jogsegélyforgalom növekedett.

A tagállamok igazságügyi hatóságai egyre szélesebb körben élnek a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló 2000. május 29-én kelt Egyezmény (2005. évi CXVI. törvény) által szabályozott közvetlen jogsegélykérelem lehetőségével, míg 2010-ben 1.524, 2011-ben már 1.800 kérelem érkezett a helyi ügyészségekhez, ami 18,1%-os emelkedést jelentett.

A külföldre irányuló közvetlen jogsegély-kérések száma 2010-ben 1.237, 2011-ben 1.378 volt. A 2011-es adat az előző évek tendenciájának megfelelő volt.

A helyi ügyészségek, illetve a főügyészségek eljárási jogsegélykérelmein kívül a Nyomozás Felügyeleti és Vádélőkészítési Főosztály 2011-ben 310 kérelmet továbbított külföldre (2010: 224), míg 387 kérelem érkezett (2010: 316).

A Legfőbb Ügyészség a közvetlen jogsegélyforgalmat figyelemmel kíséri, és intézkedéseivel arra törekszik, hogy csak a feltétlenül indokolt esetben, a jogsegély-egyezményeknek mindenben megfelelő kérelmeket továbbítsanak a külföldi igazságügyi hatóságoknak.

A külföldi hatóságok jogsegélyt az emberkereskedelem büntette, a prostitúcióval kapcsolatos, valamint a vagyon elleni bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásokban kértek. A magyar ügyészségek főként szintén vagyon elleni bűncselekményekben, közokirat-hamisítás büntette és közlekedési bűncselekmények ügyeiben terjesztettek elő kérelmeket.

A külföldről érkezett jogsegélyek teljesítésénél elsődleges szempont az időszerűség, és – amennyiben a magyar eljárási szabályok lehetővé teszik – a megkereső hatóságnak a teljesítés módjára vonatkozó kérelmének figyelembe vétele. Ilyen irányú igény esetén mindig engedélyeztük a megkeresésben megjelölt külföldi hivatalos személyek részvételét a kérelem teljesítésénél.

Magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye ügyében 149 esetben vettük át az eljárást a külföldi igazságügyi hatóságtól (2010: 166), míg 30 ügyben történt az eljárás átadása (2010: 46) külföldi állampolgár

Magyarországon elkövetett bűncselekménye ügyében. Folyamatos a csökkenés a büntetőeljárások átadása körében, mert a felajánlott ügyek nagy részében a külföldi eljárás nem volt eredményes, valamint a büntetőeljárásról szóló törvény és a jogsegélyegyezmények szélesebb körben biztosítanak lehetőséget a magyarországi felelősségre vonásra.

2011-ben Magyarországon 4.857 külföldi állampolgár követett el bűncselekményt. Ebből 1.587 román, 645 ukrán, 456 szerb és 306 szlovák állampolgár volt. A külföldi állampolgárok által elkövetett összesen 7.117 bűncselekményből 3.064 közrend, 1.550 vagyon, 847 az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmény volt.

A bíróságok a tárgyévben 314 külföldi (közülük 105 román, 44 szerb, 20 szlovák) állampolgár előzetes letartóztatását rendelték el.

Magyarországon 7.623 külföldi állampolgár sértett sérelmére követtek el bűncselekményt, amelynek zöme (82,4%) vagyon elleni bűncselekmény volt.

51 ügyben tettünk feljelentést külföldi államnál, és 1.105 ügyben történt határozat kézbesítése külföldre.

6.2.2. A szabálysértési jogsegélyről szóló 2007. évi XXXVI. törvény alapján 2011-ben 4.058 ügyben járt el a Legfőbb Ügyészség.

A szabálysértési jogsegély iránti megkeresések száma az elmúlt évben újra jelentős mértékben nőtt. A drasztikus emelkedési tendencia az új jogintézmény bevezetésének kezdetétől kimutatható. Az első teljes év (2008) óta az akkori 281-hez képest a 2011. évben már tizennégyszer több kérelem érkezett. A beszámolási időszakban a csaknem megduplázódó növekedést a külföldi hatóságok megkereséseinek (2.055-ről 3.951-re történő) jelentős emelkedése idézte elő.

A magyar hatóságok által előterjesztett jogsegélyek száma azonban az elmúlt évben a felére (219-ről 107-re) csökkent. Ezek közül 64 kérelmet teljesítettek, 15 esetben a jogsegélykérelem teljesítését megtagadták, míg 18 ügyben hiánypótlásra volt szükség.

A külföldi hatóságoktól érkező megkeresések túlnyomó többsége az elmúlt évben is Ausztriából érkezett, és kivétel nélkül közlekedési vagy egyéb (pl. idegenrendészeti) szabálysértést elkövető magyar állampolgárok (üzembentartók) személyi adatainak, értesítési címének megadására irányult.

Németországból 59 ügyben kértek jogsegélyt, melyek jellemzően kézbesítési kérelmek, illetve tanú meghallgatásra irányuló eljárási jogsegély-megkeresések voltak.

Olaszországból az elmúlt évben is több, 67 kérelem érkezett, de ezeket nem tudtuk teljesíteni, mivel az Olasz Köztársaságban még nem hirdették ki a szabálysértési ügyekre is kiterjesztett jogsegély-egyezményt.

A magyar szabálysértési hatóságok Romániától 25 ügyben, Szlovákiától 20, Németországtól 14, Ausztriától 8, Egyesült Királyságtól 6, Cseh Köztársaságtól 5, Franciaországtól és Szlovéniától 4-4 esetben kértek eljárási jogsegélyt, jellemzően közlekedési szabálysértés miatt folytatott eljárásokban.

6.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az Eurojust az EU tagállamok közötti igazságügyi együttműködés Hágában működő szerve, amelyet az EU Tanácsa 2002/187/IB határozatával hozott létre, majd az Eurojust megerősítéséről szóló, a nemzeti jogokba 2011. június 4-ig átültetni előírt 2009/426/IB határozatával (új Eurojust Határozat: „EH”) fejlesztett tovább a határokon átívelő szervezett és egyéb súlyos bűnözési formák elleni küzdelem céljából. A lisszaboni szerződés 85. és 86. cikkei alapján rendelet fogja szabályozni az Eurojust felépítését, működését, feladatait és új kompetenciáit, továbbá belőle jöhet létre az Európai Ügyészség.

A Magyar Köztársaság Eurojustban való részvételével kapcsolatos feladatait az ügyészség teljesíti; Magyarországot nemzeti tagként az Eurojustban – a 2002/187/IB határozat végrehajtására kiadott 2/2004. (ÜK. 2.) LÜ utasítás alapján – a legfőbb ügyész által kinevezett és neki közvetlenül alárendelt, magasabb vezető állású ügyész képviseli.

Az Eurojust legfőbb szerve a 27 tagállam nemzeti tagjaiból álló Kollégium. Elnökét a Kollégium választja a jelöltségüket bejelentő nemzeti tagok közül. Hatáskörét büntető ügyekben a Kollégium vagy érintett nemzeti tagjai útján gyakorolja. A Kollégium egyben az Eurojust igazgató tanácsa, így ellátja a kb. 250 fős EU kiszolgáló személyzettel bíró szervezet irányítását is.

A nemzeti tagok által vezetett nemzeti szekciókat helyetteseik, asszisztenseik, valamint a tagállamuk által kiküldött nemzeti szakértők alkotják. 2011-ben az új EH alapján a legfőbb ügyész nemzeti tag helyettest és asszisztentst nevezett ki (hazai munkavégzési hellyel és részmunkaidőben). Hágában a magyar tagot az ügyintézésben kiküldött szakértőként az elmúlt évben is 6-6 hónapig főügyészségi ügyész segítette; a kiküldés költségeit az EU viselte.

2011-ben a tagállamok igazságügyi hatóságai 1.441 ügyet terjesztettek az Eurojust elé. A növekedés 2010-hez képest csekély, viszont a kettőnél több tagállamot érintő ügyek részaránya 18%-kal nőtt. A legtöbb Eurojust elé vitt ügy 2011-ben is kábítószer-kereskedelelem (242), különféle csalás, beleértve az adócsalást, stb. is (218), szervezeten elkövetett egyéb bűncselekmény (197), pénzmosás (122) és emberkereskedelelem (79) volt.

A magyar szekciónak 2011-ben 121 új ügye volt, szemben a tavalyi 80-nal, így munkaterhe 2011-ben csupán e területen 50%-kal nőtt. A 121 ügyből 42 ügyet kezdeményeztek a magyar igazságügyi hatóságok, ami számbelileg stagnálás ugyan, ám a minőség javult, mivel nőtt a kiemelt, komoly tárgyi súlyú ügyek részaránya. Szintén pozitív fejlemény, hogy az egyik Eurojust elé

terjesztett magyar ügyben létrejött az első magyar részvétellel működő nemzetközi közös nyomozócsoport, kiaknázva az Eurojust és az Europol kínálta jogi, operatív és pénzügyi támogatást.

Az 50%-os növekedés a Magyarország felé más tagállamok által beterjesztett ügyekből adódott: számuk 2011-ben 79 volt, szemben a 2010. évi 44 üggyel. Valójában tehát csak az ügyek kb. 1/3-a szolgálta a magyar eljárások eredményességét és gyorsítását; kb. 2/3-a más tagállamok eljárásainak előmozdítására szolgált. Szükséges, hogy a magyar ügyészek jobban kihasználják az Eurojust potenciált és segítségnyújtást.

A 27 tagállam között 2011-ben Magyarország a beterjesztett 42 üggyel a 16., míg a vele szemben beterjesztett 79 üggyel a 13. helyen állt. A legtöbb ügyet (147) Franciaország terjesztette az Eurojust elé, melyet követ Ausztria (92), Olaszország (88), Lengyelország (82), Németország (72), Nagy-Britannia (71), Románia (70), Csehország (69), Szlovénia és Bulgária (65-65). A legtöbb ügyet (250) a tagállamok Spanyolország felé nyitották, utána következik Németország (221), Olaszország (207), Nagy-Britannia (196), Hollandia (179), Franciaország (159) és Belgium (149).

2011-ben az Eurojust az eléje vitt ügyekben 197 koordinációs értekezletet tartott hazai ügyészek és nyomozók részvételével. A legtöbbet Franciaország (55), Olaszország (18), Hollandia és Nagy-Britannia (17-17) kezdeményezte. Magyarország 3 koordinációs értekezletet kezdeményezett (2010-ben egyet), és 9 (2010-ben 5) más tagállam által kezdeményezett értekezleten volt meghívott.

Az Eurojust alaptevékenységét képező konkrét büntetőügyek intézésén túl a nemzeti tag tevékenységében 2011-ben több további prioritás szerepelt.

Elsőrendű prioritás volt a 2011 első félévi magyar EU elnökség sikere, ezen belül az, hogy ehhez a legfőbb ügyész és a Legfőbb Ügyészség saját, magas színvonalú rendezvényekkel is hozzájáruljon. 2010 szeptemberében a nemzeti tag pozitív választ kapott a KIM-től arra a kérésére, hogy 2 ilyen rendezvény felkerüljön az elnökségi rendezvények listájára, majd novemberben a Kollégium jóváhagyta finanszírozásukat az Eurojust költségvetéséből (100.000€+20.000€). 2011 januárjában a nemzeti tag az Eurojustnál létrehozta azt a projekt team-et, amely vezetésével – és titkára asszisztenciájával – fél évig működött, végezve a 2 rendezvény tartalmi és logisztikai előkészítését, lebonyolítását, így is segítve a Legfőbb Ügyészséget.

Az első elnökségi rendezvény a Legfőbb Ügyészség és az Eurojust szervezésében a Budapesten 2011. május 15-17. között „Eurojust: új perspektívák az igazságügyi együttműködésben” címmel rendezett stratégiai szeminárium volt, mintegy 130, ebből 115 külföldi résztvevővel. Középpontjában az Eurojust jövőjének a lisszaboni szerződés 85. cikke fényében való részletes vizsgálata állt, különös tekintettel az Eurojustot szabályozó esetleges jövőbeni EU rendeletbe felvehető változtatásokra és új elemekre. (Brüsszelben a CATS ülés 2011. október 7-én tárgyalta, a

rendezvényről szóló jelentés 14.428/11, COPEN 227, CATS 78 tanácsi dokumentumként olvasható.)

A másik elnökségi rendezvény Hágában 2011. június 23-án az EU tagállamok legfőbb ügyészei Konzultatív Fórumának a magyar legfőbb ügyész által összehívott és vezetett ülése volt. A Fórum új formáció, alapszabályát 2010 decemberében fogadta el, így a magyar elnökség idejére esett az első, érdemi kérdésekkel foglalkozó ülés. Az alapszabály szerint az Eurojust quasi titkársági támogatást nyújthat a Fórum üléseihez, továbbá a soros elnökség legfőbb ügyésze előkészítő ülést hívhat össze Hágába. A magyar legfőbb ügyész mindkét lehetőséggel élt.

A magyar témaválasztás igen sikeres volt: mind a korrupció témaköre (friss antikorrupciós csomag kibocsátása a Bizottság részéről), mind az európai nyomozati parancs (az EU irányelv még tárgyalás alatt) aktualitással bírt és érdeklődést váltott ki EU és nemzeti szinten. A Fórum ülésén 25 tagállam legfőbb ügyésze volt jelen vagy képviseltette magát, és felszólaltak a Tanács, a Bizottság és az Európa Tanács képviselői. A Konzultatív Fórum véleményt nyilvánított mindkét témában, felhívott legjobb gyakorlatokra, rámutatott problémákra az igazságügyi együttműködés szemszögéből; összességében a legfőbb ügyészi tapasztalatok alapján értékes információkat szolgáltatott az EU döntéshozók számára. Az ülésről szóló jelentést a Tanács 17.457/11, COPEN 338, Eurojust 200 dokumentuma tartalmazza.

A 2011. évi prioritásoknak megfelelően az új EH hazai átültetése körében kiadásra került az Eurojust nemzeti koordinációs rendszer (ENKR) létrehozásáról szóló 17/2011. (VIII. 19.) LÜ utasítás, majd végrehajtására a nemzeti tag részéről a főosztályvezetői körlevél. Az ENKR októberben megtartotta első ülését, koordinációs platformként azon EU hálózatok hazai kontaktpontjai között, amelyek döntően az Eurojust égisze alatt működnek.

A Kollégium heti plenáris üléseinek a nemzeti tag 2011-ben is aktív résztvevője volt mind jogi, mind menedzsment területen. A különböző munkacsoportokban való tevékenység körében a korábbi évhez hasonlóan prioritásnak tekintette az Eurojust jövője Task Force-ban végzett munkát, hiszen az Eurojust jövőjéről folyó vita más oldalról a nemzeti ügyészségek jövőjéről is szól, közelebbről az EU végrehajtó hatalomhoz (Bizottság) való viszonyukról. Az Eurojust felépítésének, irányításának vagy a nemzeti tagok státuszának rendelettel megváltoztatása jelentősen érintheti ezt a viszonyt.

Az Európai Igazságügyi Hálózat (EJN) ügyész kontaktszemélye 2006 óta – az EU-ban példaértékű szervezeti megoldásként – a nemzeti tag által vezetett osztályon működik, akit az új EH alapján a legfőbb ügyész 2011 elején a nemzeti tag helyettesi és az Eurojust nemzeti levelezői feladatokra is kinevezett. 2011 áprilisától távolléte miatt EJN kontaktszemélyként a nemzeti tag ügyész asszisztense helyettesíti. Az EJN a jogsegélyügyek intézésében igen hasznos együttműködési mechanizmus, közreműködését egyre több hazai és külföldi ügyész igényli. 2011-ben nem volt nyilvántartás a szóban nyújtott segítség eseteiről, az írásbeli (e-mail) kérések száma azonban megközelítette a

200-at. A megkeresések általában az illetékes külföldi hatóság azonosítására, külföldi jogról való tájékoztatásra, a jogsegély teljesítésének állása iránti érdeklődésre és más hasonló praktikus kérdésekre irányulnak.

7. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1. Az ügyészség személyügyi helyzete

7.1.1. Az ügyészség személyügyi és létszámhelyzetében több jogszabály-módosítás 2011-ben lényeges változást hozott.

Az egyes jogállási törvényeknek az Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi LXXII. törvény értelmében – 2012. január 1-jei hatállyal – módosult a 2011-ben még hatályos ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészségi adatkezelésről szóló 1994. évi LXXX. törvény (Üsztv.), majd ezzel azonos szabállyal fogadták el a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészségi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvényt (Üjt.).

Az Alaptörvény alapján a legfőbb ügyész kivételével az ügyész szolgálati jogviszonya a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésével megszűnik.

Ugyanakkor Magyarország Alaptörvényének Átmeneti Rendelkezései, valamint az Üjt. átmeneti rendelkezéseket is rögzít annak érdekében, hogy a hatályba lépés időpontjáig a felső korhatárt már betöltött, illetve azt 2012-ben betöltő ügyészek felmentése lépcsőzetesen, hat hónapos felmentési idő biztosításával történhessen meg. Ennek alapján, ha az ügyész a nyugdíjkorhatárt 2012. január 1-jét megelőzően betöltötte, szolgálati viszonyát felmentéssel – végkielégítés, felmentési tilalom és korlát nélkül – kell megszüntetni. A felmentés idejének kezdő időpontja 2012. január 1., záró időpontja pedig 2012. június 30., és az ügyész szolgálati jogviszonya 2012. június 30-ával szűnik meg.

A változás folytán, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltésével, 2012. I. félévében 78 ügyész fejezi be hivatásának gyakorlását. A szolgálati viszony megszüntetését célzó intézkedéseket már 2011-ben, előzetesen meg kellett tenni. Ugyancsak előre kellett gondoskodni a teljes felmentési időre munkavégzés alól mentesítettek pótlásáról.

Az Üsztv. az említett rendelkezéseken kívül is változott 2011-ben. Az egyes törvényeknek a bíróságok hatékony működését és a bírósági eljárások gyorsítását szolgáló módosításáról szóló 2010. évi CLXXXIII. törvény 167. §-a értelmében, az Üsztv. új 3. melléklete szerint, az ügyészek 2011. február 1-jét követően 10 fizetési fokozat helyett 14 fizetési fokozatba sorolhatók. Ez a hosszú szolgálati idővel rendelkező ügyészek körében eredményezte az illetmények emelkedését.

Az engedélyezett ügyészi létszám – a korrupcióval és a megbízhatósági vizsgálattal kapcsolatos feladatok ellátására kapott 55 ügyészi és 32 nem ügyészi álláshellyel együtt – 2011. január 1-jén 1.983 volt, amely 2011. december 31-ig 1.947-re csökkent. A csökkenés oka, hogy a megnövekedett feladatokra tekintettel, az ügyészi utánpótlás folyamatos biztosítása érdekében 36 betöltetlen ügyészi álláshelyet 130 fogalmazói álláshellyé kellett átalakítani.

A 2011. év végén a betöltött ügyészi létszám 1.786 volt, a betöltetlen álláshelyek száma pedig az előző évi 165-ről 128-ra változott. Ez 8,6%-os létszámhiányt mutat, ami 2010-ben 9,6% volt. A magas hiány – a már említetteken kívül – a kötelező tárgyalási részvétel miatt a 2010 decemberében megnyílt ügyészi álláshelyekkel és az utánpótlás hosszú időt igénylő felkészítésével hozható összefüggésbe.

2011-ben 88 ügyészi és 190 fogalmazói álláshelyre írtunk ki pályázatot.

Az ügyészi kinevezések száma 77, míg a megszűnéseké 47 volt. Az előző évi 120 kinevezéshez képest ez lényegesen alacsonyabb, míg a megszűnések száma közel azonos volt 2010-ben és 2011-ben is. A megszűnéseknél – mint az előző időszakokban – most is a természetes okok domináltak.

2011-ben 140 engedélyezett ügyészségi titkári álláshellyel rendelkezünk, melyből 91 volt betöltve. Az ügyészségi titkárok körében 2011-ben 57 kinevezéssel szemben a szolgálati viszony megszűnések száma 3 volt (2010-ben 38 kinevezésre 2 megszűnés jutott).

A 2011. évi ügyészségi fogalmazói létszám 310 volt, az engedélyezett 322 álláshellyel szemben. 2011-ben 170 fogalmazói kinevezés mellett mindössze 2 fogalmazónak szűnt meg az ügyészségi szolgálati viszonya (2010-ben 94 kinevezés és 2 megszűnés volt).

A tárgyévben a fegyelmi eljárások száma 24 volt, az előző évi 12-vel szemben. A kiszabott fegyelmi büntetések széles skálán mozogtak. A fegyelmi eljárások száma az ügyészi szervezet létszámához viszonyítva nem tekinthető jelentősnek. A kiszabott fegyelmi büntetések közül még mindig az enyhébb súlyúak dominálnak.

7.1.2. A katonai ügyészi szervezet zavartalan, zökkenőmentes működésének személyi feltételei úgy az egyes szervezeti egységeknél, mint a katonai ügyészi szervezet egészénél a 2011-es esztendőben is biztosítottak voltak.

2011. április 1-jével a katonai ügyészi szervezet rendszeresített és meglévő létszáma a következő volt:

67 ügyész, további
32 nem ügyész tiszt és tiszthelyettes,
72 polgári állományú ügyészségi alkalmazott (tisztviselő, írnok, fizikai alkalmazott).

A 12%-os létszámhiányt a katonai ügyészek szakmai elhivatottsága, a magas szintű hivatástudat kompenzálta.

Mind az átlagéletkor, mind pedig az ügyészi kinevezést illetően fiatal az állomány összetétele: 33 ügyész 40 év alatti, illetve 39-en 15 éven belül kaptak ügyészi kinevezést.

A katonai ügyészi szervezet munkaerő-megtartó képessége hagyományosan jó, a korábbi évekhez hasonlóan 2011-ben is minimális volt az eltávozottak száma.

Az évek óta fennálló, szinte változatlan személyi összetétel a garanciája a színvonalas, igényes munkavégzésnek.

Az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdése szerint az ügyész szolgálati viszonya az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig állhat fenn. A 62 év feletti ügyészek közül 4 magasabb vezető állású katonai ügyész 2011. december 31-i hatállyal szolgálati nyugállományba vonult.

A 2011. évben megkezdődött a katonai ügyészi szervezet teljes integrálódása a Legfőbb Ügyészségbe. A személyi beszélgetések végrehajtása után 2012. január 1-jei hatállyal 63 katonai ügyész; egy katonai ügyészségi titkár és katonai ügyészségi fogalmazó, 25 hivatásos (tiszt, tiszthelyettes) került a Magyar Honvédség rendelkezési állományába és vezénylésre a Legfőbb Ügyészségre. 68 polgári alkalmazott kinevezés módosítással került a Legfőbb Ügyészségre.

Szolgálati nyugállományba vonult év közben egy katonai ügyész és 4 ügyészségi alkalmazott.

A szervezeti változás közben pályázat útján 2011. október 1-jei hatállyal felvételre került 2 ügyészségi fogalmazó, illetve egy 2010-ben leszerelt katonai ügyész 2011. december 1-jével reaktiválásra (visszavételre került) a Magyar Honvédség hivatásos állományába és katonai ügyészként a Debreceni Katonai Ügyészségre került beosztásba.

2011. december 1-jei hatállyal 3 szerződéses tiszthelyettes hivatásos állományba került kinevezésre. Egy nem ügyész hivatásos katona a Magyar Honvédségnél felajánlott beosztást elfogadta, így ő 2012. január 1-jével nem került a Legfőbb Ügyészség állományába.

A katonai ügyészi szervezet fegyelmi helyzete az elvárásoknak megfelelően jó volt. 3 fő részesült fegyelmi felelősségre vonásban.

7.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése

7.2.1. 2011-ben az oktatási-képzési tevékenység fókuszában az utánpótlás (az ügyészségi fogalmazók és az ügyészségi titkárok) ügyészi hivatásra való

felkészítése, az ügyészek szakmai továbbképzése és az idegen nyelvi képzés állt.

Az ügyészi szervezet képzési és továbbképzési programjainak megvalósítása az éves képzési és továbbképzési tervnek megfelelően történt, 2011-ben az ügyészségi alkalmazottak csaknem 50%-a (ezen belül a fogalmazók 89%-a) részese volt a továbbképzés valamely formájának.

Működésének hatodik évébe lépett az ügyészségi fogalmazók és titkárok intézményes képzésének keretét adó Magyar Ügyészképző Központ (MÜK). A MÜK keretében négy féléves egységes tematika és képzési program alapján sikeresen folyik a fogalmazók jogi szakvizsgára való elméleti felkészítése, amely jól kiegészíti a területi ügyészségeken az instruktorok által irányított gyakorlati ismeretszerzést.

2011-ben a központi képzés keretében 4 évfolyam számára, 7 csoportban, összesen 15 oktatási héten volt tanfolyam a Balatonlellel Oktatási Központban. Az előadásokat az ügyészi szervezet nagy szakmai tapasztalattal és elméleti felkészültséggel rendelkező ügyészségi vezetői és ügyészei tartották, díjazás nélkül. Előadásait belső hálózatunkon elektronikus formában is elérhetővé tettük a hallgatók számára.

A MÜK keretében folytatódott az ügyészségi titkárok szervezett képzése is: számukra két 5 napos tanfolyamot tartottunk, amelyen összesen 80 – büntetőjogi szakágban szolgálatot teljesítő – titkár vett részt. Az ügyészi hivatásra felkészülésben fontos ismeretek kaptak hangsúlyt: etika, retorika, kriminalisztika. A napi munkában jól hasznosítható tréningelemek is szerepeltek a képzésben (pl. konfliktuskezelés).

A fogalmazók és titkárok továbbképzéséhez hozzájárultak mindazok a rendezvények, pályázatok, amelyeken lehetőségük nyílt a részvételre (Szakmai Tudományos Konferencia, Kozma Sándor Tudományos Pályázat, tanfolyamok, külföldi konferenciák stb.).

Az ügyészek továbbképzése kiemelt területe az oktatási tevékenységnek, s egyben az ügyészi szervezet szakmai irányításának egyik meghatározó fontosságú és az eredményességet is befolyásoló eszköze. 2011-ben 15 központilag tervezett tanfolyamot tartottunk, mintegy 400 ügyész részvételével.

A három egyhetes szakaszból álló kriminalisztikai tanfolyam elvégzése után 48 ügyész, illetve ügyészségi titkár kapott bizonyítványt. Központilag szervezett képzésben vettek részt többek között a nyomozó ügyészségek vezetői, a fellebbviteli főügyészségi ügyészek, a gyermek- és ifjúságvédelmi szakterület ügyészei, a személyügyi és továbbképzési feladatokat ellátó ügyészek, a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészek, a büntetőjogi, a magánjogi és közigazgatási jogi főügyész-helyettesek, valamint a főügyészségi sajtószóvivők. Kiemelt téma volt a

korruptió elleni küzdelem, mely témakörben a Nemzeti Nyomozó Iroda speciális képzésén részt vett további 55 ügyész.

A nemzetközi bűnügyi együttműködés intézményessé válása és a külföldi képzési lehetőségek bővülése miatt egyre nagyobb jelentőséggel bír az idegennyelv-tudás. Az év végén az ügyészek 60,2%-a rendelkezett magas szintű idegennyelv-ismerettel. A legfőbb ügyészségi ügyészek tekintetében ez 61%, a területi ügyészségek ügyészeinél 60,3%, a titkároknál 100%, a fogalmazók között 96,5%. (2010-hez képest az emelkedés 2,2%, amely elsősorban az újonnan kinevezett ügyészek idegennyelv-tudására vezethető vissza.)

Az ügyészségi alkalmazottak közül 2011-ben 786 angol nyelvből, 543 németből, 78 francia nyelvből, 266 pedig egyéb nyelvből rendelkezett közép- vagy felsőfokú nyelvvizsgával. (Munkaidő-kedvezményel, illetve a jogi szaknyelvi tanfolyamokon részben tandíjátvállalással támogattuk az ügyészségi alkalmazottak angol, német és francia nyelvtanulását.)

A szakmai továbbképzés fontos része az ügyészek posztgraduális tanulmányainak támogatása. Az egyetemek jogi karainak posztgraduális képzésében az ügyészségi alkalmazottak mintegy 30%-a, összesen 544 ügyész szerzett eddig – főként gazdasági büntetőjogi, kriminalisztikai, környezetvédelmi, illetve Európa jogi – szakjogász oklevelet. A másoddiplomások száma annak ellenére is nőtt, hogy a globális pénzügyi válság következtében az ügyészi szervezet központi költségvetésből származó pénzügyi forrásai szűkültek, így a tanulmányok hivatali támogatása csökkent.

7.2.2. A lehetőségekhez mérten tudatos és tervszerű szakmai és nyelvi képzés eredményeként 15 katonai ügyész rendelkezik szakjogász másoddiplomával, illetve 45 közép-, 3 pedig felsőfokú nyelvvizsgával.

8. Az ügyészségi informatika

Az informatika mára szerteágazóan beépült a jogi munkafolyamatokba. A hatékony igazságszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen a gyors, megbízható, illetve folyamatos információcsere.

Az ügyészségi informatikai stratégia kiemelt feladatként kezeli az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, a társszervekkel való informatikai együttműködéseink fejlesztését, az adminisztrációs munkaterhek csökkentését, az ügyészség munkáját támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

Az ügyészség országos, minden telephelyet érintő táv-adatátviteli hálózatot (Praetor Net) működtet. Ennek szolgáltatásai kiterjednek az internet elérésére, a gyors információ-átadást biztosító elektronikus levelezésre,

ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetőleg külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére.

A feladatok bővüléséhez, a szervezeti változásokhoz, a katonai ügyészség integrációjához kapcsolódóan 2011-ben mintegy 15%-os bővítést hajtottunk végre az informatikai eszközállományban. Így jelenleg 4.000-et meghaladó számú ügyészségi alkalmazott éri el – saját munkaadalmán keresztül, jogosultságainak megfelelően – e hálózatot, mely folyamatosan képes biztosítani az alkalmazások, adatok on-line elérését.

A hálózati munkaadalmak biztosításánál célként kezeltük, hogy a rendelkezésre álló elektronikus dokumentumok az ügyészségen kívül is elérhetők legyenek, az ügyészek az elektronikus iratokat pl. a tárgyalóteremben is kezelhessék. Olyan eszközök beszerzését valósítottuk meg, melyek az irodai munkavégzést a meglévő monitorok és egyéb perifériák használatával, az irodán kívüli tevékenységet mobilitásukkal támogatják.

Minden ügyészségi szervezeti egységnél lehetőség van a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala adatfeldolgozó rendszereiből, a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága fogvatartotti rendszeréből történő lekérdezésre. 2011-ben az ügyészség megteremtette a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat eSzolgálati Jegy Rendszeréhez történő csatlakozás feltételeit.

A szabálysértési hatóság által elrendelt elővezetés határozatába történő ügyészi elektronikus betekintés 2012. január 1-jétől hatályba lépő előírására tekintettel kialakítottuk a jogi és technikai feltételeket.

2011-ben az informatikai beruházásokra, fejlesztésekre rendelkezésre álló összeg felhasználásával folytattuk a korszerűtlen, jelentős üzemeltetési gondokat okozó szerverek cseréjét. Ekként gazdaságosabb üzemeltetést és megfelelő biztonságot nyújtó struktúra kialakítása valósult meg. A maximális adatbiztonság eléréséhez naprakészen aktualizáltuk a hálózat védelmét és biztonságát garantáló rendszereinket, frissítettük a szolgáltatásokat biztosító központi rendszereket, munkaadalmakat. A jogszabályi változásokat követve folyamatosan korszerűsítettük a saját fejlesztésű ügyviteli, nyilvántartó és statisztikai rendszereinket.

Folytattuk az Elektronikus Közigazgatás Operatív Programban (EKOP) megvalósuló „Ügyészségi eljárások elektronizálása” projektünket. Olyan rendszer létrehozását és bevezetését kezdtük el az ügyészségen, mely alkalmas az ügyészségre érkező, itt létrehozott, illetőleg innen továbbított elektronikus iratok hiteles, jogszabályoknak megfelelő kezelésére. 2011-ben lefolytattuk az elektronikus irat- és dokumentumkezelő rendszer megvalósításának közbeszerzési eljárását. A rendszer kidolgozása folyamatban van. A nyertes pályázó által végzett munkával párhuzamosan megkezdttük az ügyészségi szakrendszerek előkészítését az EKOP projekt során kialakítandó rendszerrel történő összekapcsolásra.

Az ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatokat feldolgozva létrehozott – adatbázis analízisét, az összefüggések felderítését végző rendszert működtet. Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával az ügyészség évente növekvő számú, több tízezer személy vonatkozásában szolgáltat adatot a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése nyomán.

Saját fejlesztésű ügyviteli alkalmazásaink naprakész információt képesek adni az ügyészség büntetőjogi, magánjogi, törvényességi felügyeleti tevékenységéről, illetve a nyilvántartott adatok alapját képezik azoknak a központilag ellenőrzött és jóváhagyott információs rendszereknek, melyek részesei a Kormány Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programjának (OSAP).

2011-ben megkezdődött az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyÜBS) elektronikus rendszerének tesztje. Az ügyészség is tagokat delegált az ENyÜBS Ellenőrzési Munkacsoportba, melynek feladata az adatszolgáltatás ellenőrzése, ekként a gyűjtött adatok minőségének javítása. A munkacsoport vizsgálta a magánindítványokat, a gyermekkorú elkövetők adatainak kezelését, a saját hatáskörű feljelentés elutasításokat, a nyomozás megszüntetéseket, a járulékos cselekmények elszámolását a lopások során.

Az ügyészség papír alapú kiadványokon, illetve elektronikus formában is megjelenteti a bűnözés, a bűnüldözés, a vádképviselet, illetve az ügyészségi tevékenység tematikus adatait. A közvélemény mellett tájékoztatást adtunk az Országgyűlés elnökének és alelnökeinek, az Alkotmánybíróság és az Országos Igazságszolgáltatási Tanács elnökeinek, az Országgyűlés bizottságainak, a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, minisztériumoknak, valamint az országgyűlési biztosoknak.

Az ügyészség 2011-ben is teljesítette a közérdekű információk szolgáltatásának törvényes kötelezettségét.

Honlapunkon (<http://www.mklu.hu>) a törvény által előírtakon túlmenően folyamatosan közzétettük a közbeszerzéssel kapcsolatos hirdetményeket, illetőleg – a tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó – tájékoztatásokat, statisztikai adatokat, megtalálható az Ügyészségi Közlöny és tájékoztatás nyerhető a hatályos irányító intézkedésekről.

Az ügyészség folyamatosan szolgáltatott statisztikai adatot szervezetén kívülről érkező eseti megkeresésre. Ezek zöme minisztériumok, társszervek részére történt adatközlés, de ugyancsak jelentős a tudományos kutatásokhoz, a nemzetközi szervezetek, illetve a sajtó, média részére adott adatok aránya.

A Legfőbb Ügyészség munkatársai több tárcaközi bizottság munkájában vesznek részt és szolgáltatnak azok munkaanyagaiba statisztikai adatokat.

Ilyen volt például a távközlési adatok megőrzésével kapcsolatos EU irányelvhez kapcsolódó adatszolgáltatás és a MONEYPOL ország-vizsgálattal összefüggő feladatok tárgyában megalakult Tárcaközi Bizottságban való részvétel.

Nemzetközi együttműködésünk kapcsán kiemelendő, hogy az Eurojust belső ügyviteli rendszerével való kapcsolatteremtés terén kiemelkedő eredményeket értünk el. 2011-ben létrehoztuk az Eurojusttal folytatott, közvetlen, titkosított levelezés feltételeinek megfelelő hardver kapcsolatot, valamint az ügyészi szervezetben bevezetésre került az Eurojust adatszolgáltatás igényeinek megfelelő, automatikus feldolgozásra is alkalmas űrlap-rendszer.

Az ügyészség látja el a nemzeti képviselőket az Eurostat Statistics on Crime, Victimization and Criminal Justice munkacsoportjában.

9. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

9.1. Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten 32.091,4 millió forint eredeti kiadási előirányzat állt rendelkezésre, amely 3.559,1 millió forinttal, 12,5%-kal nőtt az előző évi előirányzathoz képest. A kiadási előirányzat növekedésének oka a támogatási előirányzat 3.552,1 millió forintos, illetve a saját bevétel 7,0 millió forintos emelkedése.

A fejezet támogatási előirányzatát növelte a 2011. évben jelentkező új feladatok forrásigénye:

- az Alkotmánybíróság 72/2009. (VII. 10.) AB határozata alapján a tárgyaláson való kötelező ügyészi részvétellel összefüggő többletfeladathoz kapcsolódó létszámfejlesztés szintrehozása 2.513,1 millió forinttal,

- az egyes rendészeti tárgyú és az azokkal összefüggő törvények módosításával meghatározott új feladatkör – megbízhatósági vizsgálat törvényességi felügyelete – támogatási igénye 360,0 millió forinttal,

- a korrupció és más, a közélet tisztaságát sértő, valamint a hivatali bűncselekmények elleni küzdelem jelentős részének kizárólagos ügyészségi hatáskörbe tartozó feladat ellátásához szükséges személyi feltételek (55 fő) és ehhez kapcsolódó elhelyezés biztosításának támogatási igénye 988,8 millió forinttal,

- törvényi kötelezettségen alapuló, az ügyészségi alkalmazottak három évenkénti kötelező előresorolásának támogatási igénye 240,0 millió forinttal.

A fejezet támogatási előirányzatát csökkentette:

- a tételes egészségügyi hozzájárulás kivezetésének hatása 7,9 millió forinttal,

- a jutalom előirányzat elvonás hatása 309,0 millió forinttal,

- a cafetéria rendszer egységesítése – juttatás összege bruttó 200 ezer Ft/fő/év – miatti elvonás hatása 66,9 millió forinttal,

– az állományba nem tartozók juttatásainak 20%-os csökkentése 12,7 millió forinttal,

– intézményi dologi kiadások 5%-os csökkentése 153,3 millió forinttal.

A tárgyév folyamán a különböző jogcímenek végrehajtott előirányzat módosítások következtében a módosított kiadási előirányzat 33.685,2 millió forintra emelkedett.

Kormány hatáskörben végrehajtott előirányzat-módosítások:

– a központi költségvetés céltartaléka terhére biztosított 124,7 millió forint többlet-támogatás a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2011. évi kompenzációjának fedezetére,

– a központi költségvetés rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartaléka terhére a korrupció elleni küzdelem ellátásához szükséges 2011. évben megindított intézményi beruházások fedezetére 800,0 millió forint.

A fejezetet irányító szerv, valamint a költségvetési szerv hatáskörében végrehajtott előirányzat-módosítások:

– a 2010. évi előirányzat maradvány igénybevétele 497,8 millió forint,

– támogatásértékű működési és felhalmozási bevételek megvalósulása az EKOP pályázat keretében, összesen 77,2 millió forint,

– fejezetek közötti előirányzat átadás-átvétel (bírószágok, rendőrség, KIM) alapján a támogatási előirányzat csökkenése, 5,4 millió forint,

– bevétel teljesítéséhez kapcsolódó előirányzat-módosítás 99,5 millió forint.

A fejezetnél a kiegyensúlyozott likviditási feltételeket egész évben sikerült biztosítani. Nagyobb hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés zavartalan feltételeinek megteremtése, az informatikai eszköz-ellátottság szinten tartása, illetve javítása, a birtokba vett új épületek területi növekedésével, modern infrastruktúrájával együtt járó megemelkedő üzemeltetési költségek megfelelő biztosítása.

A 2011. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott, a kiadások forrását mintegy 98,1%-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben az előző évi előirányzat maradvány igénybevétele (1,5 %), és mindössze 0,4%-ban a saját bevétel biztosította.

A beszámolási időszakban rendelkezésre álló támogatási előirányzat a Magyar Államkincstár által 100%-ban finanszírozásra került.

A felhasznált előirányzatból – az előző évekhez hasonlóan – 84,2%-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki, mindössze 3,8% jutott a fejlesztésre, 12% pedig az üzemeltetési kiadásokra került felhasználásra.

Személyi juttatásra 20.417,9 millió forint felhasználása történt meg, amelyből 14.037,1 millió forint volt a rendszeres személyi juttatás, 6.056,7

millió forint a nem rendszeres személyi juttatás, és 324,1 millió forint a külső személyi juttatás.

A nem rendszeres személyi juttatásokra 6.056,7 millió forint kifizetése történt meg, melyek döntően a következő jogcímenek kerületében kerültek elszámolásra: jutalom 1.964,2 millió forint, jubileumi jutalom 430,8 millió forint és az ügyészség cafetéria szabályzatában meghatározott juttatásokra bruttó 200 ezer/Ft/fő keret alapján.

Az ügyészségi alkalmazottak lakáshoz jutásának feltételeit, deviza alapú hitelük végtörlesztését 2011. évben 97,0 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 83 fő részesült átlagosan 1.169 ezer forintos támogatásban.

Dologi kiadásokra 3.664,8 millió forint felhasználás történt, amely 110,4 millió forinttal alacsonyabb, mint az előző évi felhasználás. Az üzemeltetési költségek – az áremelkedések, valamint a létszámnövekedések miatti fejlesztésekkel bővülő új, vagy felújított épületek területnövekedése miatt – az előző évekhez hasonlóan emelkedtek, megtakarítást a kommunikációs szolgáltatások területén sikerült elérni. Jelentősen csökkent a beruházásokhoz kapcsolódó fordított áfa befizetési kötelezettség, valamint az ügyészség cafetéria szabályzata alapján biztosított juttatások után fizetendő munkáltatót terhelő személyi jövedelemadó befizetések összege.

A dologi kiadások 9,5%-át a szakmai feladat ellátásához szükséges irodaszerek, nyomtatványok, a tevékenységet segítő könyvek, közlönyök, egyéb információhordozó eszközök beszerzésére, 8,2%-át az ügyészségi országos számítógépes hálózat üzemeltetésére, 6,5%-át szakértői díjakra, védői díjakra, fordítási és tolmácsolási kiadásokra, közbeszerzési eljárások bonyolítási díjára fordítottuk.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 16.006,0 millió forint volt, amely 191,8 millió forinttal haladta meg az előző évi időszak záró értékét.

A vagyonváltozáson belül legnagyobb mértékben – az év közben megvalósult felújítások és rekonstrukciók nyomán 948,7 millió forinttal – az ingatlanok mérleg szerinti értéke emelkedett. Jelentősen nőtt a járművek – 143,3 millió forinttal – és kismértékben az immateriális javak – 10,2 millió forinttal – nettó értéke. A gépek, berendezések, és felszerelések eszközcsoportban az eszközbeszerzések értéke elmaradt az elszámolt értékcsökkenés és egyéb állománycsökkenés értékétől, így az eszközcsoport mérleg szerinti értéke jelentősen, 347,7 millió forinttal csökkent.

A befejezetlen beruházások állománya 604,4 millió forinttal csökkent, a befektetett pénzügyi eszközök állománya (lakáskölcsön) 41,7 millió forinttal nőtt.

2011-ben a fejezetnél felhalmozási kiadásokra 1.820,0 millió forintos eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely az év közbeni előirányzat változások hatására – döntően az előző évi maradvány – 2.568,9 millió forintra módosult.

Intézményi beruházásra fordítható eredeti előirányzat 1.780,0 millió forint, mely az év közbeni előirányzat módosítások hatására 2.444,2 millió forintra emelkedett. A módosítás forrása elsősorban az előző évi előirányzat-maradvány igénybe vétele, továbbá a kiemelt előirányzatok közötti előirányzat átcsoportosítás volt.

Felújításra mindössze 30,0 millió forint eredeti előirányzattal rendelkezett a fejezet, amely az évközi módosításokkal 31,7 millió forintra emelkedett.

Egyéb intézményi felhalmozási kiadásra 10,0 millió forint állt rendelkezésre. Az előirányzat a munkáltató által biztosított kamatmentes munkáltatói kölcsön tárgyévve tervezett finanszírozását biztosította, amely a deviza alapú hitelek végtörlesztéséhez kapcsolódó munkáltatói kölcsön fedezetének biztosításával 93,0 millió forintra emelkedett.

A felhalmozási kiadásokon rendelkezésre álló forrásokat 100%-ban lekötöttük. Ezen előirányzatoknál 1.404,2 millió forint előirányzat maradvány keletkezett, melynek 57,0%-át a központi költségvetésből év végén biztosított beruházási előirányzat lekötése és a tárgyéven túli felhasználása indokolja.

A tárgyévben a fejezetnél a következő jelentősebb beruházások finanszírozása valósult meg:

Beruházás értéke	(millió forintban)
Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség rekonstrukciója	308,9
Számítástechnikai beszerzések	163,2
Budapest, Könyves K. krt. 38. terveztetése	37,3
Sátoraljaújhelyi Városi Ügyészség részére új épület vásárlása	43,9
Pécs, Rákóczi út 50. ingatlan vásárlása, terveztetése	91,3
Budapest, Markó u. 16. irattároló kialakítása	9,9
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség iroda rekonstrukció	10,9
Fővárosi Főügyészség Akadémia utcai épület felújítása	24,3

Járműállományunk 2011. évben korszerűsödött: 40 db új személygépkocsi, 1 db terepjáró, illetve 1 db kishaszonjármű beszerzésére került sor összesen 197,4 millió forint értékben.

Az ügyészi szervezet a korábbi években bevezetett takarékosági intézkedések érvényesítésével gazdálkodott 2011-ben is. A fejezet a szakmai feladatellátás alapvető személyi és tárgyi feltételeinek biztosításán túl kiemelt

figyelmet fordított a folyamatos működés és likviditás feltételeinek megteremtésére is.

9.2. A Honvédelmi Minisztérium fejezeten belül önálló címként szereplő katonai ügyészség részére a honvédelmi tárca a 2011. év elején 1.162,5 millió forint költségvetési előirányzat keretét biztosított a személyi juttatások kifizetésére, a munkaadókat terhelő járulékok befizetésére, valamint a napi működéshez szükséges dologi (logisztikai és pénzügyi) kiadások fedezetére. A honvédelmi tárca irányító szervi előirányzat változásként 57,8 millió forintot biztosított pótelőirányzatként év közben.

A módosított előirányzat – amely teljes egészében támogatással került biztosításra – 1.223,9 millió forint volt, melynek felhasználása, teljesítése 99,6%-os.

A katonai ügyészség alaprendeltetési feladatainak végrehajtásához szükséges dologi kiadásokra pótelőirányzattal együtt 93,5 millió forint került jóváhagyásra. A dologi kiadások teljesítése 100%-os volt, melyet támogatásértékű működési kiadás pótelőirányzattal értünk el.

Központi intézkedés alapján a dologi kiadásokból 13 millió forint zárolásra, illetve megvonásra került év elején, majd 2011 májusában a miniszteri tartalékból 6,5 millió forintot biztosítottak a működéshez.

A dologi kiadásokból történt megvonás miatt már november hónaptól gondot jelentett az előirányzat, illetve pénzeszköz hiánya. A katonai ügyészség megszűnése, integrálódása keretében év végén 9 millió forint kifizetetlen számlát adtunk át a jogutód HM szervnek.

A katonai ügyészség megszűnésével a szolgálati személygépjárművek, fegyverzettechnikai anyagok visszaadásra kerültek a Magyar Honvédség tulajdonába. A szervezet által használt irodai bútorzat, berendezési tárgyak, híradás- és számítástechnikai anyagok térítésmentesen átadásra kerültek a Legfőbb Ügyészség részére.

10. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

10.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége

Az ügyészek megbecsült résztvevői a jogi tudományos közéletnek. A Jogtudományi Közlönyben, a Magyar Jogban, az Ügyészek Lapjában, a Belügyi Szemlében és más szakmai-tudományos folyóiratokban rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik. Az Ügyészek Lapja 2011-ben külön számot adott ki, melyben a Szakmai Tudományos Konferencián elhangzott 15 legjobb előadás szerkesztett változata kapott helyet. Számos ügyész szakkönyvek, egyetemi tankönyvek és más felsőfokú oktatási kiadványok szerzője. Az ügyészek közül 17 fő rendelkezik tudományos fokozattal, egy fő

sikeresen szerepelt az MTA-n a DSc (MTA doktora) cím megszerzésére irányuló nyilvános védésen, 33 ügyész, titkár (jelenleg alügyész), fogalmazó pedig – önerőből – különböző doktori iskola hallgatója. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain, más felsőfokú oktatási intézményekben és posztgraduális szakokon közel 70 ügyész oktat.

10.2. Az Országos Kriminológiai Intézet

Az Országos Kriminológiai Intézet az ügyészség tudományos és kutató intézményeként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, valamint a bűnözés és bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával. Az Intézet munkáját segítő és ellenőrző Tudományos Tanácsban a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemek jogi karai és a bűnüldözésben érintett főhatóságok magas rangú képviselői foglalnak helyet. Az Intézetben végzett kutatások eredményeit és az itt kidolgozott javaslatokat rendszeresen hasznosítják az érdekelt szervek.

Az Intézet kutatói közül 13-nak van tudományos fokozata. A kutatók közül egy akadémiai doktori, tizenkettő pedig kandidátusi, illetve Ph.D fokozattal rendelkezik, míg két kutató habilitált egyetemi tanár.

Az OKRI kutatások eredményei – különösen az általa kezdeményezett kutatások körében – a Legfőbb Ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak, emellett, különösen a kriminálprevenció és a kriminálpolitika területén a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét is gazdagítják, s hasznosulnak az egyetemi, főiskolai oktató munkában, valamint a posztgraduális képzésekben is.

A kutatók a tárgyévben összesen 78 publikációt jelentettek meg, ebből tizenhetet idegen nyelven (ezek közül kilenc külföldön jelent meg). A publikációk között egy monográfia és 6 könyvfejezet szerepel, 26 tanulmány tudományos szaklapban, 11 értekezés a Kriminológiai Tanulmánykötetben, 7 tudományos cikk különböző konferenciái kötetekben jelent meg.

Az Intézet kutatói 2011-ben különböző konferenciákon és szakmai fórumokon összesen 169 előadást tartottak, amelyekből 52 hangzott el idegen nyelven, 27 külföldi konferencián.

Az OKRI-ban a tárgyévben összesen 57 kutatási program folyt. Ezek mintegy kétharmada jellemzően rövid, egy éven belül befejeződő, a többi hosszabb (2-3 évre tervezett) kutatási feladat. A tárgyévben zajló programok közül 35 kutatás fejeződött be. A teljesség igénye nélkül a következő főbb kutatásokra került sor:

I. A Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások:

– A korrupció mérésének problémái, a korrupciós cselekmények latenciája. A büntetőeljárások kezdeményezésének gyakorlata az ellenőrzésre, felügyeletre jogosult hatóságok részéről a korrupciós jellegű büntettek körében.

- A lelátói erőszak kriminálszociológiai aspektusai.
- A gyűlölet-bűncselekmények elemzése.
- A fogvatartotti szubkultúra (prioritások, értékek), illetve a szubkultúra és a rendkívüli események összefüggéseinek vizsgálata férfiak és nők körében.
- A 2010. évi CLXXXIII. törvény fiatalkorúak bíróságára vonatkozó rendelkezéseinek összevetése a nemzetközi egyezményekben foglalt elvárásokkal.

II. A kiemelt kutatási főirányok keretében végzett fontosabb kutatások:

- Fővárosi szórakozóhelyek erőszakos kriminalitási helyzetének vizsgálata.
  - Látens fiatalkori devianciák és korcsoportos értékek. 12-17 éves tanuló fiatalok értékvalasztási attitűdjeinek vizsgálata.
  - Hatékonyság és adaptációs lehetőségek az iskolai erőszak megelőzésére és kezelésére.
  - A fogvatartotti szubkultúra és a totális intézmények belső rendje.
  - Drogkereskedői karrierrek II.
  - Kockázatbecslési eljárások a büntető igazságszolgáltatásban a nemzetközi gyakorlatban.
  - A rizikótársadalom kriminálszociológiája.
  - A számítástechnikai bűncselekmények kriminalisztikája.
  - A büntetőjogi felelősség aktuális kérdései.
  - A tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre ítélték longitudinális vizsgálata.
  - A mediáció lehetőségei a büntetés-végrehajtás során.

Az OKRI nemzetközi kapcsolatai több szinten és különféle formában valósulnak meg. Az egyik legrégebb, és legjobban működő kapcsolat a freiburgi Max-Planck Intézethez fűződik, amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése, és az MPI számos esetben fogad intézeti kutatót ösztöndíjasként.

Az Intézet nemzetközi tekintélyét a külföldi konferenciákon való megjelenés mellett a határokon átívelő kutatások alapozzák meg. Az elmúlt évek során számos nemzetközi vizsgálatban bizonyította az OKRI, hogy ezekben képes helytállni, és alkalmas arra, hogy egy erős, regionális szerepet is betöltő kutatóhellyé váljon. A tárgyévben egy nemzetközi pályázatban veszünk részt (MEREPS), amelyet 2008-ban nyújtottunk be és nyertünk el, és 2009. március 16-án kezdtünk meg. A nemzetközi szervezett bűnözés elleni fellépés témakörében való folyamatos szakmai együttműködésre irányadó kapcsolat van a BKA (Szövetségi Bűnügyi Hivatal, Németország) és az OKRI között.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője egy vagy több tudományos, illetve a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek (például: EU European Commission [emberkereskedelem]; EU Commission AGIS Bizottság, Managing Committee; EU COST A21 Management Committee; International Society of Criminology, Scientific Committee; EUCPN).

Tisztelt Országgyűlés!

Az előzőek alapján úgy vélem, hogy az ügyészség 2011-ben is megfelelt azoknak a kihívásoknak, amelyek elé az állandó és új feladatok, valamint a bűnözés változásai állították.

Kérem, hogy beszámolómat fogadják el.

Budapest, 2012. május 21.

LEGFŐBB
* *
ÜGYÉSZ
(Dr. Polt Péter)

Függelék

**Statisztikai táblák és ábrák
a legfőbb ügyésznek
az ügyészség 2011. évi tevékenységéről
szóló országgyűlési beszámolójához**

TÁBLAJEGYZÉK

I. A büntetőjogi szakág táblái

1. sz. tábla	Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2002-2011. években
2. sz. tábla	Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói a 2002-2011. években
3. sz. tábla	A főügyészségek ügyforgalma a 2011. évben
4. sz. tábla	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2002-2011. években
5. sz. tábla	A regisztrált bűnelkövetők számának alakulása a 2002-2011. években
6. sz. tábla	A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső) előéletű bűnelkövetők számának alakulása a 2002-2011. években
7. sz. tábla	A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása a 2002-2011. években
8. sz. tábla	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása a 2002-2011. években
9. sz. tábla	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása a 2002-2011. években
10. sz. tábla	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a 2002-2011. években
11. sz. tábla	A bűnelkövetők, a fiatalkorú bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása a 2002-2011. években

II. A magánjogi és közigazgatási jogi szakág táblái

12. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok a 2002-2011. években
13. sz. tábla	Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések a 2002-2011. években

14. sz. tábla	Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2011. évben
15. sz. tábla	Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2002-2011. években
16. sz. tábla	Elővezetések ügyészi jóváhagyása a 2002-2011. években
17. sz. tábla	Törvényességi kérelmek száma és megoszlása a 2002-2011. években
18. sz. tábla	Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések a 2002-2011. években
19. sz. tábla	Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések a 2002-2011. években
20. sz. tábla	Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2011. évben
21. sz. tábla	Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során a 2002-2011. években
22. sz. tábla	Jogszabálytervezetek észrevételezése a magánjogi és közigazgatási jogi szakágban a 2002-2011. években

III. A katonai ügyészség táblái

23. sz. tábla	A katonai büntetőeljárásban regisztrált bűnelkövetők számának alakulása a 2002-2011. években
24. sz. tábla	A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban a 2002-2011. években
25. sz. tábla	A magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása a katonai ügyészségi eljárásban a 2002-2011. években

IV. Személyügyi és költségvetési táblák

26. sz. tábla   Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának és nemek szerinti arányának alakulása a 2002-2011. években
27. sz. tábla   Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2011. évben
28. sz. tábla   Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2007-2011. években

ÁBRAJEGYZÉK

1. sz. ábra	Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben
2. sz. ábra	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2002-2011. években
3-4. sz. ábra	A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2010-2011. években
5. sz. ábra	Fokozott ügyészi felügyeleti tevékenység a 2010-2011. években
6. sz. ábra	Ügyészségi nyomozások adatai a 2010-2011. években
7. sz. ábra	Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása a 2002-2011. években

A statisztikai adatok forrásai

1. A 2. sz. összefoglaló tábla a 2-5. pontban felsorolt forrásokból tartalmaz adatokat
2. A 7/1992. Legf. Ü. utasítással bevezetett büntetőjogi számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer (OSAP 1522. nyilvántartási szám);
1., 3., 8-9. sz. táblák
3. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban nyilvántartott egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztikai rendszer (OSAP 1228. nyilvántartási szám);
4-7., 11. sz. táblák
4. A 16/2007. (ÜK. 12.) LÜ utasítással bevezetett Vádképviseleti Informatikai Rendszer (OSAP 1523. nyilvántartási szám);
10., 23-25. sz. táblák
5. A 3/2005. (ÜK. 2.) LÜ utasítással bevezetett magánjogi és közigazgatási jogi szakági számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszer;
1., 3., 12-22. sz. táblák
6. A személyügyi és továbbképzési ügyvitel rendjéről szóló 10/2008. (ÜK. 12.) együttes főv. körlevél által előírt számítástechnikai alapú nyilvántartás;
26-27. sz. táblák
7. Az ügyészség éves költségvetése és zárszámadása;
28. sz. tábla

1. sz. tábla

Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2002-2011. években

Év	Ügyforgalom összesen	1 főre jutó ügyérkezés	E b b ő l			
			Büntetőjogi		Magánjogi és közigazgatási jogi	
			s z a k á g			
			szám	%	szám	%
2002.	776 086	594	661 856	85,3	114 230	14,7
2003.	805 135	574	678 332	84,3	126 803	15,7
2004.	922 836	635	784 148	85,0	138 688	15,0
2005.	975 239	655	807 425	82,8	167 814	17,2
2006.	1 046 553	681	877 444	83,8	169 109	16,2
2007.	1 129 691	715	948 427	84,0	181 264	16,0
2008.	1 144 876	710	978 251	85,4	166 625	14,6
2009.	1 105 771	666	948 006	85,7	157 765	14,3
2010.	1 119 091	642	952 877	85,1	166 214	14,9
2011.	1 155 615	647	987 846	85,5	167 769	14,5

2. sz. tábla

Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói a 2002-2011. években
Büntetőjogi szakág

Év	Fokozott ügyészi felügyelet ^{1,2}	Nyomozás eredményesség	Vádemelések száma (személyek)	Bíróság elé állítások (személyek)	Vád-eredményesség	A 30 napon belül elintézett vádemelési javaslatok száma ³	Bv. felügyeleti ügyek
2002.	7 468	51,2	105 372	9 130	96,5	98 764	42 533
2003.	8 271	55,1	104 625	8 391	96,4	92 764	50 806
2004.	14 114	55,1	108 180	8 605	96,3	99 440	53 279
2005.	21 534	57,2	110 560	9 330	96,7	103 924	53 252
2006.	23 254	57,4	104 794	8 226	96,8	101 820	59 056
2007.	26 390	55,1	98 127	7 011	96,7	97 265	59 397
2008.	27 666	54,6	96 629	6 432	96,5	97 924	62 440
2009.	31 113	50,7	95 468	6 336	96,9	100 303	64 473
2010.	31 239	47,7	101 920	7 256	96,9	101 490	72 309
2011.	25 648	43,0	90 994	8 245	96,8	98 644	80 184

Magánjogi és közigazgatási jogi szakág

Év	Közigazgatási jogi vizsgálatok	Közigazgatási jogi intézkedések összesen ^{4,5}	Magánjogi eljárások
2002.	4 774	97 176	17 552
2003.	5 094	107 546	18 041
2004.	5 033	119 004	19 633
2005.	4 900	161 420	23 919
2006.	5 257	165 055	25 546
2007.	4 742	174 511	25 644
2008.	5 205	164 055	24 885
2009.	5 689	157 955	25 562
2010.	5 163	168 415	26 506
2011.	4 180	171 597	25 342

¹ 2003. I. félévben a bejelentések számát, a II. félévben a bejelentések és ügyészi tevékenységek számát tartalmazza.

² 2004-től a bejelentések és tevékenységek együttes számát tartalmazza.

³ 2004-től a vádemelési javaslatok és ügyészségi nyomozás befejezések együttes számát tartalmazza.

⁴ 1999. január 1-jétől az elzárások alkalmazásának korlátozása csökkentette az elővezetések számát.

⁵ 2000. március 1-jétől tartalmazza a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. tv. által megállapított ügyészi tevékenységek számát.

3. sz. tábla

A főügyészségek⁶ ügyforgalma a 2011. évben

Terület	Ügyforgalom összesen		E b b ő l			
			Büntetőjogi		Közérdekvédelmi	
	s z a k á g					
	szám	%	szám	%	szám	%
Főváros	219 344	19,7	187 338	85,4	32 006	14,6
Baranya	37 904	3,4	31 806	83,9	6 098	16,1
Bács-Kiskun	59 171	5,3	52 054	88,0	7 117	12,0
Békés	31 724	2,8	26 395	83,2	5 329	16,8
Borsod-A-Zemplén	78 735	7,1	65 408	83,1	13 327	16,9
Csongrád	53 843	4,8	47 446	88,1	6 397	11,9
Fejér	56 476	5,1	50 947	90,2	5 529	9,8
Győr-M-Sopron	31 027	2,8	25 815	83,2	5 212	16,8
Hajdú-Bihar	57 423	5,1	49 504	86,2	7 919	13,8
Heves	31 729	2,8	27 375	86,3	4 354	13,7
Jász-N-Szolnok	49 313	4,4	42 407	86,0	6 906	14,0
Komárom-Esztergom	36 797	3,3	30 058	81,7	6 739	18,3
Nógrád	22 409	2,0	20 031	89,4	2 378	10,6
Pest	116 294	10,4	104 453	89,8	11 841	10,2
Somogy	42 580	3,8	36 812	86,5	5 768	13,5
Szabolcs-Sz-Bereg	72 139	6,5	62 448	86,6	9 691	13,4
Tolna	21 667	1,9	18 579	85,7	3 088	14,3
Vas	27 321	2,4	22 073	80,8	5 248	19,2
Veszprém	31 289	2,8	25 556	81,7	5 733	18,3
Zala	32 124	2,9	26 794	83,4	5 330	16,6
Fővárosi Fellebbviteli Főü.	2 711	0,2	2 516	92,8	195	7,2
Debreceni Fellebbviteli Főü.	1 196	0,1	1 134	94,8	62	5,2
Győri Fellebbviteli Főü.	754	0,1	627	83,2	127	16,8
Pécsi Fellebbviteli Főü.	498	0,0	431	86,5	67	13,5
Szegedi Fellebbviteli Főü.	754	0,1	697	92,4	57	7,6
Összesen	1 115 222	100,0	958 704	86,0	156 518	14,0

⁶ Nem tartalmazza a Központi Nyomozó Főügyészség adatait.

4. sz. tábla

**A regisztrált bűncselekmények számának alakulása
a 2002-2011. években**

Év	Regisztrált bűncselekmények		E b b ő l	
			A bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	szám	2002. = 100%	szám	arány %
2002.	420 782	100,0	200 784	47,7
2003.	413 343	98,2	179 250	43,4
2004.	418 883	99,5	181 245	43,3
2005.	436 522	103,7	179 328	41,1
2006.	425 941	101,2	174 120	40,9
2007.	426 914	101,5	187 668	44,0
2008.	408 407	97,1	178 306	43,6
2009.	394 034	93,6	182 602	46,3
2010.	447 186	106,3	221 194	49,5
2011.	451 371	107,3	245 080	54,3

5. sz. tábla

**A regisztrált bűnelkövetők számának alakulása
a 2002-2011. években**

Év	Bűnelkövetők száma	2002. = 100%
2002.	121 885	100,0
2003.	118 145	96,9
2004.	130 182	106,8
2005.	133 790	109,8
2006.	124 171	101,9
2007.	116 161	95,3
2008.	116 584	95,7
2009.	112 830	92,6
2010.	122 529	100,5
2011.	112 895	92,6

6. sz. tábla

**A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös és többszörös visszaeső)
előéletű bűnelkövetők számának alakulása
a 2002-2011. években**

Év	Büntetett előéletű összesen	2002. = 100%
2002.	47 274	100,0
2003.	45 841	97,0
2004.	48 586	102,8
2005.	48 685	103,0
2006.	45 040	95,3
2007.	39 033	82,6
2008.	35 297	74,7
2009.	42 077	89,0
2010.	34 107	72,1
2011.	31 618	66,9

7. sz. tábla

**A külföldi állampolgárságú bűnelkövetők számának alakulása
a 2002-2011. években**

Év	Külföldi bűnelkövetők száma	2002. = 100%
2002.	4 888	100,0
2003.	5 301	108,4
2004.	6 513	133,2
2005.	7 366	150,7
2006.	5 626	115,1
2007.	4 420	90,4
2008.	4 046	82,8
2009.	3 927	80,3
2010.	4 170	85,3
2011.	4 857	99,4

A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása a 2002-2011. években

Év	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok									
	Összes elintézésre váró panasz		feljelentést elutasító	nyomozást		gyanúsítás ⁷	bűnügyi őrizet	házku- tatás	lefoglalás- sal kapcsolatos	egyéb
				felfüg- gesztő	megszün- tető					
	szám	2002. = 100%	határozat elleni panasz			elleni panasz			panasz	
2002.	43 742	100,0	3 376	247	6 330	25 334	3 214	1 046	1 827	2 368
2003.	14 525	33,2	2 525	431	4 793	-	2 721	794	1 390	1 871
2004.	10 695	24,5	1 605	860	2 885	-	2 217	739	1 160	1 229
2005.	10 133	23,2	1 693	775	2 956	-	1 924	736	1 143	906
2006.	9 592	21,9	1 903	518	3 165	-	1 662	599	927	818
2007.	25 519	58,3	2 285	91	4 155	14 084	1 601	612	1 050	1 641
2008.	34 981	80,0	2 371	49	4 387	22 385	1 868	787	1 069	2 065
2009.	38 408	87,8	2 704	313	4 893	24 433	1 868	848	1 228	2 121
2010.	46 542	106,4	3 440	1 204	6 457	28 141	2 000	1 027	1 504	2 769
2011.	47 317	108,2	3 753	1 115	6 864	28 097	1 998	1 032	1 565	2 893

⁷ Az 1998. évi XIX. tv. 196. §-a értelmében 2003. július 1-jétől 2007. május 31-ig a gyanúsítás elleni panasz: ellenvetés.

9. sz. tábla

Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása a 2002-2011. években

Év	Összes elintézésre váró panasz		másodfokon elbírált panasz ⁸	egyéb panasz ¹
	szám	2002. = 100%		
2002.	7 088	100,0	6 459	629
2003.	6 586	92,9	6 347	239
2004.	9 497	134,0	8 723	774
2005.	9 800	138,3	8 858	942
2006.	6 938	97,9	6 387	551
2007.	8 887	125,4	7 716	1 171
2008.	10 183	143,7	8 447	1 736
2009.	11 138	157,1	9 135	2 003
2010.	11 834	167,0	9 772	2 062
2011.	11 122	156,9	9 064	2 058

⁸ A 2004. és 2005. évek adatai tartalmazzák a nyomozási határidő meghosszabbítása ellen bejelentett panaszokat is.

10. sz. tábla

Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a 2002-2011. években

Év	Vádlottak, akiknek ügyében fellebbezés volt		A fellebbezés					
			ügyészi		kölcsonös		nem ügyészi	
	szám	2002. = 100%	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
2002.	17 684	100,0	4 940	27,9	2 478	14,0	10 266	58,1
2003.	18 428	104,2	5 046	27,4	2 555	13,9	10 827	58,7
2004.	17 690	100,0	4 674	26,4	2 349	13,3	10 667	60,3
2005.	16 467	93,1	4 321	26,2	2 105	12,8	10 041	61,0
2006.	16 583	93,8	4 386	26,4	1 910	11,5	10 287	62,0
2007.	14 967	84,6	3 829	25,6	1 713	11,4	9 425	63,0
2008.	16 225	91,7	4 581	28,2	1 928	11,8	9 716	59,8
2009.	15 042	85,1	4 051	26,9	1 793	11,9	9 198	61,1
2010.	14 799	83,7	3 809	25,7	2 002	13,5	8 988	60,7
2011.	16 323	92,3	4 201	25,7	2 398	14,7	9 724	59,6

11. sz. tábla

A bűnelkövetők, a fiatalkorú bűnelkövetők, valamint a gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása a 2002-2011. években

Év	Regisztrált bűnelkövetők		100.000 lakosra jutó bűnelkövetők száma	Fiatalkorú bűnelkövetők			100.000 fiatalkorú lakosra jut	Gyermekekori elkövetők száma	
	szám	2002. = 100%		szám	arány %	2002. = 100%		szám	2002. = 100%
2002.	121 885	100,0	1 197,9	11 689	9,6	100,0	2 268,1	3 959	100,0
2003.	118 145	96,9	1 164,9	10 473	8,9	89,6	2 050,5	3 553	89,7
2004.	130 182	106,8	1 286,8	12 325	9,5	105,4	2 465,2	3 963	100,1
2005.	133 790	109,8	1 325,2	12 197	9,1	104,3	2 457,8	3 697	93,4
2006.	124 171	101,9	1 232,2	11 287	9,1	96,6	2 268,4	3 565	90,0
2007.	116 161	95,3	1 154,0	10 909	9,4	93,3	2 205,8	3 387	85,5
2008.	116 584	95,6	1 160,6	11 438	9,8	97,8	2 346,3	3 433	86,7
2009.	112 830	92,6	1 139,4	10 036	8,9	85,9	2 113,1	2 573	65,0
2010.	122 529	100,5	1 223,5	11 248	9,2	96,2	2 440,7	2 607	65,8
2011.	112 895	92,6	1 130,6	11 034	9,7	94,4	2 476,6	2 714	68,5

Ügyészi törvényességi vizsgálatok a 2002-2011. években

Év	Összesen		Központi államigazgatási szervek	Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közig. szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	2002. = 100%								
2002.	4 774	100,0	10	803	158	184	781	934	1 794	109
2003.	5 094	106,7	5	1 159	245	323	628	764	1 204	753
2004.	5 033	105,4	4	1 281	356	90	593	676	1 934	98
2005.	4 900	102,6	1	1 757	259	142	379	629	1 340	393
2006.	5 257	110,1	5	1 274	228	330	478	981	1 531	430
2007.	4 742	99,3	3	1 545	554	67	241	627	1 246	459
2008.	5 205	109,0	3	1 774	418	107	452	718	1 216	520
2009.	5 689	119,2	-	1 450	351	139	318	453	2 314	664
2010.	5 163	108,1	4	1 112	286	208	336	807	1 842	568
2011.	4 180	87,6	0	1 044	332	165	340	965	995	339

13. sz. tábla

Az ügyészi törvényességi vizsgálatok alapján benyújtott és elbírált kiemelt intézkedések a 2002-2011. években

Év	Kiemelt intézkedések száma összesen ⁹		E b b ő l				A tárgyidőszakban elbírált intézkedések							
			Óvások	Felszólalások	Figyelmeztetések	Jelzések	Óvások		Felszólalások		Figyelmeztetések		Jelzések	
	szám	2002. = 100%	s z á m a				Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes	Össze- sen	ebből ered- ményes
2002.	6 689	100,0	1 862	2 973	115	1 739	1 851	1 816	2 581	2 555	95	89	1 625	1 613
2003.	7 258	108,5	2 229	3 137	144	1 748	1 796	1 783	2 856	2 842	79	79	1 746	1 742
2004.	8 207	122,7	2 654	3 498	61	1 994	2 885	2 848	3 240	3 233	37	37	1 797	1 790
2005.	8 108	121,2	2 573	3 583	25	1 847	2 548	2 540	3 527	3 505	25	25	1 851	1 835
2006.	8 109	121,2	2 523	3 450	73	2 014	2 528	2 507	3 252	3 234	68	68	1 879	1 872
2007.	7 163	107,1	1 980	3 206	24	1 896	1 716	1 696	3 159	3 143	28	28	1 865	1 852
2008.	7 560	113,0	2 257	3 329	25	1 791	2 439	2 407	3 389	3 346	26	26	1 879	1 864
2009.	8 795	131,5	2 319	4 059	54	2 295	2 176	2 163	3 903	3 857	52	52	2 207	2 179
2010.	8 308	124,2	2 362	3 739	57	2 098	2 529	2 504	3 612	3 569	59	58	1 952	1 938
2011.	6 946	103,8	1 752	3 178	44	1 916	1 996	1 987	3 857	3 798	46	45	2 208	2 179

⁹ 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

14. sz. tábla

Ügyészi törvényességi vizsgálatok eljáró ügyészségek szerint a 2011. évben

Ügyészségek	Összesen		Önkormányzati hatóságok	Nem önkormányzati helyi ter. közigazgatási szervek	Gazdálkodó szervek	Szabálysértési hatóságok	Alapítványok	Társadalmi szervek	Egyéb szervek
	szám	%							
Főváros	47	1,1	3	0	0	0	30	7	7
Baranya	182	4,4	45	0	14	1	33	67	22
Bács-Kiskun	357	8,5	99	1	73	2	18	156	8
Békés	124	3,0	20	2	1	0	26	66	9
Borsod-A-Zemplén	517	12,4	265	8	13	59	65	75	32
Csongrád	82	2,0	12	3	0	7	18	40	2
Fejér	82	2,0	28	0	0	0	50	4	0
Győr-M-Sopron	148	3,5	0	0	0	1	116	25	6
Hajdú-Bihar	233	5,6	60	10	0	17	28	83	35
Heves	86	2,1	57	0	5	0	5	8	11
Jász-N-Szolnok	340	8,1	89	2	4	42	101	72	30
Komárom-Esztergom	228	5,5	80	11	11	1	48	49	28
Nógrád	109	2,6	15	2	0	9	11	69	3
Pest	229	5,5	2	107	1	23	31	48	17
Somogy	231	5,5	14	42	0	16	72	46	41
Szabolcs-Sz-Bereg	260	6,2	34	15	19	64	99	26	3
Tolna	73	1,7	18	0	0	5	15	34	1
Vas	334	8,0	95	31	3	19	101	68	17
Veszprém	312	7,5	89	40	20	71	78	4	10
Zala	194	4,6	19	57	1	3	20	47	47
Fővárosi Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Debreceni Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Győri Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Pécsi Fell. Főü.	0	0,0	0	0	0	0	0	0	0
Szegedi Fell. Főü.	2	0,0	0	1	0	0	0	0	1
Legfőbb Ügyészség	10	0,2	0	0	0	0	0	1	9
Összesen	4 180	100,0	1 044	332	165	340	965	995	339

15. sz. tábla

**Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység¹⁰
a 2002-2011. években**

Év	Szabálysértési hatóság megszüntető határozata	Panasz elutasítása	Panasz alapján	
			határozat hatályon kívül helyezése	egyéb
2002.	44 002	1 078	205	124
2003.	49 205	912	146	185
2004.	52 967	867	92	130
2005.	75 352	985	315	780
2006.	71 865	1 015	266	782
2007.	72 672	861	316	574
2008.	76 675	903	114	638
2009.	72 680	929	113	617
2010.	84 389	957	117	647
2011.	88 161	927	139	579

16. sz. tábla

Elővezetések ügyészi jóváhagyása a 2002-2011. években

Év	Ügyek száma		E b b ő l	
	szám	2002. = 100%	jóváhagyás	megtagadás
2002.	23 158	100,0	21 082	2 076
2003.	27 460	118,6	25 455	2 005
2004.	30 458	131,5	28 157	2 301
2005.	34 488	148,9	31 848	2 640
2006.	38 929	168,1	36 237	2 692
2007.	43 549	188,1	40 777	2 772
2008.	28 932	124,9	26 982	1 975
2009.	22 185	95,8	20 426	1 662
2010.	22 264	96,1	20 547	1 546
2011.	23 948	103,4	22 138	1 609

¹⁰ Az Sztv-ben nevesített ügyészi tevékenységhez kapcsolódó érkezések.

17. sz. tábla

Törvényességi kérelmek száma és megoszlása a 2002-2011. években

Év	Az érkezett törvényességi kérelmek									
	szám	2002. = 100%	tárgy szerinti megoszlása							
			alapítványi ügy	társadalmi szervezeti ügy	adó, pénzügy	építés-ügy	szabálysértési ügy	termőföld ¹¹	egyéb közigazgatási ügy	egyéb
2002.	4 297	100,0	188	575	95	359	1 412	349	558	679
2003.	4 185	97,4	120	409	109	433	1 360	338	612	688
2004.	4 331	100,8	96	486	92	515	1 551	295	517	683
2005.	4 158	96,8	138	398	65	349	1 809	151	341	907
2006.	4 133	96,2	146	318	67	367	1 949	36	308	942
2007.	4 320	100,5	269	465	51	324	1 949	28	292	942
2008.	3 332	77,5	169	446	65	308	1 060	23	315	946
2009.	3 876	90,2	120	467	127	324	1 146	21	364	1 307
2010.	4 388	102,1	91	386	86	321	1 101	34	356	2 013
2011.	3 507	81,6	159	419	109	222	1 027	24	252	1 295

¹¹ 1998-2004.: telek, földügy.

18. sz. tábla

Törvényességi kérelem alapján tett kiemelt ügyészi intézkedések a 2002-2011. években

Év	Összesen ¹²		Óvás	Felszólalás	Figyelmeztetés	Jelzés
	szám	2002. = 100%				
2002.	1 065	100,0	734	189	21	121
2003.	1 184	111,2	752	233	9	190
2004.	1 355	127,2	835	290	16	214
2005.	1 621	152,2	1 182	241	5	167
2006.	1 785	167,6	1 299	278	8	200
2007.	1 892	177,7	1 292	311	12	181
2008.	1 087	102,1	608	265	12	163
2009.	1 258	118,1	721	306	8	186
2010.	1 220	114,6	611	387	7	183
2011.	984	92,4	550	241	4	146

¹² 2005-től tartalmazza a felelősségre vonások számát is.

19. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett érdemi intézkedések a 2002-2011. években

Év	Összes intézkedés		E b b ő l					
	szám	2002. = 100%	kereset, fizetési meghagyás kibocsát. indítvány	egyéb eljárás kezdeménye- zése	perbe lépés, fellépés	fellebbezés	II. fokú fellépés	egyéb intézkedés
2002.	17 552	100,0	1 951	676	76	562	3	14 284
2003.	18 041	102,8	1 975	540	44	490	7	14 985
2004.	19 633	111,9	1 751	1 015	46	526	4	16 291
2005.	23 919	136,3	1 575	192	38	526	6	21 582
2006.	25 546	145,5	1 894	241	33	498	6	22 874
2007.	25 644	146,1	1 860	249	45	460	4	23 026
2008.	24 885	141,8	1 743	209	27	566	4	22 336
2009.	25 491	145,2	1 926	257	211	593	3	22 501
2010.	26 506	151,0	1 825	213	890	575	4	22 999
2011.	25 342	144,4	1 560	266	1 021	443	7	22 045

20. sz. tábla

Az ügyészek által a magánjogi ügyekben tett intézkedések az ügy tárgya szerint a 2011. évben

Ügyészségek	Intézkedések		E b b ő l									
			Apa- sági perek	Család- jogi perek	Gond- nokság	Alapít- ványok	Társas- dalmi szervek	Kötelmi jog- viszony- ból eredő	Cég- ügyek	Környe- zet- és termé- szet védelem	Fogyasz- tóvéde- lem	Egyéb
	szám	%										
Főváros	3 970	15,7	20	14	33	1753	1158	89	295	11	22	575
Baranya	653	2,6	15	1	1	126	341	17	89	7	18	38
Bács-Kiskun	685	2,7	18	3	23	108	309	21	72	5	2	124
Békés	1179	4,7	15	1	35	263	698	12	38	0	1	116
Borsod-A-Zemplén	1338	5,3	26	8	33	155	343	30	70	23	2	648
Csongrád	888	3,5	26	1	2	195	421	13	53	0	0	177
Fejér	724	2,9	6	0	4	122	397	9	46	1	2	137
Győr-M-Sopron	903	3,6	6	2	13	192	489	12	57	0	8	124
Hajdú-Bihar	1193	4,7	10	7	12	283	630	22	41	7	0	181
Heves	651	2,6	9	0	2	127	317	12	93	6	0	85
Jász-N-Szolnok	846	3,3	12	2	2	127	252	12	199	4	2	234
Komárom-Esztergom	1082	4,3	48	2	3	185	414	42	58	6	20	304
Nógrád	684	2,7	8	0	2	117	339	7	95	1	1	114
Pest	1361	5,4	24	8	10	260	521	47	278	4	24	185
Somogy	969	3,8	5	1	2	177	439	21	80	6	0	238
Szabolcs-Sz-Bereg	681	2,7	27	4	18	96	284	20	36	20	14	162
Tolna	211	0,8	11	0	3	51	71	0	33	10	0	32
Vas	717	2,8	0	0	22	78	331	1	146	12	3	124
Veszprém	896	3,5	0	2	5	232	346	23	123	7	9	149
Zala	1382	5,5	9	3	29	422	503	32	210	26	1	147
Fővárosi Fell. Főü.	247	1,0	0	0	0	75	142	5	9	0	0	16
Debreceni Fell. Főü.	69	0,3	0	1	0	19	41	2	1	0	0	5
Győri Fell. Főü.	126	0,5	0	0	0	26	80	9	6	0	0	5
Pécsi Fell. Főü.	71	0,3	0	0	0	6	47	0	7	0	5	6
Szegedi Fell. Főü.	53	0,2	0	0	0	18	27	0	3	0	0	5
Legfőbb Ügyészség	3763	14,8	78	17	64	577	1176	174	1079	58	31	509
Összesen	25 342	100,0	373	77	318	5 790	10 116	632	3 217	214	165	4 440

21. sz. tábla

Felelősségre vonás kezdeményezése a magánjogi és a törvényességi felügyeleti tevékenység során a 2002-2011. években

Év	Felelősségre vonás							
	kezdeményezése összesen		magánjogi	törvényességi felügyeleti	módja ¹³			
	szám	2002. = 100%	tevékenység során		büntető	fegyelmi	szabálysértési	kártérítési
2002.	404	100,0	75	329	281	7	39	2
2003.	468	115,8	47	421	347	14	58	2
2004.	626	155,0	137	489	409	17	63	-
2005.	684	169,3	100	584	542	16	126	-
2006.	826	204,5	63	763	627	12	187	-
2007.	949	234,9	90	859	721	21	166	7
2008.	1 319	326,5	68	1 251	852	13	217	0
2009.	934	231,2	51	883	451	8	138	4
2010.	1 091	270,0	66	1 025	493	10	115	1
2011.	1 609	398,3	82	1 527	522	19	80	0

22. sz. tábla

Jogszabálytervezetek észrevételezése a magánjogi és közigazgatási jogi szakágban a 2002-2011. években

Év	Észrevételezett jogszabályok		E b b ő l érdemi észrevétel	
	szám	2002. = 100%	szám	%
2002.	591	100,0	171	28,9
2003.	1 074	181,7	282	26,3
2004.	1 229	208,0	365	29,7
2005.	958	162,1	283	29,6
2006.	561	94,9	135	24,1
2007.	818	138,4	215	26,3
2008.	565	95,6	104	18,4
2009.	574	97,1	124	21,6
2010.	281	47,5	57	20,3
2011.	278	47,0	145	52,2

¹³ 1998-2004.: a törvényességi felügyeleti tevékenység adatai.

23. sz. tábla

A katonai büntetőeljárásban regisztrált bűnelkövetők számának alakulása a 2002-2011. években

Év	Bűnelkövetők száma	2002. = 100%
2002.	2 121	100,0
2003.	1 686	79,5
2004.	1 725	81,3
2005.	1 297	61,2
2006.	1 008	47,5
2007.	942	44,4
2008.	851	40,1
2009.	1 624	76,6
2010.	2 098	98,9
2011.	1 756	82,8

24. sz. tábla

**A váderedményesség alakulása a katonai büntetőeljárásban
a 2002-2011. években**

Év	Eredményes vádemelések aránya %-ban
2002.	92,8
2003.	93,5
2004.	94,7
2005.	93,6
2006.	92,9
2007.	92,8
2008.	91,8
2009.	94,5
2010.	89,5
2011.	90,6

25. sz. tábla

**Magánjogi és közigazgatási jogi tevékenység alakulása
a katonai ügyészségi eljárásban a 2002-2011. években**

	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Ügyészi vizsgálatok és intézkedések										
-Számuk	229	304	523	532	510	503	523	531	511	364
-Óvások	1	9	7	16	7	6	7	4	1	5
-Felszólalás	20	30	33	21	27	52	11	15	9	3
-Figyelmeztetés	12	29	21	34	37	43	41	18	16	18
-Egyéb intézkedés	6	2	7	4	2	3	4	2	2	1
Összesen:	39	70	68	75	73	104	63	35	28	27
Törvényességi kérelmek										
-Számuk	291	357	437	449	435	374	463	544	494	663
-Áttétel	253	285	352	381	351	288	357	425	367	540
-Óvás	-	2	-	1	2	0	2	1	0	1
-Figyelmeztetés	1	1	-	-	2	0	1	0	1	1
-Egyéb	31	64	74	65	71	79	96	112	115	113
-Elutasítás	5	5	10	2	8	7	46	6	11	7
Jogi ismeretterjesztő előadások										
-Számuk	56	62	44	82	62	45	60	75	60	42
-Résztevők fő	11272	10552	5 324	5 811	2 337	2 259	2 804	2 615	2 988	1967
Ügyészi fogadóórák										
-Számuk	61	52	56	74	36	52	49	59	34	31
-Résztevők fő	203	158	263	347	239	293	443	330	93	126
Fegyelmi és egyéb értekezletek										
-Számuk	29	60	29	64	38	48	59	87	82	69

26. sz. tábla

**Ügyészek, fogalmazók és titkárok számának és nemek szerinti arányának alakulása
a 2002-2011. években**

Év	Főállású ügyészek ¹⁴		Fogalmazók, titkárok		Ügyészek				Fogalmazók, titkárok			
	szám	2002. = 100%	szám	2002. = 100%	férfi		nő		férfi		nő	
					szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
2002.	1 307	100,0	488	100,0	566	42,9	753	57,1	188	38,5	300	61,5
2003.	1 401	107,2	452	92,6	592	42,0	819	58,0	173	38,3	279	61,7
2004.	1 453	111,2	443	90,8	609	41,5	858	58,5	164	37,0	279	63,0
2005.	1 490	114,0	468	95,9	612	40,6	897	59,4	170	36,3	298	63,7
2006.	1 538	117,7	412	84,4	622	40,1	928	59,9	148	35,9	264	64,1
2007.	1 580	120,9	364	74,6	636	40,1	952	59,9	130	35,7	234	64,3
2008.	1 612	123,3	318	65,2	646	40,1	966	59,9	109	34,3	209	65,7
2009.	1 660	127,0	270	55,3	660	39,8	1 000	60,2	86	31,9	184	68,1
2010.	1 741	133,2	261	53,5	685	39,3	1 056	60,7	86	33,0	175	67,0
2011.	1 786	136,6	401	82,1	703	39,4	1 083	60,6	117	29,1	284	70,9

¹⁴ A statisztikában főállás elnevezés alatt az engedélyezett létszám terhére foglalkoztatott ügyészégi alkalmazott értendő.

27. sz. tábla

Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2011. évben¹⁵

Ügyészségek	Ügyészek száma	30 év és az alatt		31-40 év között		41-50 év között		51-54 év között		55-59 év között		60 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 786	58	3,3	790	44,2	530	29,7	130	7,3	135	7,6	141	7,9
Legfőbb Ügyészség	100	1	1,0	13	13,0	33	33,0	13	13,0	13	13,0	27	27,0
Más ügyészségek	1 686	57	3,4	777	46,0	497	29,5	117	7,0	122	7,3	114	6,8

¹⁵ A december 31-i állapot.

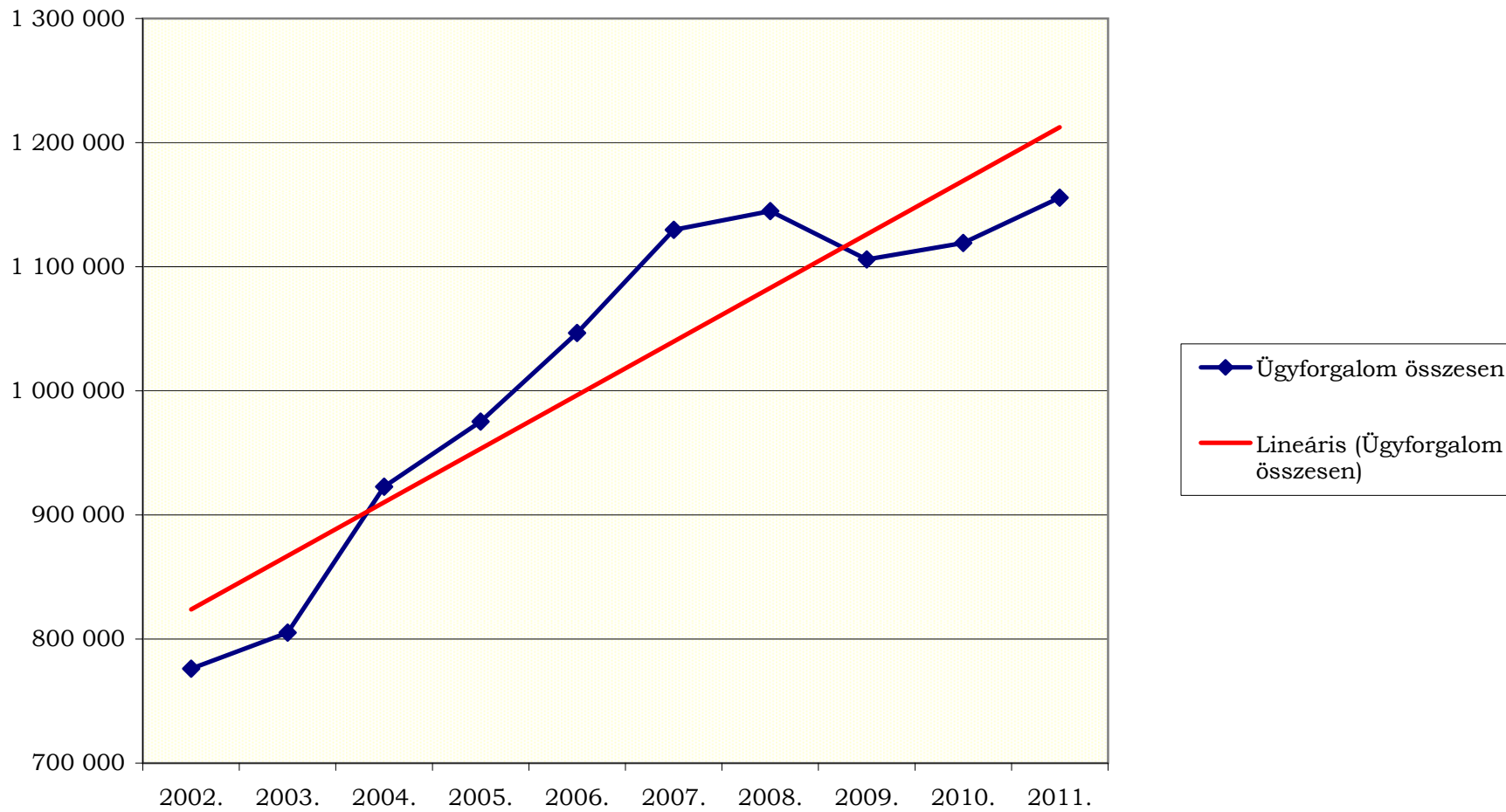
28. sz. tábla

**Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %)
a 2007-2011. években**

Megnevezés	2007.		2008.		2009.		2010.		2011.		Index %	
	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	elő- irányzat	telje- sítés	2011/ 2010 elő- irányzat	2011/ 2010 teljesí- tés
Személyi juttatás	19 029	19 630	19 264	20 896	19 191	19 345	19 189	19 168	21 082	20 418	109,9	106,5
Munkaadót terhelő járulék	5 981	6 123	6 057	6 527	6 015	5 893	5 013	5 034	5 534	5 301	110,4	105,3
Dologi kiadás	2 600	2 724	2 974	2 776	3 045	2 974	3 090	3 775	3 573	3 665	115,6	97,1
Pénzeszköz átadás	1 169	85	932	69	187	85	89	74	92	158	103,4	213,5
Felújítás	100	131	100	110	50	50	30	34	30	32	100,0	94,1
Egyéb intézményi beruházás	101	1 129	671	1 224	911	1 627	1 121	1 423	1 780	1 040	158,8	73,1
Központi beruházás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	28 980	29 822	29 998	31 602	29 399	29 974	28 532	29 508	32 091	30 614	112,5	103,7

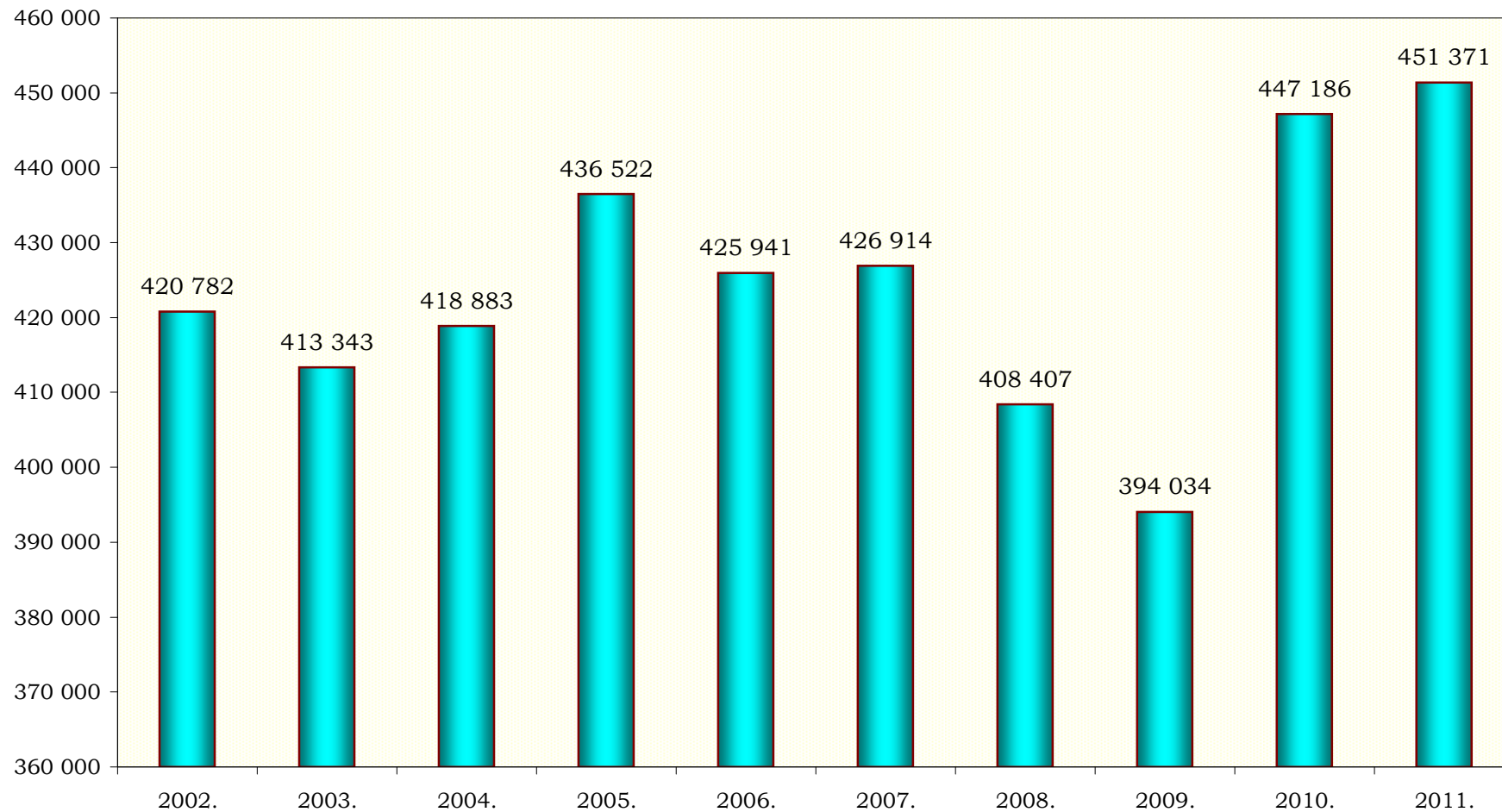
1. sz. ábra

Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben

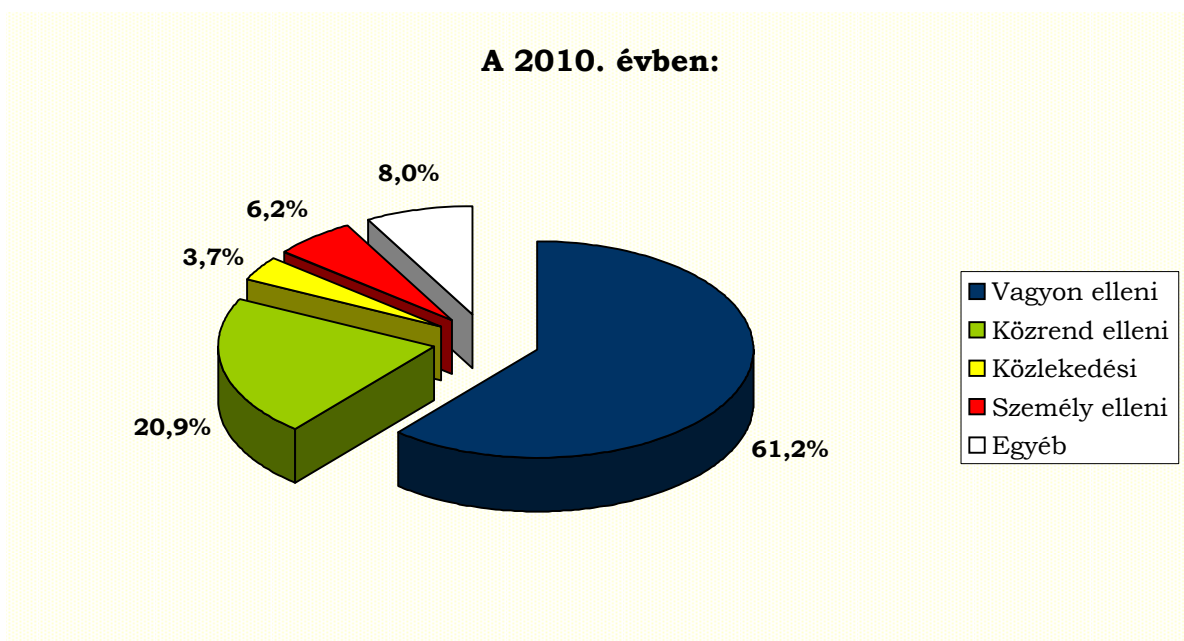
2. sz. ábra

Regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2002-2011. években

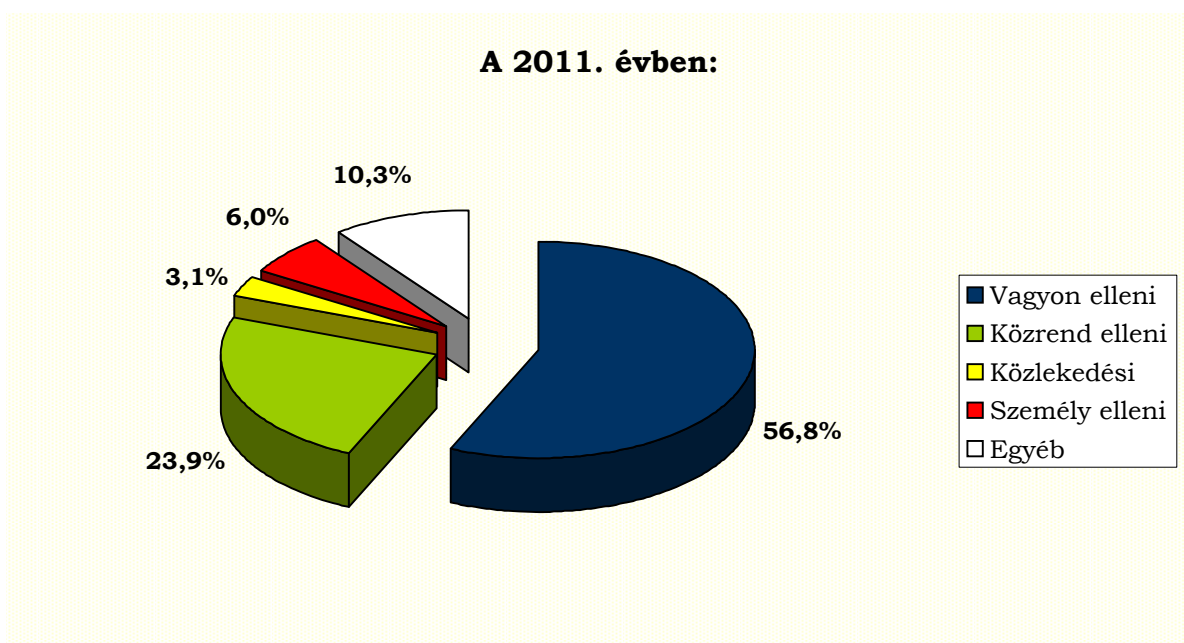

A bűncselekménycsoportok megoszlása a 2010-2011. években

3. sz. ábra

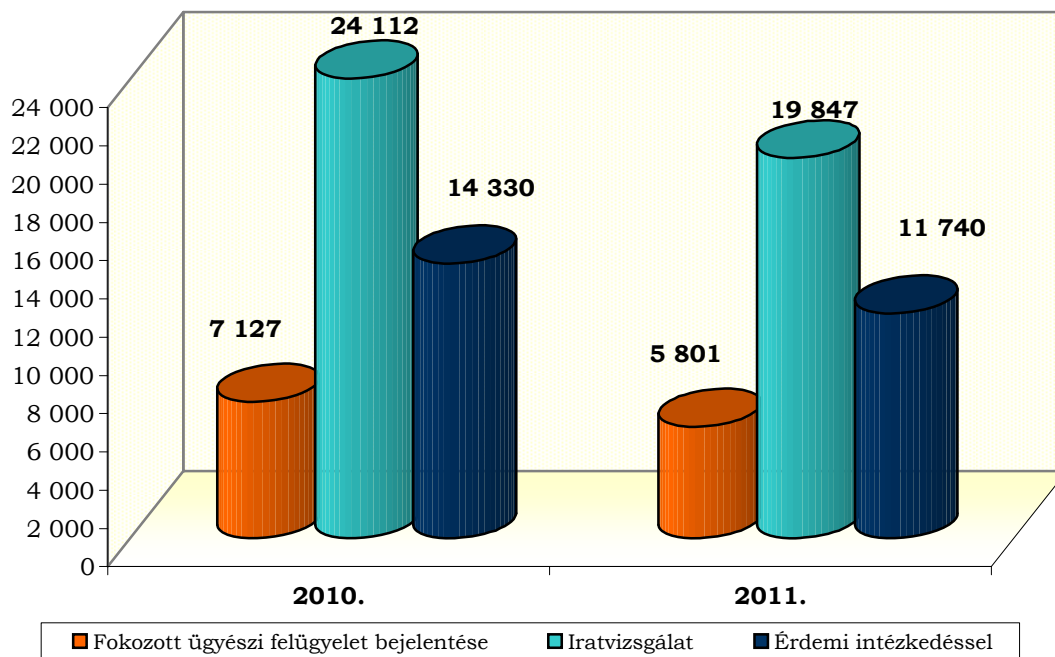

4. sz. ábra

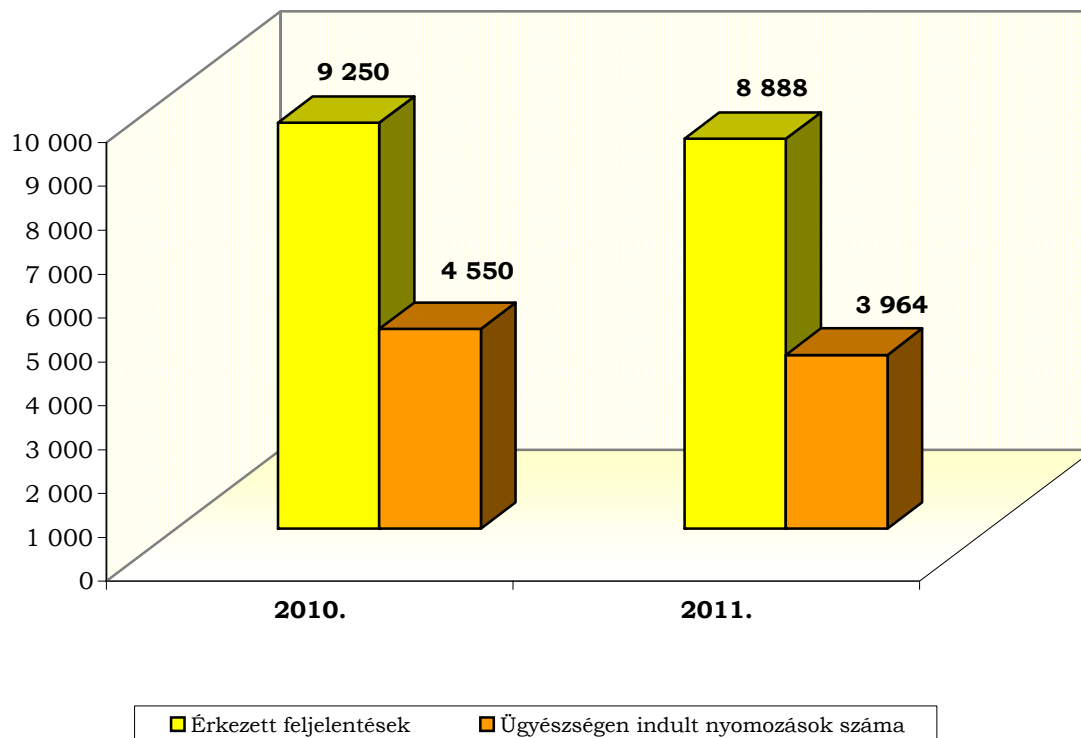
5. sz. ábra

Fokozott ügyészi felügyeleti tevékenység a 2010-2011. években

6. sz. ábra

Ügyészségi nyomozások adatai a 2010-2011. években

7. sz. ábra

Az ügyészek, titkárok és fogalmazók számának alakulása a 2002-2011. években

